

ZAKON O OSKRBI S PLINI

I. POGLAVJE: SPLOŠNE DOLOČBE

1. oddelek: Uvodne določbe

1. člen (vsebina in namen zakona)

- (1) Ta zakon določa pravila delovanja trga z zemeljskim plinom, proizvodnje, prenosa, distribucije, shranjevanja in dobave zemeljskega plina, skupaj z določbami za varstvo odjemalcev, načine in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb na področju prenosa in distribucije zemeljskega plina, načela in ukrepe za doseganje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom in druga vprašanja oskrbe z zemeljskim plinom.
- (2) Namen zakona je zagotoviti konkurenčno, varno, zanesljivo in dostopno oskrbo s plini ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in vzpostaviti celovite konkurenčne, prožne, pravične in pregledne trge s plini.

2. člen

(prenos in izvrševanje predpisov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES, kot je bila nazadnje spremenjena z Direktivo (EU) 2019/692 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o spremembi Direktive 2009/73/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom (UL L št. 117 z dne 3.5.2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/73/ES).

(2) Ta zakon ureja pristojne organe za izvajanje in sankcije za kršitev:

- Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005, kot je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi

Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21.12.2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 715/2009);

- Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L št. 280 z dne 28. 10. 2017, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/1938/EU);

- Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018 str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU).

3. člen (pomen izrazov)

V tem zakonu imajo posamezni izrazi naslednji pomen:

1. »**ACER**« je Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev, kot je urejena v Uredbi (EU) 2019/942 z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14.6.2019, str. 22);
2. »**bioplín**« pomeni energetski plín, pridobljen iz biomase ali iz biološko razgradljivih odpadkov, ali lesni plín, ki ga je mogoče prečistiti do kakovosti, da je zamenljiv s plinom v sistemu;
3. »**bilančna pogodba**« je pogodba o izravnavanju in obračunavanju odstopanj med uporabnikom sistema in operaterjem prenosnega sistema;
4. »**bilančna shema**« je seznam udeležencev na trgu, ki imajo sklenjeno bilančno pogodbo z operaterjem prenosnega sistema ali pogodbo o izravnavi z nosilcem bilančne skupine;
5. »**bilančna skupina**« je skupina uporabnikov sistema, za katero se izravnava in obračunava količinska odstopanja odjema in oddaje plina v okviru obračunskega intervala;
6. »**certifikat**« pomeni odločbo, s katero Agencija za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija), ki je pristojna za neodvisno regulacijo energije, certificira operaterja prenosnega sistema;
7. »**distribucija**« pomeni transport plina po lokalnih ali regionalnih plinovodnih omrežjih z namenom oskrbe odjemalcev, razen dobave;
8. »**dobava**« pomeni prodajo odjemalcem, tudi nadaljnjo prodajo plina, tudi utekočinjen zemeljski plín (v nadaljnjem besedilu: UZP);
9. »**dobavitelj**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnost dobave;
10. »**dolgoročno načrtovanje**« pomeni dolgoročno načrtovanje oskrbovalnih in prenosnih zmogljivosti podjetij plinskega gospodarstva za zadostitev povpraševanja po plinu iz sistema, z namenom zagotoviti raznolike dobavne vire in zanesljivo oskrbo odjemalcev;

11. »**gospodinjski odjemalec**« pomeni odjemalca, ki kupuje plin za svojo lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti;
12. »**horizontalno integrirano podjetje**« pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno od dejavnosti pridobivanja, prenosa, distribucije, dobave ali skladiščenja plina in neplinsko dejavnost;
13. »**integrirano podjetje plinskega gospodarstva**« pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;
14. »**izstopne točke**« so vsa odjemna mesta na prenosnem sistemu in vse točke v katerih je prenosni sistem v Republiki Sloveniji povezan s prenosnimi sistemi v sosednjih državah, drugimi prenosnimi sistemi v Republiki Sloveniji ali skladišči zemeljskega plina;
15. »**izvedeni finančni instrument za trgovanje s plinom**« pomeni finančni instrument, opredeljen v 5., 6. ali 7. točki drugega odstavka 7. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popr. in 66/19), če se ta instrument nanaša na plin;
16. »**izravnalni trg**« je namenjen trgovanju s količinami plina, ki so potrebne za izravnavo odstopanj pri operaterju prenosnega sistema med prevzetimi in predanimi količinami v plinovodnem sistemu;
17. »**končni odjemalec**« pomeni odjemalca, ki ima sklenjeno pogodbo o dobavi in kupuje zemeljski plin za svojo lastno rabo;
18. »**mali poslovni odjemalec**« je negospodinjski odjemalec zemeljskega plina, katerega predvidena povprečna letna poraba ne presega 100.000 kWh;
19. »**nadzor**« pomeni, pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsako zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z:
 - a) lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;
 - a) pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja;
20. »**nastajajoči trg**« pomeni državo članico, v kateri je bila prva trgovska dobava v okviru prve dolgoročne pogodbe za oskrbo s plinom izvršena pred manj kot desetimi leti;
21. »**negospodinjski odjemalec**« pomeni odjemalca, ki kupuje plin, ki ni namenjen za rabo v lastnem gospodinjstvu;
22. »**neposredni plinovod**« pomeni plinovod plina, ki dopolnjuje sistem;
23. »**nosilec bilančne skupine**« je uporabnik sistema, ki ima sklenjeno bilančno pogodbo;
24. »**nova infrastruktura**« pomeni plinsko infrastrukturo, ki ni bila dokončana do 4. avgusta 2003;
25. »**obračunski interval**« pomeni časovno obdobje, za katero se ugotavljajo količinska odstopanja odjema in oddaje plina in je obdobje izravnave odstopanj v smislu Uredbe (ES) št. 715/2009;
26. »**obrat za UZP**« pomeni terminal, ki se uporablja za utekočinjanje zemeljskega plina, uvoz, raztovarjanje in ponovno uplinjanje UZP ter vključuje systemske storitve in prehodna skladišča, ki so nujni pri postopku ponovnega uplinjanja in kasnejšem prevzemu zemeljskega plina v prenosni sistem, vendar ne sme vključevati nobenega dela terminalov za UZP, ki se uporablja za skladiščenje. Izraz se ne nanaša na postroje, namenjene utekočinjanju zemeljskega plina in distribuciji UZP v posodah končnim odjemalcem ali končnim odjemalcem na omrežju, ki ni povezan s prenosnim sistemom;

27. »**prevzem plina**« je pretok plina v sistem na prevzemnem mestu ali vstopni točki;
28. »**odjem plina**« je pretok plina iz sistema na izstopni točki ali odjemnem mestu;
29. »**odjemno mesto**« pomeni mesto na prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer končni odjemalec ali operater distribucijskega sistema odjema plin iz sistema; za vsako odjemno mesto se izvajajo meritve ali drug način ugotavljanja količin plina;
30. »**odjemalec**« pomeni trgovca, končnega odjemalca plina ali podjetje plinskega gospodarstva, ki kupuje plin;
31. »**odprta pogodba**« je pogodba o dobavi plina, ki določa pripadnost odjemnega mesta bilančni skupini;
32. »**omrežnina**« pomeni znesek, ki ga je za uporabo sistema plina dolžan plačati uporabnik sistema in ki se izračuna na podlagi tarifnih postavk omrežnine in obsega uporabe tega sistema;
33. »**operater distribucijskega sistema**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti distribucije plina in je odgovorna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj distribucijskega sistema na določenem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji plina;
34. »**operater prenosnega sistema**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti prenosa plina in je odgovorna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnega sistema na določenem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po transportu plina;
35. »**operater sistema**« je operater prenosnega sistema plina in operater distribucijskega sistema zemeljskega plina;
36. »**operater sistema za UZP**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti utekočinjanja zemeljskega plina ali dejavnosti uvoza, raztovarjanja in ponovnega uplinjanja UZP in je odgovorna za upravljanje obrata za UZP;
37. »**operater skladiščnega sistema**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti skladiščenja in je odgovorna za delovanje skladišča;
38. »**plin**« je skupni izraz za pline, ki se prenašajo po sistemu in lahko tvorijo zmes plinov obnovljivega in fosilnega izvora, katere pretežni delež je metan;
39. »**podjetje plinskega gospodarstva**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od naslednjih dejavnosti: pridobivanje oz. proizvodnja, prenos, distribucija, dobava, nakup ali skladiščenje plina, vključno z UZP, ki je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;
40. »**pogodba o dobavi plina**« pomeni pogodbo za dobavo plina, ki ne vključuje izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje s plinom;
41. »**pogodba o prenosu**« pomeni pogodbo, ki jo operater prenosnega sistema sklene z uporabnikom sistema z namenom izvajati prenos plina;
42. »**povezani sistem**« pomeni več distribucijskih sistemov, ki so povezani drug z drugim;
43. »**povezano podjetje**« pomeni nadrejeno ali podrejeno družbo v smislu 56. ali 69. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odločba US, 82/13, 55/15, 15/17, 158/20 – ZintPK-C in 18/21) ali podjetje, ki pripada istim delničarjem;
44. »**povezovalni plinovod**« pomeni prenosni plinovod, ki prečka ali povezuje mejo med Republiko Slovenijo in drugo državo članico Evropske unije zaradi povezave nacionalnih prenosnih omrežij teh držav, ali prenosni plinovod med Republiko

- Slovenijo in tretjo državo do ozemlja Republike Slovenije ali teritorialnega morja Republike Slovenije;
45. »**prenos**« pomeni transport plina po omrežju, ki v pretežni meri zajema visokotlačne plinovode, z namenom dostave odjemalcem, ki ne vključuje dobave. Prenos ne pomeni transporta po pridobivalnem plinovodnem omrežju in po delu visokotlačnih plinovodov, ki se uporabljajo predvsem za lokalno distribucijo plina;
 46. »**prevzemno mesto**« pomeni mesto na prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer se plin prevzema v omrežje; za vsako prevzemno mesto se izvajajo meritve ali drug način ugotavljanja količin in ostalih parametrov plina;
 47. »**pridobivalno plinovodno omrežje**« pomeni plinovod ali plinovodno omrežje, uporabljeno ali zgrajeno kot del projekta za pridobivanje nafte ali plina, ali pa se uporablja za prenos plina od enega ali več takih projektov do obrata za pripravo plina ali terminala ali do končnega obalnega terminala;
 48. »**priključek**« pomeni plinovod, ki je namenjen povezavi sistema in odjemnega mesta, kjer se plin odjema iz sistema s strani uporabnika sistema ali povezavi sistema in vstopne točke v sistem, kjer se plin prevzema v sistem s strani uporabnika sistema. Priključek se začne na priključnem mestu na plinovodnem sistemu in zaključi z glavno požarno pipo oziroma ventilom pri uporabniku sistema;
 49. »**pristojni organ**« je pristojni organ za izvajanje nalog v okviru zagotavljanja zanesljive oskrbe s plinom, imenovan v skladu z drugim odstavkom 3. člena Uredbe 2017/1938/EU;
 50. »**proizvajalec**« je pravna ali fizična oseba, ki proizvaja plin primerne kvalitete za prevzem v sistem in ga skladno s pogoji operaterja sistema odda v prenosni ali distribucijski sistem dobavitelju po pogodbi;
 51. »**prosti trg**« je trg, na katerem lahko udeleženci neposredno med seboj sklepajo pogodbe o dobavi plina. Dobavitelj in odjemalec oziroma proizvajalec se prosto dogovorita o ceni in količini dobavljenega plina;
 52. »**ranljivi odjemalec**« je gospodinjski odjemalec, ki si zaradi svojih premoženjskih razmer, dohodkov in drugih socialnih okoliščin ter bivalnih razmer ne more zagotoviti drugega vira energije za ogrevanje, ki bi mu povzročil enake ali manjše stroške za ogrevanje stanovanjskih prostorov;
 53. »**regulirani letni prihodek**« pomeni reguliran letni prihodek operaterja sistema plina posameznega leta regulativnega obdobja iz zaračunanih omrežnin za sistem in drugih prihodkov in je namenjen pokrivanju upravičenih stroškov tega operaterja;
 54. »**regulativni okvir**« pomeni vrednostno opredelitev načrtovanih upravičenih stroškov operaterja sistema plina po posameznih letih regulativnega obdobja, načrtovanih omrežnin, drugih prihodkov iz izvajanja dejavnosti operaterja sistema plina, presežkov ali primanjkljajev omrežnin iz preteklih let;
 55. »**regulativno obdobje**« je obdobje enega ali več zaporednih koledarskih let, za katero se določa regulativni okvir;
 56. »**sistem**« pomeni povezano prenosno omrežje in distribucijsko omrežje, obrat za UZP oziroma skladišče, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva ali ki ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno s skladiščno zmogljivostjo plinovoda in njenimi objekti, ki opravljajo systemske storitve, ter s tistimi objekti povezanih podjetij, ki so potrebni za zagotavljanje dostopa do prenosa, distribucije in UZP;
 57. »**systemske storitve**« pomenijo vse storitve, ki so nujne za zagotavljanje dostopa do in obratovanje prenosnih omrežij, distribucijskih omrežij, obratov za

- UZP ali skladišč, vključno z izravnavo obremenitve, mešanjem in oddajo in prevzemom inertnih plinov v sistem, razen objektov, ki so rezervirani izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;
58. »**skladišče**« pomeni objekt za skladiščenje plina, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva ali ki ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno z delom obrata za UZP, ki se uporablja za skladiščenje, razen tistega dela, ki je namenjen dejavnostim pridobivanja, in razen objektov, ki so namenjeni izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;
 59. »**skladiščna zmogljivost plinovoda**« pomeni zmogljivost skladiščenja plina s kompresijo v prenosnih in distribucijskih sistemih, razen skladiščnih zmogljivosti, ki so namenjene za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;
 60. »**skrbniški račun**« je poseben in ločen bančni račun, ki ga upravlja operater prenosnega sistema in se uporablja za namen nakupa ali prodaje plina v okviru postopkov mehanizma solidarnostne pomoči med državami članicami Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU);
 61. »**tarifa**« je strukturirani seznam tarifnih elementov, ki na podlagi tarifnih postavk omogočajo izračun omrežnine za uporabo sistema plina;
 62. »**tarifna postavka omrežnine**« je znesek za uporabo sistema na obračunsko enoto;
 63. »**transakcija**« je vsak pravni posel, ki ga sklene udeleženec na trgu s plinom, na podlagi katerega se spremeni pravica do razpolaganja z določeno količino plina v prenosnem sistemu v enem ali več obračunskih intervalih, vključno s pravnimi posli, ki lahko privedejo do take spremembe, tudi če celotno zaporedje pravnih poslov od oddaje do odjema ni povzročilo spremembe končnega odjemalca; kot transakcija se ne šteje dobava plina končnemu odjemalcu;
 64. »**trgovec na debelo**« pomeni fizično ali pravno osebo, razen operaterja prenosnega sistema ali operaterja distribucijskega sistema, ki kupuje plin za nadaljnjo prodajo znotraj ali zunaj sistema, kjer ima sedež;
 65. »**uporabnik sistema**« pomeni pravno ali fizično osebo, ki plin dobavlja v sistem ali ki plin odjema iz sistema;
 66. »**upravičeni odjemalec**« pomeni odjemalca, ki lahko kupuje plin od dobavitelja po lastni izbiri;
 67. »**upravičeni stroški**« so tisti stroški, ki jih operaterju sistema na podlagi metodologije iz 104. člena tega zakona določi in prizna agencija;
 68. »**vertikalno integrirano podjetje**« pomeni podjetje ali skupino podjetij plinskega gospodarstva, v katerih lahko nadzor iz 19. točke tega člena izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije, utekočinjanja zemeljskega plina ali skladiščenja in vsaj eno od dejavnosti pridobivanja ali dobave plina;
 69. »**virtualna točka**« je navidezna točka med vstopnimi in izstopnimi točkami prenosnega sistema, v kateri se šteje, da so podjetja plinskega gospodarstva in končni odjemalci v Republiki Sloveniji izvedli vse transakcije s količinami plina;
 70. »**vstopne točke**« prenosnega sistema so točke, v katerih je prenosni sistem v Republiki Sloveniji povezan s prenosnimi sistemi v sosednjih državah, drugimi prenosnimi sistemi v Republiki Sloveniji ali dobavnimi viri, skladišči in terminali za utekočinjen zemeljski plin v Republiki Sloveniji;

71. »**zaprta pogodba**« je pogodba o dobavi plina, v kateri je količina dobavljenega plina v relevantnem časovnem obdobju fiksno določena za vsak obračunski interval in za katero se šteje, da je bila v celoti realizirana;
72. »**zanesljivost**« pomeni zanesljivost oskrbe z plinom in tehnično varnost;
73. »**zaprt distribucijski sistem**« je od distribucijskega sistema v lokalni skupnosti izločen distribucijski sistem, ki je namenjen distribuciji plina na geografsko zaokroženem industrijskem ali poslovnem območju ali območju za skupne storitve in ki praviloma ne oskrbuje gospodinjskih odjemalcev na tem območju ter je priključen neposredno na prenosni sistem na izstopni točki.

2. oddelek: Dejavnosti plinskega gospodarstva, naloge v javnem interesu in izvajanje gospodarske javne službe

4. člen

(dejavnosti plinskega gospodarstva in uporaba zakona)

(1) Energetske dejavnosti, ki jih opravljajo podjetja na področju plinskega gospodarstva obsegajo:

- pridobivanje oziroma proizvodnja plina, ki se prenaša po sistemu,
- dejavnost operaterja prenosnega sistema,
- dejavnost operaterja distribucijskega sistema,
- dobavo plina,
- dejavnost operaterja skladišča plina,
- dejavnost operaterja terminala za utekočinjen zemeljski plin.

(2) Določbe tega zakona se uporabljajo za vse vrste plinov, vključno z vodikom, če jih je tehnično mogoče varno prevzemati v sistem in jih prek njega prenašati.

(3) Določbe zakona se uporabljajo za podjetja plinskega gospodarstva in odjemalce na področju oskrbe s plinom iz povezanega prenosnega in distribucijskega sistema. Določbe tega zakona se ne uporabljajo v primeru oskrbe s plinom iz distribucijskega sistema, ki ni neposredno ali posredno, preko povezanega sistema, povezan s prenosnim sistemom plina v Republiki Sloveniji.

5. člen

(naloge podjetij plinskega gospodarstva v javnem interesu)

160. člen EZ-1

(1) Podjetja plinskega gospodarstva morajo v javnem interesu izvajati naloge, ki se nanašajo na zanesljivost oskrbe, na rednost, kakovost in ceno oskrbe in na varovanje okolja, vključno z učinkovito rabo energije, energijo iz obnovljivih virov in varstvom podnebja.

(2) Podjetja plinskega gospodarstva, ki izvajajo gospodarske javne službe iz tega zakona, morajo zagotoviti:

- trajno in nepretrgano obratovanje sistema okviru omejitev, ki jih določajo stanje tehnike in standardi kakovosti oskrbe;
- varno in zanesljivo obratovanje ter vzdrževanje sistema;
- priključevanje uporabnikov sistema pod splošnimi in nediskriminatornimi pogoji;
- omogočanje dostopa do sistema pod splošnimi in nediskriminatornimi pogoji;
- zaračunavanje dostopa do sistema po regulirani omrežnini;
- dolgoročno načrtovanje razvoja sistema;
- druge obveznosti, določene z zakonom ali drugim predpisom;
- zagotavljanje sistema, ki omogoča odjemalcem prosto izbiro dobavitelja, proizvajalcem in dobaviteljem pa prosto prodajo ter nakup plina.

(3) Ministrstvo, pristojno za energijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), vsaki dve leti obvešča Evropsko komisijo o novih ukrepih za zagotavljanje javnih storitev, vključno z namenom varstva potrošnikov in okolja, in o njihovem možnem vplivu na nacionalno in mednarodno konkurenco.

6. člen

(desetletni razvojni načrt operaterja prenosnega sistema)

(1) Operater prenosnega mora na podlagi metodologije iz petega odstavka tega člena v dvanajstih mesecih po sprejetju) izdelati razvojni načrt prenosnega oziroma distribucijskega sistema in zanj pridobiti soglasje agencije. Razvojni načrt mora biti narejen za najmanj deset let ter mora biti usklajen Celovitim nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom v skladu s 3. členom Uredbe 2018/1999/EU (v nadaljnjem besedilu: NEPN). V primeru spremembe NEPN mora operater v devetih mesecih preizkusiti skladnost razvojnega načrta z NEPN in ga po potrebi po postopku iz tega člena spremeniti ali dopolniti.

(2) Operater iz prejšnjega odstavka mora ne glede na sprejetje NEPN razvojni načrt prenosnega sistema sprejeti vsaki dve leti od sprejetja prejšnjega razvojnega načrta prenosnega sistema.

(3) Agencija mora dati soglasje k razvojnemu načrtu in lahko pred odločitvijo o izdaji soglasja zahteva njegove spremembe. O soglasju k razvojnemu načrtu mora agencija odločiti v roku treh mesecev od prejema popolne vloge.

(4) Razvojni načrt mora opredeliti glavno infrastrukturo za prenos oziroma distribucijo plina, ki jo je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti za zanesljivo oskrbo s plinom, varno delovanje omrežij in prilagajanje nadaljnjemu razvoju na področju proizvodnje plina iz obnovljivih virov, ob uvajanju inteligentnih omrežnih storitev in zagotavljanju skladiščnih objektov. Pri tem mora izhajati iz napovedi prevzema plina, ter iz napovedi pokrivanja prevzetega plina. Razvojni načrt mora vsebovati oceno možnosti za povečanje energetske učinkovitosti plinske infrastrukture z uravnavanjem obremenitev in interoperabilnostjo, povezanostjo z obrati za proizvodnjo plina, vključno z mikroproizvodnjo ter opredeliti časovno dinamiko in finančno ovrednotenje načrtovanih investicij in dejanskih ukrepov za stroškovno učinkovite izboljšave v omrežni infrastrukturi.

(5) Agencija s splošnim aktom, po pridobitvi soglasja ministra, pristojnega za energijo (v nadaljnjem besedilu: minister) predpiše metodologijo za izdelavo razvojnih načrtov.

7. člen

(načrt prilagoditve za prevzem plinov iz obnovljivih virov v sistem)

(1) Operater sistema določi tehnične zahteve za plin in po potrebi za posamezen plin iz zmesi, vključno z vodikom, ki se lahko prevzame v sistem s katerim upravlja. Pri tem določi vsaj dopustno območje za tlačno stopnjo, zgornjo kurilno vrednost in Wobbe index.

(2) Operater sistema spremlja kvaliteto plina najmanj na vstopu v sistem in temu primerno preračuna značilne parametre ter objavi kurilno vrednost plina v sistemu. Operater distribucijskega sistema, ki na svojem sistemu nima vstopne točke razen iz drugega sistema, privzame podatek o kvaliteti plina iz tega drugega sistema.

(3) Operater sistema pripravi načrt prilagoditve sistema za prevzem in prenos plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora (vključno z vodikom), ki vsebuje:

- analizo potenciala in interesa proizvodnje plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora na širšem območju plinovodnega sistema,
- oceno potenciala plinovodnega sistema za povezovanje s sistemom distribucije in prenosa električne energije za izravnavo in druge systemske storitve, vključno s prilagajanjem odjema in sezonskim shranjevanjem presežne električne energije iz obnovljivih virov,
- analiza zahtev, prilagojenosti elementov in potrebnih ukrepov na plinovodnem sistemu za vtiskovanje plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora (vključno z vodikom),
- analiza zahtev in prilagojenosti naprav uporabnikov plinovodnega sistema za delovanje v pogojih primešanih plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora (vključno z vodikom),
- ukrepe in aktivnosti za omogočanje delovanja plinovodnega sistema v pogojih vtisnjenih plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora (vključno z vodikom), vključno s predvidenimi investicijskimi stroški in časovnico,
- zbirni pregled načrtovanih ukrepov in povezanih podatkov.

(4) Zahtevano vsebino in obliko zbirnega pregleda načrtovanih ukrepov in povezanih podatkov iz šeste alineje prejšnjega odstavka določi agencija v metodologiji iz petega odstavka 6. člena tega zakona.

(5) Operater načrt prilagoditve pripravi vsaj vsaka štiri leta in vsebino prilagodi tehnološkim in ostalim spremembam. Operater načrt prilagoditve objavi na svoji spletni strani ter ga posreduje agenciji v vednost. Načrt prilagoditve operaterja prenosnega sistema je del desetletnega razvojnega načrta.

II. POGLAVJE: RAZMERJA S KONČNIMI ODJEMALCI

1. oddelek: Splošne določbe o varstvu odjemalcev

8. člen

(pravica do sklenitve pogodbe z dobaviteljem)

(1) Odjemalci plina, ki so priključeni na prenosni ali distribucijski sistem, imajo pravico do dobave plina na podlagi pogodbe z dobaviteljem, ne glede na to, v kateri državi članici EU je dobavitelj registriran.

(2) Dobavitelj mora pred sklenitvijo pogodbe iz prejšnjega odstavka izpolnjevati zahteve glede izravnave odstopanj, tudi vključitev v bilančno shemo, in druge zahteve, ki so določene s tem zakonom ter drugimi predpisi o izvajanju dejavnosti dobave plina v Republiki Sloveniji.

(3) Za dobavo plina odjemalcem, ki so priključeni na prenosni ali distribucijski sistem v Republiki Sloveniji, se uporabljajo določbe tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov ter splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil, ne glede na to, kje je pogodba o dobavi sklenjena.

(4) Operater distribucijskega sistema mora pred priključitvijo na sistem obvestiti končnega odjemalca o njegovih pravicah in obveznostih v zvezi z izbiro dobavitelja in v zvezi z nujno oskrbo ter ga seznaniti s seznamom dobaviteljev končnih odjemalcev.

(5) V primeru začetka postopka stečaja razglasitve insolventnosti za dobavitelja plina končnim odjemalcem mora operater sistema takoj obvestiti ostale operaterje sistema in vse njegove končne odjemalce, ki so priključeni na sistem v njegovem upravljanju. Operater sistema končne odjemalce seznaniti tudi z informacijo o dobaviteljih plina iz prejšnjega odstavka.

9. člen

(menjava dobavitelja)

(1) Končni odjemalec, ki želi zamenjati dobavitelja, posreduje zahtevo za zamenjavo operaterju sistema, na katerega je priključen.

(2) V imenu in za račun končnega odjemalca lahko na podlagi pooblastila zahtevo posreduje tudi novi dobavitelj.

(3) Operater, ki je prejel zahtevo o menjavi dobavitelja, mora izvesti vse potrebno, da lahko končni odjemalec začne izvrševati pogodbo o dobavi plina z novim dobaviteljem v 21 dneh od vložitve popolne zahteve. Končnemu odjemalcu se menjava dobavitelja ne sme zaračunati.

(4) Operater sistema zagotovi odčitek števca ob menjavi. Stroški, ki jih ima operater sistema z odčitavanjem stanja na merilni napravi se krijejo iz zneska za meritve. Če dobavitelj v zvezi z menjavo dobavitelja zahteva izvedbo dodatne meritve, lahko operater sistema stroške te meritve zaračuna dobavitelju, skladno s cenikom, ki ga potrdi agencija.

(5) Operater zavrne menjavo dobavitelja v primeru, če novi dobavitelj ne izpolnjuje zahtev, določenih s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanih predpisov ter splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil.

(6) Končni odjemalec mora prejeti zaključni račun po vsaki menjavi dobavitelja najkasneje šest tednov po začetku dobave plina s strani novega dobavitelja.

(7) Podrobnejši način menjave dobavitelja uredi vlada z uredbo iz 80. člena tega zakona.

10. člen (obveščanje o porabi)

(1) Operater sistema mora brezplačno periodično obveščati končne odjemalce, ki so uporabniki sistema, na katerem opravlja dejavnost operaterja sistema, o njihovi porabi plina ter o značilnostih te porabe in sicer tako pogosto, da lahko sami uravnavajo svojo porabo plina.

(2) Na zahtevo končnega odjemalca ali na podlagi soglasja končnega odjemalca drugi pravni ali fizični osebi mora operater sistema obvestiti končnega odjemalca oziroma drugo pravno ali fizično osebo o njegovi porabi plina ter o značilnostih te porabe. Podatke o tem mora zagotoviti v primernem roku, pri čemer se upoštevata zmogljivost opreme končnega odjemalca za merjenje porabe in stroškovna učinkovitost takšnih ukrepov.

(3) Stroški obvestila iz prejšnjega odstavka se ne zaračunavajo.

(4) Podrobnejši način obveščanja končnih odjemalcev o porabi določi operater sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

11. člen (zagotavljanje energetske učinkovitosti)

Podjetja plinskega gospodarstva si morajo prizadevati za zagotavljanje energetske učinkovitosti na način, da skladno s priporočili agencije optimizirajo porabo plina, zlasti z nudenjem energetskih storitev upravljanja energije, razvojem inovativnih formul za oblikovanje cen ali uvajanjem naprednih merilnih sistemov ali naprednih omrežij, kadar je primerno.

12. člen (energetski kontrolni seznam)

(1) Dobavitelji so dolžni vsakemu končnemu odjemalcu, ki mu dobavljajo plin, poslati energetski kontrolni seznam, ki ga vzpostavi Evropska komisija na podlagi dvanajstega odstavka 3. člena Direktive 2009/73/ES, skupaj s podatki za njegovo uporabo.

(2) Podrobneje uredi način in pogostost pošiljanja energetskega kontrolnega seznama agencija s splošnim aktom. Agencija energetskega kontrolnega seznama objavi na svoji spletni strani.

2. oddelek: Posebne določbe o varstvu gospodinjskih in malih poslovnih odjemalcev ter drugih uporabnikov sistema

13. člen (splošno)

(1) Določbe 14. do 18. člena tega zakona se uporabljajo za gospodinjske odjemalce, določbi 14. in 15. člena tega zakona pa tudi za male poslovne odjemalce, razen kolikor se nanašajo na obravnavo pritožb iz 17. člena tega zakona.

(2) Dobavitelj ali operater distribucijskega sistema lahko nediskriminatorno zagotovi pravice, ki so v tem oddelku določene za gospodinjske odjemalce, tudi drugim končnim odjemalcem.

14. člen (skupna kontaktna točka)

(1) Agencija mora gospodinjskim odjemalcem na enem mestu omogočiti dostop do informacij glede njihovih pravic, veljavnih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil in metod obravnave pritožb iz 17. člena tega zakona, ki so jim na voljo v primeru spora z dobaviteljem ali operaterjem distribucijskega sistema (v nadaljnjem besedilu: skupna kontaktna točka).

(2) V skupni kontaktni točki mora agencija zagotoviti dostop najmanj do naslednjih informacij o:

- načinov obravnave pritožb iz prejšnjega odstavka;
- veljavnih tarifah omrežnine ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z uporabo omrežja;
- primerjavi veljavnih cenikov ponudnikov plina za gospodinjske in male poslovne odjemalce;
- načinu pridobitve podatkov o njihovi porabi;
- pravici do menjave dobavitelja;
- pravicah do oskrbe s plinom določene kakovosti po razumni ceni v skladu z veljavnimi predpisi in splošnimi akti;
- pravici do nujne oskrbe iz 18. člena tega zakona.

(3) Dobavitelji morajo za izvajanje nalog iz druge alineje prejšnjega odstavka na elektronski način, kot ga s splošnim aktom določi agencija, najkasneje z začetkom uporabe spremenjene cene posredovati podatke o spremenjeni ceni agenciji.

(4) Agencija s splošnim aktom določi način elektronskega posredovanja podatkov za izvajanje nalog iz druge alineje drugega odstavka tega člena, v katerem določi sistem za posredovanje podatkov o cenah in način uporabe sistema oziroma določi obliko za elektronsko pošiljanje podatkov.

15. člen **(pogodba o dobavi in splošni pogodbeni pogoji)**

(1) Pogodba o dobavi plina med gospodinjskim odjemalcem in dobaviteljem plina mora biti sklenjena v pisni ali elektronski obliki skladno s predpisi o elektronskem poslovanju.

- (2) Pogodba iz prejšnjega odstavka mora določati najmanj naslednje:
- ime in naslov dobavitelja,
 - ceno in plačilne pogoje,
 - pravice in obveznosti pogodbenih strank v zvezi z neizpolnjevanjem pogodbe,
 - vrste storitev, ki ji nudi dobavitelj, in ponujeno raven kakovosti storitev,
 - načine pridobivanja podatkov o veljavnih tarifah in stroških vzdrževanja,
 - trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in odpoved pogodbe ali storitev, ter navedbo, ali je dovoljen brezplačen odstop od pogodbe,
 - dogovore o nadomestilu in povračilu v primeru, da ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z nenatančnim ali zapoznelim obračunavanjem dobavljenega plina ali vzdrževalnih storitev,
 - način za sprožitev postopkov za obravnavo pritožb v skladu s 17. členom tega zakona ter
 - informacije o pravicah gospodinjskih odjemalcev, vključno z obravnavanjem pritožb iz 17. člena tega zakona in vsemi informacijami, ki jih morajo dobavitelji pregledno sporočiti ob posredovanju računov in na spletnih straneh.

(3) Gospodinjski odjemalec lahko odstopi od pogodbe o dobavi brez plačila pogodbene kazni, odškodnine, nadomestila ali kakršnega koli drugega plačila iz naslova odstopa od pogodbe pred določenim rokom, če odpoved začne učinkovati najmanj eno leto po sklenitvi pogodbe.

(4) Zaradi menjave dobavitelja lahko gospodinjski odjemalec od pogodbe o dobavi odstopi brez odpovednega roka. Če v primeru iz prejšnjega odstavka odstop učinkuje prej kot eno leto po sklenitvi pogodbe, nosi odjemalec posledice, ki jih za predčasni odstop od pogodbe o dobavi določa ta pogodba.

(5) Sestavni del pogodbe o dobavi so splošni pogodbeni pogoji, ki morajo biti pravični in znani vnaprej, dobavitelj pa jih mora gospodinjskemu odjemalcu zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe, tudi če se pogodbe sklepajo po posrednikih. Splošni pogodbeni pogoji morajo biti pregledni, objavljeni v jasnem in razumljivem jeziku ter ne smejo vsebovati nepogodbenih ovir za uveljavljanje pravic odjemalcev, na primer preobsežno pogodbeno dokumentacijo. Dobavitelj mora gospodinjskim odjemalcem zagotoviti pregledne informacije o veljavnih cenah in tarifah ter splošnoveljavnih pogojih v zvezi z dobavo plina najmanj z objavo na svoji spletni strani.

(6) Spremembo splošnih pogodbenih pogojev mora dobavitelj neposredno ter na pregleden in razumljiv način sporočiti gospodinjskemu odjemalcu najmanj en mesec pred njihovo uveljavitvijo, če se sprememba nanaša na izpolnjevanje pogodbe z gospodinjskim odjemalcem.

(7) Zaradi spremembe splošnih pogojev iz prejšnjega odstavka ima gospodinjski odjemalec pravico odstopiti od pogodbe o dobavi plina v roku enega

meseca po začetku veljave spremenjenih splošnih pogojev, brez odpovednega roka in brez obveznosti plačila pogodbene kazni, o čemer ga mora dobavitelj v obvestilu iz prejšnjega odstavka tudi obvestiti.

(8) Vsako povišanje cene plina mora dobavitelj neposredno ter na pregleden in razumljiv način sporočiti vsakemu gospodinjskemu odjemalcu pred iztekom obračunskega obdobja, ki sledi povišanju cene. Določbe prejšnjega odstavka veljajo tudi za vsako povišanje cene plina, ki lahko pomeni povišanje plačila za plin gospodinjskega odjemalca.

(9) Dobavitelj mora gospodinjskemu odjemalcu ponuditi možnost široke izbire načinov plačevanja, vključno s sistemom akontacij, ki morajo biti pravični in odražati verjetno porabo. Plačilni sistem ne sme povzročiti neupravičenega diskriminiranja odjemalcev, morebitne razlike v ceni in drugih pogojih plačila pa morajo odražati stroške dobavitelja zaradi različnih plačilnih sistemov.

(10) Če dobavitelj gospodinjskim odjemalcem zaračuna pavšalne stroške poslovanja, ne glede na njihovo poimenovanje, morajo le-ti odražati dejanske stroške, ki jih načini obračunavanja povzročajo dobaviteljem. Stroški opomina v primeru zamude plačila se ne štejejo med pavšalne stroške poslovanja.

(11) Dobavitelj ne sme sam ali preko posrednikov oziroma zastopnikov pri prodaji plina uporabljati zavajajočih ali nepoštenih poslovnih praks, ki vključujejo zlasti:

- neresnično ali zavajajočo predstavitev družbe, ki jo oseba, ki nagovarja končnega odjemalca zastopa, oziroma v imenu in za račun katere deluje,
- zavajajočo predstavitev ponudbe dobavitelja končnemu odjemalcu,
- navajanje neresničnih razlogov za obisk končnega odjemalca,
- neresnične ali zavajajoče navedbe v zvezi s pogodbenim razmerjem.

16. člen

(obveščanje in dostop do podatkov o porabi)

(1) Operater distribucijskega sistema mora ob priključitvi na distribucijski sistem obvestiti gospodinjskega odjemalca o njegovih pravicah do oskrbe z plinom določene kakovosti po razumni ceni v skladu z veljavnimi predpisi in splošnimi akti.

(2) Operater distribucijskega sistema mora na zahtevo gospodinjskega odjemalca ali na podlagi njegovega pooblastila za vsak primer posebej ali za vse bodoče primere do preklica, določenemu podjetju plinskega gospodarstva brezplačno omogočiti dostop do podatkov o porabi tega odjemalca. Operater distribucijskega sistema, ki je odgovoren za obdelavo podatkov, mora te podatke posredovati podjetju plinskega gospodarstva v roku petih delovnih dni.

(3) Minister predpiše obliko za predstavitev podatkov in postopek, s katerim se dobaviteljem in odjemalcem zagotovi dostop do podatkov iz prejšnjega odstavka. Zagotovitve dostopa do podatkov operater distribucijskega sistema ne sme dodatno zaračunati.

(4) Operater distribucijskega sistema mora gospodinjske odjemalce, ki so priključeni na distribucijski sistem, na katerem opravlja dejavnost operaterja sistema,

obveščati o dejanski porabi plina in stroških, in sicer najmanj enkrat letno. Podatke o tem mora zagotoviti v primernem roku, pri čemer se upoštevata zmogljivost opreme odjemalca za merjenje porabe in stroškovna učinkovitost takšnih ukrepov. Te storitve odjemalcem operater distribucijskega sistema ne sme dodatno zaračunati.

17. člen **(izvensodno reševanje sporov z gospodinjskimi odjemalci v zvezi z dobavo plina)**

(1) Dobavitelj plina zagotovi pregleden, enostaven in brezplačen notranji postopek obravnave pritožb gospodinjskih odjemalcev.

(2) Dobavitelj plina sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja zagotovi postopek izvensodnega reševanja sporov s potrošniki v zvezi z dobavo plina gospodinjskim odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z določbami zakona, ki ureja izvensodno reševanje potrošniških sporov. V primeru, ko dobavitelj v postopku iz prejšnjega odstavka pritožbi ne ugotovi najkasneje v roku enega meseca ali zahtevku gospodinjskega odjemalca ne ugotovi v celoti, lahko gospodinjski odjemalec vložijo pobudo za začetek postopka v zvezi z domnevnimi kršitvami dobavitelja plina pri izvajanju pogodbe o dobavi plina pri neodvisnem izvajalcu izvensodnega reševanja sporov.

(3) Izvajalca izvensodnega reševanja sporov, pri katerem gospodinjski odjemalec vložijo pobudo za začetek postopka, dobavitelj plina določi za dobo štirih let.

(4) Sodelovanje dobavitelja plina v postopku, ki ga je sprožil gospodinjski odjemalec pred neodvisnim izvajalcem, je obvezno.

(5) Stroške postopka neodvisnega izvajalca izvensodnega reševanja sporov plača dobavitelj oziroma združenje dobaviteljev plina.

(6) Dobavitelj plina ali združenje dobaviteljev plina lahko določi sistem povračil in odškodnin, ki jih zagotavlja gospodinjskim odjemalcem za posamezne kršitve svojih obveznosti v zvezi z dobavo plina, če je to upravičeno glede na višino škode, teže kršitve in stopnjo odgovornosti.

18. člen **(ranljivi odjemalci in nujna oskrba)**

(1) Operater distribucijskega sistema ne sme ranljivega odjemalca odklopiti oziroma mu omejiti odjem plina pod količino, ki je glede na okoliščine (letni čas, temperaturne razmere, kraj prebivanja, zdravstveno stanje in druge podobne okoliščine) nujno potrebna, da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja odjemalca in oseb, ki z njim prebivajo.

(2) Stroške odjema plina ranljivih odjemalcev nosi operater distribucijskega sistema do takrat, ko jih plača ranljivi odjemalec.

(3) Stroški iz prejšnjega odstavka, ki jih operater distribucijskega sistema ne more izterjati od ranljivega odjemalca, so upravičeni stroški tega operaterja.

(4) Operater distribucijskega sistema mora odjemalca pred odklopom obvestiti o možnosti nujne oskrbe, o dokazilih, ki jih mora odjemalec predložiti operaterju, da mu operater odobri nujno oskrbo, in o rokih, v katerih je treba ta dokazila predložiti. Podrobnejšo ureditev varstva ranljivih odjemalcev v zvezi z zagotavljanjem nadaljnje dobave plina določi operater distribucijskega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

III. POGlavJE: PRENOS, SKLADIŠČENJE IN UZP

1. oddelek: Gospodarska javna služba dejavnost operaterja prenosnega sistema

19. člen (gospodarska javna služba)

(1) Dejavnost operaterja prenosnega sistema je obvezna državna gospodarska javna služba.

(2) Gospodarska javna služba dejavnost operaterja prenosnega sistema obsega:

- izvajanje prenosa;
- varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje prenosnega sistema;
- razvoj sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema, zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema in usmeritev razvojnega načrta operaterja prenosnega sistema iz 6. člena oziroma 42. člena tega zakona;
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti prenosnega sistema, da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do sistema;
- zagotavljanje zanesljivosti dobave plina z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo sistema;
- zagotavljanje sistemskih storitev;
- ugotavljanje in obračunavanje izravnave odstopanj odjema in oddaje plina od napovedi;
- posredovanje kateremu koli drugemu operaterju prenosnega sistema, operaterju skladiščnega sistema, operaterju sistema za UZP in operaterju distribucijskega sistema dovolj informacij, da se lahko zagotovita prenos in skladiščenje plina, ki bosta združljiva z varnim in učinkovitim obratovanjem povezanega sistema;
- pravočasno zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do sistema;
- vzpostavitev in nadzor mehanizmov za upravljanje pretokov in izravnave odstopanj v omrežju, opredeljenih v sistemskih obratovalnih navodilih prenosnega omrežja plina;
- vzpostavitev in nadzor mehanizmov za upravljanje kvalitete plina v sistemu;
- napoved porabe plina ter potrebnih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri uporabnikih sistema;

- nediskriminatorno obravnavanje posameznih uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, posebno ne v korist svojih povezanih podjetij;
- druge naloge, določene z zakonom, predpisom in splošnim aktom za izvrševanje javnih pooblastil;
- organiziranje izravnalnega trga plina;
- izvajanje nalog za omogočanje in izvedbo postopkov solidarnostne pomoči držav članic EU pri oskrbi s plinom.

(3) Gospodarsko javno službo dejavnost operaterja prenosnega sistema izvaja operater prenosnega sistema, ki pridobi koncesijo in izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona.

(4) Operater prenosnega sistema je dolžan vzpostaviti zadostno čezmejno zmogljivost za vključitev evropske prenosne infrastrukture, prilagojene vsem ekonomsko upravičenim in tehnično izvedljivim zahtevam po zmogljivosti, upošteva zanesljivost oskrbe s plinom.

(5) Operaterji prenosnih sistemov nabavljajo energijo, ki jo potrebujejo za opravljanje svojih dejavnosti, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.

(6) Operater prenosnega sistema lahko sklepa tehnične dogovore glede delovanja povezovalnih plinovodov med Republiko Slovenijo in državami članicami EU ali med Republiko Slovenijo in tretjimi državami, ki morajo biti v skladu s predpisi Republike Slovenije in EU ter odločitvami agencije. Operater prenosnega sistema v osmih dneh od sklenitve tehničnega dogovora o vsebini seznaniti ministrstvo in agencijo.

20. člen

(način izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema)

(1) Za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema Republika Slovenija kot koncedent podeli koncesijo za celotno območje Republike Slovenije, in sicer za obdobje največ 35 let.

(2) Za koncesijo iz prejšnjega odstavka ni dovoljeno podeljevati posebnih ali izključnih pravic.

(3) Dejavnost operaterja prenosnega sistema lahko izvaja koncesionar, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima v lasti prenosni sistem,
- ima certifikat operaterja prenosnega sistema in
- je imenovan za operaterja prenosnega sistema.

(4) Če lastnik prenosnega sistema ne izpolnjuje pogojev za izvajanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema iz prejšnjega odstavka, mora najkasneje v enem letu od veljavnosti uporabnega dovoljenja za prenosni sistem, izpolniti te pogoje, sicer se uporabi 52. člen tega zakona o ukrepih v primeru prenehanja izvajanja dejavnosti operaterja prenosnega sistema.

(5) Vlada z uredbo predpiše podrobnejša pravila načina izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema.

21. člen **(podelitev koncesije)**

(1) Glede podelitve koncesije za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema se uporabljajo predpisi o gospodarskih javnih službah in o javno-zasebnem partnerstvu, če ni s tem zakonom posamezno vprašanje urejeno drugače.

(2) V koncesijskem aktu, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, se določijo splošni, pregledni, nediskriminatorni in sorazmerni pogoji, ki jih mora izpolnjevati pravna ali fizična oseba za pridobitev koncesije. Lastništvo prenosnega sistema oziroma njegovega dela, certifikat operaterja prenosnega sistema in imenovanje za operaterja prenosnega sistema ni pogoj za pridobitev koncesije. Če koncedent omogoči koncesionarju pridobitev stvarnih pravic na nepremičninah v lasti države ali drugih ugodnosti v zvezi z izvajanjem koncesije, mora te ugodnosti nuditi vsakemu koncesionarju pod enakimi pogoji.

(3) Koncesijo lahko pridobi vsaka pravna ali fizična oseba, ustanovljena v državi članici EU.

(4) O podelitvi koncesije odloči na zahtevo stranke vlada z odločbo. Za podelitev koncesije se na podlagi 5. točke prvega odstavka 11. člena Zakona o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19) ne izvede postopek oddaje koncesije po navedenem zakonu ali drug konkurenčni postopek, določen s predpisi o javno-zasebnem partnerstvu. Za postopek izdaje odločbe iz tega odstavka se uporabljajo tudi določbe zakona, ki ureja storitve na notranjem trgu.

(5) O razlogih za zavrnitev podelitve koncesije mora ministrstvo v 30 dneh po dokončnosti odločbe, s katero je podelitev koncesije zavrnjena, obvestiti Evropsko komisijo.

(6) Po dokončnosti odločbe o podelitvi koncesije skleneta koncesionar in koncedent koncesijsko pogodbo.

22. člen **(financiranje gospodarske javne službe)**

(1) Dejavnost operaterja prenosnega sistema se financira iz omrežnine in iz drugih prihodkov za izvajanje gospodarske javne službe.

23. člen **(gradnja in obratovanje prenosnega sistema)**

(1) V postopku izdaje gradbenega dovoljenja za gradnjo objekta ali naprave, ki je del prenosnega sistema, lahko kot investitor nastopa koncesionar

gospodarske javne službe, ki opravlja dejavnost operaterja prenosnega sistema ali tretja oseba na podlagi b) točke petega odstavka 43. člena tega zakona.

(2) Prejšnji odstavek se uporablja tudi za izdajo uporabnega dovoljenja ali drugega posamičnega akta, s katerim je dovoljeno obratovanje objekta ali naprave, ki je del prenosnega sistema.

(3) Ministrstvo v 30 dneh po dokončnosti odločbe državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil, s katerimi je bilo koncesionarju gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema onemogočena izvedba investicije oziroma obratovanje objekta ali naprave, ki je del prenosnega sistema, obvesti Evropsko komisijo.

2. oddelek: Ločevanje prenosnih sistemov in operaterjev prenosnih sistemov

1. pododdelek: Lastniška ločitev

24. člen (lastnina prenosnega sistema)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki ima v lasti prenosni sistem, mora v skladu s tem zakonom izvajati dejavnost operaterja prenosnega sistema. Druga oseba, razen operater prenosnega sistema, ne sme imeti deloma ali v celoti v lasti prenosnega sistema, na katerem ta operater prenosnega sistema izvaja dejavnost operaterja prenosnega sistema, razen, če ni v tem delu zakona drugače določeno.

(2) Zahteva iz prejšnjega odstavka je izpolnjena, če dve ali več pravnih ali fizičnih oseb, ki imajo v lasti prenosni sistem, ustanovijo skupno podjetje, ki deluje kot operater prenosnega sistema v dveh ali več državah članicah EU. Drugo podjetje ne more biti udeleženo v skupnem podjetju, razen če je bilo certificirano kot neodvisni operater prenosnega sistema. Lastnika ali lastniki prenosnega sistema, ki so ustanovili skupno podjetje, morajo izpolnjevati pogoje iz 25., 27. in 28. člena tega zakona ali pogoje za neodvisnega operaterja prenosnega sistema iz 31. člena tega zakona.

25. člen (prepovedi za proizvajalce, dobavitelje, operaterje sistema ter osebe, ki jih nadzirajo)

(1) Ista pravna ali fizična oseba oziroma iste pravne ali fizične osebe ne smejo:

- izvajati neposrednega ali posrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom ali uveljavljati pravice nad njima ali

- izvajati neposrednega ali posrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora iz 17. točke 3. člena tega zakona nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, ali uveljavljati pravice nad njim.

(2) Za podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave iz prejšnjega odstavka se šteje tudi podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje in dobave v zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo. Za operaterja prenosnega sistema in prenosni sistem iz prejšnjega odstavka se štejeta tudi sistemski operater in prenosni sistem v smislu zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo.

(3) Ista pravna ali fizična oseba oziroma osebe ne morejo imenovati članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, pri operaterju prenosnega sistema ali prenosnem sistemu in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona ali uveljavljati pravic nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave.

(4) Določbe tega člena ne pomenijo odstopa od zahteve iz prvega odstavka 24. člena tega zakona.

26. člen **(opredelitev pravic)**

Pravice iz prvega in tretjega odstavka prejšnjega člena vključujejo zlasti:

- a) pravico do izvrševanja glasovalnih pravic,
- b) pravico do imenovanja članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, ali
- c) pravico na poslovnem deležu, ki presega polovico osnovnega kapitala ali delnic družbe.

27. člen **(prepovedi glede članstva v organih)**

Ista pravna ali fizična oseba ne sme biti hkrati:

- član uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja, pri operaterju prenosnega sistema ali osebi, ki ima v lasti prenosni sistem, ali predstavnik v zvezi z lastniškim upravljanjem prenosnega sistema električne energije ali prenosnega sistema plina in
- član uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki je zakoniti zastopnik podjetja, ki izvaja dejavnost proizvodnje ali dobave plina ali električne energije.

28. člen **(posebna določba v primeru državnega lastništva)**

Če je oseba iz 25. ali 27. člena tega zakona Republika Slovenija ali druga država članica Evropske unije, lokalna skupnost ali organ teh oseb, se šteje, da so zahteve iz 25. in 27. člena tega zakona izpolnjene, če dva ločena organa teh oseb

izvajata nadzor iz 19. točke 3. člena tega zakona nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom in nad podjetjem, ki opravlja dejavnost na področju proizvodnje ali dobave.

29. člen

(dolžnost ukrepanja za odpravo razlogov, ki predstavljajo kršitve prepovedi)

(1) Oseba, pri kateri nastane razlog, ki predstavlja kršitev v zvezi z zahtevami iz 24., 25., 27. ali 28. člena tega zakona, mora takoj ukreniti vse potrebno, da se razlog odpravi, ter o nastanku razloga in ukrepih obvestiti agencijo.

(2) Operater prenosnega sistema mora obvestiti agencijo po prejšnjem odstavku, takoj ko izve za razlog, ki predstavlja kršitev v zvezi z zahtevami iz 24., 30., 27. ali 28. člena tega zakona, in pri tem ukreniti, kar more, da se razlog odpravi.

(3) Operater prenosnega sistema mora agencijo obvestiti tudi o vsaki načrtovani transakciji, zaradi katere bi lahko bila potrebna ponovna proučitev izpolnjevanja zahtev iz 24., 25., 27. ali 28. člena tega zakona.

(4) Agencija nadzira izpolnjevanje v zvezi z zahtevami iz 24., 25., 27. ali 28. člena tega zakona. Če pri nadzoru ugotovi, da je pri določeni osebi nastal razlog, ki predstavlja kršitev teh zahtev, opozori osebo na razlog in na dolžnost ukrepanja po prvem oziroma drugem odstavku tega člena.

30. člen

(ukrepi agencije)

(1) Če v razumnem času, ki ni krajši od enega in ne daljši od šest mesecev od dne, ko je bila agencija obveščena o razlogu po prvem, drugem ali tretjem odstavku prejšnjega člena ali ko je agencija opozorila na razlog po četrtem odstavku prejšnjega člena, razlog v zvezi z zahtevami iz 24, 25, 27 ali 28 člena tega zakona ni odpravljen, agencija z odločbo:

- prepove izvrševanje glasovalnih pravic ali izvrševanje lastniških upravičenj v zvezi z upravljanjem manj od polovičnega lastniškega deleža v nasprotju s 25. členom tega zakona;
- naloži prodajo deleža na osnovnem kapitalu ali lastniškega deleža na prenosnem sistemu, kolikor presega delež, ki ne predstavlja kršitve 25. člena tega zakona;
- ugotovi, da je bil član uprave, nadzornega sveta ali drugega organa, ki zastopa podjetje, imenovan v nasprotju s tem zakonom, ali da je bila oseba, ki predstavlja lastnika prenosnega sistema, pooblaščen v nasprotju s tem zakonom ter pristojnemu organu predlaga uvedbo postopka za razrešitev ali odvzem pooblastila;
- prepove izvrševanje posrednega ali neposrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona.

(2) Agencija lahko z odločbo naloži enega ali več ukrepov iz prejšnjega odstavka, vendar v obsegu, kolikor je to nujno potrebno, da se odpravi razlog kršitve zahtev iz 24., 25., 27. ali 28. člena tega zakona.

(3) Če je odločbo iz prvega odstavka tega člena treba izvršiti s prisilo, ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, posamična denarna kazen v postopku izvršbe s prisilo ne sme presegati 100.000 eurov.

(4) Če z ukrepi iz tega člena ni mogoče odpraviti razloga kršitve z zahtevami iz 24., 25., 27. ali 28. člena tega zakona, začne agencija postopek preizkusa pogojev za certifikat.

2. pododdelek: Neodvisni operater prenosnega sistema

31. člen

(izjema od lastniškega ločevanja)

(1) Ne glede na 24., 25. in 27. člen tega zakona mora operater prenosnega sistema, ki deluje kot vertikalno integrirano podjetje, ki je imelo 3. septembra 2009 v lasti prenosni sistem, izpolnjevati zahteve iz 31. do 44. člena tega zakona.

(2) Podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ne smejo prevzeti neposrednega ali posrednega nadzora iz 19. točke 3. člena tega zakona ali uveljavljati pravic iz 26. člena tega zakona nad operaterji prenosnega sistema, ki delujejo na podlagi 24. do 30. člena tega zakona.

32. člen

(pravni status, identiteta in dejavnost neodvisnega operaterja prenosnega sistema)

(1) Operater prenosnega sistema mora imeti pravno obliko delniške družbe, družbe z omejeno odgovornostjo ali komanditne družbe.

- (2) Dejavnost operaterja prenosnega sistema obsega naslednje naloge:
- a) zastopanje operaterja prenosnega sistema v pravnem prometu in v kakršnih koli komunikacijah z agencijo, drugimi regulativnimi organi ter tretjimi osebami;
 - b) zastopanje operaterja prenosnega sistema v Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov za zemeljski plin (ENTSO za plin);
 - c) odločanje o dostopu do sistema in izvrševanje dejanj, potrebnih za njegovo izvajanje, pri čemer ne diskriminira posameznih uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, posebno ne v korist svojih povezanih podjetij;
 - č) pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom;
 - d) obratovanje, vzdrževanje in razvoj varnega, učinkovitega in ekonomičnega prenosnega sistema;
 - e) načrtovanje naložb za zagotovitev dolgoročne zmogljivosti sistema, da zadosti razumnemu povpraševanju in zanesljivosti oskrbe;
 - f) vzpostavitev ustreznih družb, tudi z enim ali več operaterji prenosnih sistemov, borzami plina in drugimi ustreznimi akterji za napredek pri vzpostavljanju regionalnih trgov ali olajšanje procesa liberalizacij;
 - g) opravljanje skupnih storitev, tudi pravnih, računovodskih in informacijskih storitev, ter
 - h) druge naloge, ki jih določa ta zakon za operaterja prenosnega sistema.

(3) Operater prenosnega sistema ne sme v firmi družbe, v celostni podobi podjetja, v komunikacijah, pri trženju blagovne znamke in na objektih delovati tako, da ustvarja zmedo v zvezi z ločeno identiteto vertikalno integriranega podjetja ali njegovega dela.

(4) Ne glede na pravno obliko družbe, ki je operater prenosnega sistema, mora imeti ta družba organe, kot jih zakon, ki ureja gospodarske družbe, določa za delniško družbo. Če ta zakon ne določa drugače, se za vlogo, naloge in odgovornost organov operaterja prenosnega sistema, smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe, o organih delniške družbe.

(5) Operater prenosnega sistema ne sme imeti enotirnega sistema upravljanja v smislu zakona, ki ureja gospodarske družbe.

(6) Družbeniki operaterja prenosnega sistema ne smejo neposredno upravljati družbe ali voditi njenih poslov.

33. člen

(sredstva, oprema in osebje operaterja prenosnega sistema)

(1) Operater prenosnega sistema mora imeti človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti in za opravljanje dejavnosti prenosa plina.

(2) Operater prenosnega sistema mora imeti v celoti v lasti prenosni sistem in druga sredstva, potrebna za opravljanje dejavnosti prenosa plina. Druga oseba ne sme imeti deloma ali v celoti v lasti prenosni sistem, na katerem ta operater prenosnega sistema izvaja dejavnost operaterja prenosnega sistema.

(3) Osebje, potrebno za izvajanje dejavnosti prenosa plina, vključno z opravljanjem vseh nalog družbe, mora biti zaposleno pri operaterju prenosnega sistema.

(4) Del vertikalno integriranega podjetja ne sme drugemu delu podjetja dajati ali zagotavljati osebja, zanj opravljati storitev, najemati osebja, zaposlenega v drugem delu tega podjetja, ali opravljati storitev, ki jih opravlja drugi del podjetja.

(5) Operater prenosnega sistema lahko opravlja storitve za vertikalno integrirano podjetje, če:

- a) opravljanje teh storitev ni diskriminatorno do uporabnikov sistema, je vsem uporabnikom sistema na voljo pod enakimi pogoji, pogoji pa ne omejujejo, izkrivljajo ali onemogočajo konkurence pri proizvodnji ali dobavi, in
- b) je k pogojem za opravljanje teh storitev agencija dala soglasje pred začetkom opravljanja storitev.

(6) Operater prenosnega sistema ne sme deliti sistemov ali opreme informacijske tehnologije, fizičnih prostorov in sistemov za varnostni dostop z drugim delom vertikalno integriranega podjetja ali jih uporabljati skupaj z njim, ter ne sme imeti istih svetovalcev ali zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo informacijske tehnologije in sisteme za varnostni dostop.

34. člen

(finančni viri in finančna neodvisnost operaterja prenosnega sistema)

(1) Operater prenosnega sistema zagotavlja finančna in druga sredstva, potrebna za ustrezno in učinkovito opravljanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema ter za razvoj in vzdrževanje učinkovitega, varnega in ekonomičnega prenosnega sistema.

(2) Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz 38. člena tega zakona mora vertikalno integrirano podjetje operaterju prenosnega sistema dati na voljo ustrezne finančne vire za naložbene projekte in za nadomestitev obstoječih sredstev v zadostnem času in na zahtevo operaterja prenosnega sistema.

(3) Operater prenosnega sistema obvesti agencijo o finančnih virih iz prejšnjega odstavka.

(4) Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz 38. člena tega zakona mora imeti operater prenosnega sistema pooblastilo za pridobivanje denarja na trgu kapitala, zlasti z izposojanjem in povečanjem kapitala. Ne glede na zakon, ki ureja gospodarske družbe, odločitev o najemu posojila ali izdaji dolžniških vrednostnih papirjev sprejme uprava operaterja prenosnega sistema, odločitev o povečanju kapitala operaterja prenosnega sistema pa nadzorni organ iz 38. člena tega zakona.

(5) Operater prenosnega sistema mora imeti neodvisno od vertikalno integriranega podjetja dejanske pravice sprejemanja odločitev v zvezi s sredstvi, potrebnimi za obratovanje, vzdrževanje ali razvoj sistema. Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz 38. člena tega zakona sprejema odločitve v zvezi s sredstvi, potrebnimi za obratovanje, vzdrževanje ali razvoj sistema, uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti.

(6) Računovodske izkaze operaterja prenosnega sistema revidira revizor, ki ne revidira vertikalno integriranega podjetja ali njegovega dela.

35. člen

(komercialna, finančna in kapitalska razmerja v vertikalno integriranem podjetju)

(1) Komercialna in finančna razmerja med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, morajo biti v skladu s tržnimi pogoji. Posojila operaterja prenosnega sistema vertikalno integriranemu podjetju niso dovoljena.

(2) Operater prenosnega sistema mora voditi evidenco komercialnih in finančnih razmerij iz prejšnjega odstavka ter agenciji na zahtevo omogočiti dostop do njih.

(3) Operater prenosnega sistema mora predložiti agenciji v soglasje komercialne in finančne pogodbe ali sporazume z vertikalno integriranim podjetjem.

(4) Pogodba ali sporazum iz prejšnjega odstavka, h kateremu ni dala soglasja agencija, je ničen.

(5) Hčerinska podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ne smejo neposredno ali posredno imeti v lasti delnic ali deležev operaterja prenosnega sistema.

(6) Operater prenosnega sistema ne sme imeti neposredno ali posredno v lasti delnic ali deležev hčerinskega podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ter ne sme prejemati dividend tega podjetja in ne sme imeti drugih finančnih koristi od tega podjetja.

36. člen **(neodvisnost delovanja operaterja prenosnega sistema)**

(1) Splošna struktura upravljanja in akt o ustanovitvi oziroma statut družbe operaterja prenosnega sistema morata zagotavljati dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s 31. do 44. členom tega zakona.

(2) Vertikalno integrirano podjetje ne sme neposredno ali posredno po svojih predstavnikih v organih operaterja prenosnega sistema določati ravnanja operaterja prenosnega sistema pri dejavnostih in upravljanju sistema ter zagotavljanju konkurenčnosti tega delovanja ali pri dejavnostih, potrebnih za pripravo desetletnega načrta za razvoj omrežja na podlagi 42. člena tega zakona.

(3) Operater prenosnega sistema mora pri opravljanju nalog iz tega zakona ter pri upoštevanju prvega odstavka 13. člena, a) točke prvega odstavka 14. člena, drugega, tretjega in petega odstavka 16. člena, šestega odstavka 18. člena ter prvega odstavka 21. člena Uredbe (ES) št. 715/2009 različne osebe ali subjekte obravnavati brez diskriminacije ter ne sme omejevati, izkrivljati ali preprečevati konkurence na področju proizvodnje ali dobave.

(4) Vertikalno integrirano podjetje se mora vzdržati dejanj, ki operaterja prenosnega sistema ovirajo pri izpolnjevanju obveznosti iz tega zakona ali nanj vplivajo, ter od operaterja prenosnega sistema ne sme zahtevati, da mora od vertikalno integriranega podjetja pridobiti dovoljenje za izpolnjevanje teh obveznosti.

(5) Uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti sprejema potrebne odločitve in izvršuje potrebna dejanja za zagotavljanje neodvisnega ravnanja operaterja prenosnega sistema.

37. člen **(neodvisnost osebja)**

(1) Odločitve v zvezi z imenovanjem, plačilom in prenehanjem mandata članov uprave operaterja prenosnega sistema sprejema nadzorni organ operaterja prenosnega sistema iz 38. člena tega zakona.

(2) Nadzorni organ mora pisno obvestiti agencijo o vsakem imenovanju, prenehanju mandata ali drugih odločitvah o pogojih za mandat članov uprave operaterja prenosnega sistema in oseb, odgovornih za izvršno upravljanje, njegovo trajanje in prenehanje, ter o razlogih za vsak predlog za prenehanje mandata teh oseb.

(3) Odločitev nadzornega organa iz prvega odstavka tega člena učinkuje, če ji agencija v treh tednih po prejemu obvestila o odločitvi ne nasprotuje.

(4) Agencija lahko nasprotuje odločitvi iz prvega in drugega odstavka tega člena, če se pojavijo dvomi o:

- a) strokovni neodvisnosti osebe, imenovane za člana uprave, ali
- b) upravičenosti predčasnega prenehanja mandata.

(5) Za osebo, pristojno za upravljanje posameznega področja in člana uprave operaterja prenosnega sistema je lahko imenovana oseba, ki v obdobju treh let pred imenovanjem ni imela strokovne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa ali poslovnega odnosa z vertikalno integriranim podjetjem ali njegovim delom, delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem, razen z operaterjem prenosnega sistema.

(6) Prejšnji odstavek se uporablja za večino oseb, pristojnih za upravljanje, in večino članov uprave operaterja prenosnega sistema. Za preostale člane uprave operaterja prenosnega sistema se uporablja zahteva, da v obdobju šest mesecev pred njihovim imenovanjem niso opravljali nobene vodstvene ali druge pomembne dejavnosti v vertikalno integriranem podjetju.

(7) Osebe, pristojne za upravljanje, člani uprave ter zaposleni pri operaterju prenosnega sistema ne smejo imeti druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, od njega ne smejo pridobivati finančnih koristi ali imeti poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

(8) Plačilo oseb, odgovornih za upravljanje, in članov uprave ter zaposlenih pri operaterju prenosnega sistema ne sme biti odvisno od dejavnosti ali rezultatov vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema.

(9) Predsednik ali član uprave oziroma druga oseba, odgovorna za upravljanje posameznega področja operaterja prenosnega sistema, ki ima časovno omejen mandat, lahko zoper odločitev operaterja prenosnega sistema ali njegovega organa, s katero ji je predčasno prenehal mandat, zahteva varstvo v sporu pred agencijo. O zahtevi za pravno varstvo zaradi predčasnega prenehanja mandata odloča agencija po postopku, določenem z zakonom, ki ureja postopek odločanja agencije.

(10) Osebe, odgovorne za upravljanje posameznega področja, in člani uprave operaterja prenosnega sistema vsaj štiri leta po koncu svojega mandata pri operaterju prenosnega sistema ne smejo imeti poklicne funkcije, odgovornosti ali interesa v delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, in ne smejo imeti poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

(11) Delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem v smislu petega, sedmega in desetega odstavka tega člena so oseba ali osebe, katerih delež glasovalnih pravic posamično ali skupaj dosega prevzemni prag v smislu zakona, ki ureja prevzeme.

(12) Peti do enajsti odstavek tega člena se uporabljajo za osebe, ki skrbijo za izvršno upravljanje operaterja prenosnega sistema, in osebe, ki tem osebam neposredno poročajo o zadevah, povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem in razvojem omrežja.

(13) Odločitve iz sedmega in osmega odstavka 38. člena tega zakona sprejema uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti.

38. člen (nadzorni organ)

(1) Operater prenosnega sistema mora imeti nadzorni organ, oblikovan skladno s tem členom.

(2) Nadzorni organ je nadzorni svet operaterja prenosnega sistema. Nadzorni svet lahko izvršuje naloge in pristojnosti nadzornega sveta po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, če to ni v nasprotju z določbami tega zakona ali uredb EU.

(3) Nadzorni organ sestavljajo naslednji člani:

- predstavniki vertikalno integriranega podjetja ali predstavniki podjetja, za katerega po zakonu, ki ureja prevzeme, velja domneva, da deluje usklajeno z vertikalno integriranim podjetjem;
- predstavniki delničarjev tretjih strani skladno s pravili akta operaterja prenosnega sistema;
- predstavniki delavcev v skladu z zakonom, ki ureja sodelovanje delavcev pri upravljanju.

(4) Glede odločitve o predčasem prenehanju mandata predsednika ali člana nadzornega organa se uporablja b) točka četrtega odstavka 37. člena tega zakona.

(5) Vsaj za predsednika, njegove namestnike in toliko drugih članov nadzornega organa, da skupaj s predsednikom in njegovimi namestniki tvorijo več kot polovico vseh članov nadzornega organa, se uporabljajo drugi, tretji, peti in sedmi do enajsti odstavek 37. člena tega zakona. Vsi člani nadzornega organa morajo varovati tajnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobijo na podlagi članstva v nadzornem organu.

(6) Nadzorni organ sprejema odločitve, ki lahko bistveno vplivajo na vrednost sredstev delničarjev v okviru operaterja prenosnega sistema, zlasti naslednje odločitve v zvezi z:

- odobritvijo letnih in dolgoročnejših finančnih načrtov,
- stopnjo zadolževanja operaterja prenosnega sistema in
- določitev zneska dividend, ki se razdeli delničarjem.

(7) Odločitve, ki so v pristojnosti nadzornega organa, ne smejo vključevati odločitev, povezanih z rednim poslovanjem in vsakodnevnimi dejavnostmi operaterja prenosnega sistema in upravljanjem omrežja, vključno s sklepanjem pravnih poslov v zvezi s tem in sprejemanjem odločitev za njihovo izvrševanje.

(8) Nadzorni organ ne sme sprejemati odločitev, ki bi vplivale na dejavnosti, ki so potrebne za pripravo desetletnega razvojnega načrta omrežja v skladu z 42. členom tega zakona, ali bi bile povezane z njimi.

39. člen **(program za zagotavljanje skladnosti)**

(1) Operater prenosnega sistema mora pripraviti program za zagotavljanje skladnosti, ki določa cilje in ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in določa obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev.

(2) K programu za zagotavljanje skladnosti mora pred začetkom njegove uporabe dati soglasje agencija.

(3) Operater prenosnega sistema mora zagotoviti izvajanje programa za zagotavljanje skladnosti in spremljanje njegovega izpolnjevanja. Sistem in ukrepi za izvajanje programa in spremljanje njegovega izpolnjevanja morajo biti sestavni del programa.

(4) Brez poseganja v pristojnosti agencije, izvajanje programa za zagotavljanje skladnosti neodvisno spremlja nadzornik za skladnost v skladu s 40. in 41. členom tega zakona.

(5) Kadar operater prenosnega sistema sodeluje pri skupnem podjetju iz 24. člena tega zakona, oblikuje in izvaja program za zagotavljanje skladnosti skupno podjetje. Program za zagotavljanje skladnosti določa obveznosti, ki jih morajo zaposleni v skupnem podjetju izpolniti za uresničitev cilja preprečitve diskriminatornega in protikonkurenčnega ravnanja. Program iz prejšnjega stavka odobri ACER in se zanj ne uporablja drugi odstavek tega člena. Upoštevanje zastavljenih ciljev programa neodvisno spremljajo nadzorniki za skladnost v skupno podjetje vključenih operaterjev prenosnih sistemov.

40. člen **(nadzornik za skladnost)**

(1) Nadzorni organ operaterja prenosnega sistema mora imenovati nadzornika za skladnost, ki je lahko fizična ali pravna oseba.

(2) K odločitvi o imenovanju nadzornika za skladnost mora dati soglasje agencija.

(3) Agencija lahko zavrne soglasje k odločitvi o imenovanju nadzornika za skladnost zaradi pomanjkanja njegove neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti.

(4) Nadzorni organ lahko po predhodnem soglasju agencije razreši nadzornika za skladnost. Na predlog agencije mora nadzorni organ razrešiti nadzornika za skladnost, če je razlog za predlog njegove razrešitve pomanjkanje neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti.

(5) Pogoje, ki veljajo za mandat, za zaposlitev nadzornika za skladnost, in trajanje njegovega mandata, sprejme nadzorni organ po predhodnem soglasju agencije.

(6) Pogoji iz prejšnjega odstavka morajo zagotavljati neodvisnost nadzornika za skladnost tako, da se mu zagotovijo vsa potrebna sredstva za izpolnjevanje njegovih nalog.

(7) Nadzornik za skladnost med mandatom ne sme imeti druge poklicne funkcije, odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu ali z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja ali njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

(8) Za nadzornika za skladnost se uporabljajo drugi in četrti do enajsti odstavek 37. člena tega zakona.

41. člen **(naloge in pooblastila nadzornika za skladnost)**

(1) Nadzornik za skladnost je odgovoren za:

- a) spremljanje izvajanja programa za zagotavljanje skladnosti;
- b) pripravo letnega poročila, v katerem so določeni ukrepi za izvajanje programa za zagotavljanje skladnosti, ki ga predloži agenciji;
- c) poročanje nadzornemu organu in izdajo priporočil o programu za zagotavljanje skladnosti in njegovem izvajanju;
- č) pisno obveščanje agencije o večjih kršitvah, storjenih pri izvajanju programa za doseganje skladnosti, in
- a) poročanje agenciji o komercialnih in finančnih odnosih med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema.

(2) Nadzornik za skladnost predlagane odločitve glede naložbenega načrta ali posameznih naložb v sistem predloži agenciji najpozneje takrat, ko jih uprava operaterja prenosnega sistema predloži nadzornemu organu.

(3) Če vertikalno integrirano podjetje na skupščini operaterja prenosnega sistema ali z glasovanjem članov nadzornega organa, ki jih je imenovala, prepreči sprejetje odločitve, zaradi česar se preprečijo ali zadržujejo naložbe, ki bi jih bilo v skladu z desetletnim razvojnim načrtom omrežja treba izvesti v naslednjih treh letih, nadzornik za skladnost o tem poroča agenciji, ki ravna v skladu z 53. členom tega zakona.

(4) Nadzornik za skladnost mora redno ustno ali pisno poročati agenciji in ima pravico do rednega ustnega ali pisnega poročanja nadzornemu organu operaterja prenosnega sistema.

(5) Nadzornik za skladnost se lahko udeležuje sej uprave operaterja prenosnega sistema, nadzornega organa in skupščine družbe.

(6) Nadzornik za skladnost se mora udeležiti sej, na katerih se obravnavajo naslednje zadeve:

- a) pogoji za dostop do omrežja iz Uredbe (ES) št. 715/2009, zlasti v zvezi s tarifami, storitvami, povezanimi z dostopom tretjih strani, dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti, preglednostjo, usklajevanjem in sekundarnimi trgi;
- b) projekti za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnih omrežij, tudi naložbe v nove prenosne povezave, povečanje zmogljivosti in izboljšanje uporabe obstoječih zmogljivosti;
- c) nakupi ali prodaja energije, ki so potrebni za delovanje prenosnega sistema.

(7) Nadzornik za skladnost spremlja, ali operater prenosnega sistema izpolnjuje zahteve iz 56. in 57. člena tega zakona.

(8) Nadzornik za skladnost mora imeti dostop do ustreznih podatkov in prostorov operaterja prenosnega sistema ter do vseh informacij, ki so potrebne za opravljanje njegove naloge. Nadzornik za skladnost mora imeti dostop do pisarn operaterja prenosnega sistema brez vnaprejšnjega obvestila.

42. člen (razvoj omrežja)

(1) Operater prenosnega sistema pripravi desetletni razvojni načrt omrežja v skladu s četrtem in petim odstavkom 6. člena tega zakona in tem členom.

(2) Operater prenosnega sistema mora vsako leto najkasneje do 1. junija, po posvetovanju z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi, sprejeti in predložiti agenciji desetletni razvojni načrt omrežja. Za prva tri leta tega načrta mora operater prenosnega sistema priložiti tudi naložbeni načrt, usklajen z desetletnim razvojnim načrtom in izdelan v skladu z metodologijo iz četrtega odstavka 106. člena tega zakona.

(3) Desetletni razvojni načrt omrežja mora temeljiti na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju in mora vsebovati učinkovite ukrepe za zagotovitev ustreznosti sistema in zanesljivosti oskrbe.

- (4) Desetletni razvojni načrt omrežja zlasti:
- a) za udeležence na trgu opredeli glavno infrastrukturo za prenos, ki jo je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti;
 - b) vsebuje že sprejete naložbe in opredeli nove, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih, ter
 - c) zagotovi časovni okvir za vse naložbene projekte.

(5) Operater prenosnega sistema pri pripravi desetletnega razvojnega načrta omrežja oblikuje tudi razumne predpostavke o razvoju proizvodnje, oskrbe, porabe in izmenjav z drugimi državami, pri tem pa upošteva naložbene načrte za omrežja v Republiki Sloveniji, regionalna omrežja in omrežja, ki pokrivajo celotno EU, ter naložbene načrte za skladišča in obrate za UZP.

(6) Agencija se mora o desetletnem razvojnem načrtu omrežja posvetovati z vsemi dejanskimi in možnimi uporabniki sistema, in sicer na odprt in pregleden način. Od oseb ali podjetij, ki izjavijo, da so možni uporabniki sistema, lahko zahteva, da svoje trditve utemeljijo.

(7) Agencija mora objaviti rezultate posvetovalnega postopka in zlasti možne potrebe po naložbah na svoji spletni strani, ter o njih obvestiti operaterja prenosnega sistema.

(8) Agencija preuči, ali desetletni razvojni načrt omrežja pokriva potrebe po naložbah, ki so bile opredeljene v posvetovalnem postopku, in ali je razvojni načrt omrežja v skladu z nezavezujočim desetletnim razvojnimi načrtom omrežja za Evropsko unijo iz b) točke tretjega odstavka 8. člena Uredbe (ES) št. 715/2009. Če obstajajo dvomi glede skladnosti z razvojnimi načrtom omrežja za Evropsko unijo, se agencija o tem posvetuje z ACER.

(9) Agencija lahko od operaterja prenosnega sistema zahteva spremembo desetletnega razvojnega načrta in naložbeni načrt za njegova prva tri leta. Operater prenosnega sistema mora predložiti agenciji z njenimi zahtevami usklajen desetletni razvojni načrt in naložbeni načrt, najkasneje v dveh mesecih od prejema zahtev agencije.

(10) Na desetletni razvojni načrt omrežja mora dati soglasje agencija.

43. člen **(pristojnosti glede naložbenih odločitev)**

(1) Agencija mora spremljati in ocenjevati izvajanje desetletnega razvojnega načrta omrežja.

(2) Če operater prenosnega sistema zaradi razlogov, na katere ne more vplivati ne izvede naložbe, ki jo je potrebno v skladu z desetletnim razvojnimi načrtom omrežja izvesti v naslednjih treh letih in je še vedno pomembna na podlagi najnovejšega desetletnega razvojnega načrta omrežja, agencija od operaterja prenosnega sistema zahteva:

- a) izvedbo naložbe ali
- b) sprejem povečanja kapitala za financiranje potrebnih naložb ter neodvisnim vlagateljem omogoči, da sodelujejo pri kapitalu.

(3) O ukrepu iz prejšnjega odstavka agencija odloči z odločbo.

(4) Če operater v roku, določenem z odločbo iz prejšnjega odstavka, ne ravna skladno z odločbo, agencija organizira razpisni postopek, ki je odprt za vse vlagatelje za navedene naložbe iz drugega odstavka tega člena.

(5) V primeru iz prejšnjega odstavka, lahko agencija operaterju prenosnega sistema z odločbo naloži, da:

- a) omogoči financiranje s strani tretje strani z dolžniškim ali lastniškim kapitalom v operaterju prenosnega sistema;
- b) omogoči gradnjo s strani tretje strani ter v primeru, če le ta ni operater prenosnega sistema, prenos lastninske in drugih stvarnih pravic na objektih in napravah, ki sestavljajo omrežje, na operaterja prenosnega sistema ter vzpostavitev ustreznih obligacijskih razmerij med operaterjem sistema in investitorjem;
- c) sam zgradi zadevne nove objekte in naprave;
- č) sam upravlja zadevne nove objekte in naprave.

(6) Določbe prejšnjega odstavka ne pomenijo odstopanja od zahteve drugega odstavka 33. člena tega zakona.

(7) Operater prenosnega sistema mora vlagateljem zagotoviti informacije, ki so potrebne za izvedbo naložbe ter vključiti nove naprave v prenosni sistem in si na splošno v največji možni meri prizadevati, da olajša izvajanje naložbenega projekta.

(8) K pogodbam o financiranju naložb iz tega člena mora pred sklenitvijo dati soglasje agencija.

44. člen **(priklučevanje proizvodnih virov, skladišč, obratov za UZP in industrijskih odjemalcev)**

(1) Operater prenosnega sistema mora v sistemskih obratovalnih navodilih določiti pregledne in učinkovite postopke ter tarife za nediskriminatorno priklučevanje proizvajalcev plina, skladišč, obratov za UZP in industrijskih odjemalcev na prenosni sistem.

(2) Operater prenosnega sistema ne sme zavrniti priklučitve novega proizvodnega vira, skladišča, obrata za UZP ali industrijskega odjemalca na podlagi morebitnih prihodnjih omejitev glede razpoložljivih zmogljivosti omrežja ali dodatnih stroškov, povezanih s potrebnim povečanjem zmogljivosti.

(3) Operater prenosnega sistema mora ob upoštevanju določb, ki se nanašajo na priklučevanje, za novo priklučitev zagotoviti zadostno vstopno in izstopno zmogljivost.

45. člen **(nadzor in ukrepi agencije)**

(1) Agencija nadzira izpolnjevanje zahtev iz 31. do 44. člena tega zakona.

(2) Poleg pooblastil iz tega zakona ima agencija pri nadzoru iz prejšnjega odstavka še naslednja pooblastila:

- a) spremlja komunikacijo med operaterjem prenosnega sistema in vertikalno integriranim podjetjem;
- b) spremlja komercialne in finančne odnose med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, vključno s posojili;
- c) zahteva utemeljitev s strani vertikalno integriranega podjetja na podlagi obvestila nadzornika za skladnost v skladu s 37. členom tega zakona.

(3) Pri izvajanju pooblastil agencija nadzira operaterja prenosnega sistema, vertikalno integrirano podjetje in z njim povezane družbe ali druge osebe, na katere se nanašajo zahteve iz 31. do 44. člena tega zakona.

(4) O sporu med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema v zvezi z izpolnjevanjem zahtev iz 31. do 44. člena tega zakona odloča agencija v postopku odločanja o sporih.

(5) H komercialnemu in finančnemu sporazumu med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema mora dati soglasje agencija. Agencija izda soglasje, če je sporazum v skladu s tržnimi pogoji.

(6) Agencija lahko vse ali posamezne naloge operaterja prenosnega sistema dodeli drugemu operaterju prenosnega sistema skladno z drugim in tretjim odstavkom 52. člena tega zakona, če operater prenosnega sistema krši svoje obveznosti iz tega zakona, zlasti če gre za ponavljajoče se diskriminatorno ravnanje v prid vertikalno integriranemu podjetju.

(7) Če pri nadzoru agencija ugotovi, da je pri operaterju prenosnega sistema, njegovem organu ali članu tega organa, pri vertikalno integriranem podjetju ali njegovem organu ali pri drugi osebi nastal razlog, ki predstavlja kršitev v zvezi s temi zahtevami, ji oziroma mu z odločbo naloži, naj v določenem roku, ki ni krajši od enega in ne daljši od šest mesecev od dokončnosti odločbe, odpravi razlog kršitve.

(8) Če je odločbo iz prvega odstavka tega člena treba izvršiti s prisilo, ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, posamična denarna kazen v postopku izvršbe s prisilo ne sme presežati 100.000 eurov.

(9) Če z ukrepi iz tega člena ni mogoče odpraviti razloga kršitve zahtev iz 31. do 44. člena tega zakona, začne agencija postopek preizkusa pogojev za certifikat.

3. pododdelek: Certificiranje in imenovanje operaterja prenosnega sistema

46. člen (certifikat)

(1) Operater prenosnega sistema mora biti certificiran.

(2) Certificiran je operater prenosnega sistema, ki ima certifikat.

(3) V postopku certificiranja agencija ugotavlja, ali vlagatelj zahteve za izdajo certifikata izpolnjuje pogoje za operaterja prenosnega sistema iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona ali za izpolnjevanje zahtev iz 30. do 44. člena tega zakona.

47. člen (zahteva za certifikat)

(1) Postopek certificiranja se začne z vložitvijo popolne vloge za izdajo certifikata s strani lastnika prenosnega sistema ali operaterja prenosnega sistema. Vloga je popolna, ko se k vlogi predložijo dokazila o izpolnjevanju zahtev iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona oziroma dokazila o izpolnjevanju zahtev iz 30. do 44. člena tega zakona.

(2) Agencija ob prejemu popolne vloge za certificiranje izda potrdilo o prejemu popolne vloge, ki mora vsebovati rok odločitve o zahtevi za certificiranje in informacijo, pod kakšnimi pogoji se uporabi pravna domneva izdaje certifikata.

(3) Agencija mora o zahtevi odločiti v štirih mesecih po prejemu popolne vloge. Če agencija do preteka tega roka stranki ne vroči odločitve o zahtevi za certificiranje, se domneva, da je agencija izdala certifikat.

(4) Rok za izdajo odločbe ne teče, če je postopek prekinjen ali če je bilo zadržano izvajanje predpisa, na podlagi katerega mora agencija odločiti.

(5) V postopku certificiranja ni mogoče zahtevati vrnitve v prejšnje stanje.

(6) V primeru domneve iz tretjega odstavka tega člena se popolna vloga in potrdilo o prejemu popolne vloge, po preteku roka iz drugega odstavka 48. člena tega zakona štejeta za izdan certifikat, razen če je agencija izdala zavrnilno odločbo v tem postopku.

(7) Rok za vložitev pravnih sredstev zoper certifikat, ki ima pravno veljavo na podlagi prejšnjega odstavka, začne teči naslednji dan po preteku roka iz drugega odstavka 48. člena tega zakona.

(8) Pravna domneva o izdanem certifikatu iz šestega odstavka tega člena se ne uporabi v postopkih na podlagi izrednih pravnih sredstev.

(9) Sistemski operater in podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave morajo agenciji in Evropski komisiji posredovati vse zahtevane informacije, ki jih potrebuje za izvajanje nalog v postopku certificiranja.

(10) V postopku certificiranja mora agencija varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov.

48. člen (posredovanje Evropski komisiji)

(1) Odločitev agencije ali domnevo o izdaji certifikata iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona agencija nemudoma posreduje Evropski komisiji, skupaj s podatki, ki se nanašajo na odločitev.

(2) Odločitev agencije ali domneva izdaje certifikata iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona začneta učinkovati po izdaji mnenja Evropske komisije ali po preteku roka iz prvega odstavka 3. člena Uredbe (ES) št. 715/2009.

49. člen (certificiranje v zvezi s tretjimi državami)

(1) Če certificiranje zahteva lastnik prenosnega sistema ali operater prenosnega sistema, ki ga nadzoruje oseba ali osebe iz države ali držav, ki niso članice EU (v nadaljnjem besedilu: tretja država) ali ki je sam iz tretje države oziroma držav, se za postopek certificiranja in preizkus pogojev za certifikat uporabljajo 46. do

49. člen tega zakona, če ni drugače določeno. Za tretjo državo šteje tudi država članica Evropske unije, za katero velja odstopanje iz 49. člena Direktive 2009/73/ES.

(2) Agencija o prejemu vloge in o okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor iz 19. točke 3. člena tega zakona nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema nemudoma obvesti Evropsko komisijo.

(3) Operater prenosnega sistema je dolžan nemudoma obvestiti agencijo o okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor iz 19. točke 3. člena tega zakona nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema.

(4) V postopku certificiranja po tem členu se ne uporablja domneva izdaje certifikata iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona.

(5) Vlagatelj zahteve za izdajo certifikata iz prvega odstavka tega člena mora v postopku certificiranja agenciji dokazati, da izpolnjuje pogoje iz 24., 25., 27. in 28. člena ali zahteve iz 31. do 44. člena tega zakona ter da izdaja certifikata ne bo ogrozila zanesljivosti oskrbe Republike Slovenije, druge države članice EU in EU z energijo. Pri tem agencija upošteva:

- pravice in obveznosti EU v zvezi s tretjo državo, ki izhajajo iz mednarodnega prava ter iz sporazumov, sklenjenih z eno ali več tretjimi državami, katerih podpisnica je EU in ki obravnavajo zanesljivost oskrbe z energijo;
- pravice in obveznosti držav članic EU do tretje države, ki izhajajo iz sporazumov, sklenjenih z njo, če so v skladu s pravom Evropske unije, in
- druge posebne lastnosti primera in zadevne tretje države.

(6) Agencija mora sprejeti osnutek odločitve v štirih mesecih po prejemu vloge in nemudoma seznaniti Evropsko komisijo z njim in z vsemi informacijami v zvezi z njim.

(7) Agencija mora pred sprejetjem odločitve o certificiranju Evropsko komisijo zaprositi za mnenje o tem, ali stranka izpolnjuje prepovedi iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona ali zahteve iz 31. do 44. člena tega zakona in ali lahko odobritev certificiranja ogrozi zanesljivost oskrbe EU z energijo.

(8) Agencija izda odločbo v postopku certificiranja po tem členu v dveh mesecih po izteku roka za izdajo mnenja Evropske komisije skladno s šestim odstavkom 11. člena Direktive 2009/73/ES, pri čemer v čim večji meri upošteva mnenje Evropske komisije. Agencija Evropsko komisijo nemudoma seznaniti z odločitvijo in z vsemi informacijami v zvezi z njo.

(9) Agencija lahko zavrne izdajo certifikata, če bi njegova izdaja ogrozila zanesljivost oskrbe Republike Slovenije ali druge države članice EU z energijo.

(10) Dokončna odločba agencije in mnenje Evropske komisije se objavita skupaj v Uradnem listu Republike Slovenije. Če se dokončna odločba razlikuje od mnenja Evropske komisije, se objavi tudi obrazložitev odločbe agencije.

50. člen

(postopek preizkusa pogojev za certifikat)

(1) Agencija spremlja, ali sistemski operater izpolnjuje zahteve iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona. Agencija po uradni dolžnosti začne postopek preizkusa pogojev za certifikat, če:

- prejme obvestilo operaterja prenosnega sistema iz drugega odstavka 29. člena tega zakona;
- je seznanjena z načrtovano transakcijo iz tretjega odstavka 29. člena tega zakona;
- ugotovi, da obstaja utemeljen razlog za domnevo, da je prišlo ali bi lahko prišlo zaradi načrtovane spremembe pravic ali vpliva nad lastniki prenosnega sistema ali operaterja prenosnega sistema do kršitve zahtev iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona ali zahtev iz 31. do 44. člena tega zakona skladno z devetim odstavkom 45. člena tega zakona;
- tako utemeljeno zahteva Evropska komisija.

(2) V postopku za preizkus pogojev za certifikat se uporabljajo določbe tega zakona o rednem postopku certificiranja, če ni v tem členu ta postopek urejen drugače.

(3) Domneva iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona se uporablja v postopku preizkusa pogojev za certifikat le v primeru iz prve in četrte alineje prvega odstavka tega člena. Štirimesečni rok za uveljavitev domneve izdaje certifikata začne teči z dnem, ko agencija prejme obvestilo operaterja prenosnega sistema ali zahtevo Evropske komisije.

(4) Agencija z odločbo:

- odloči o skladnosti načrtovane transakcije z zahtevami iz 24., 25., 27. in 28. člena tega zakona;
- potrdi certifikat;
- odvzame certifikat.

(5) Odvzem certifikata začne učinkovati z dnem pravnomočnosti odločbe.

51. člen

(imenovanje operaterja prenosnega sistema)

(1) Če so po dokončnosti odločbe o izdaji certifikata ali po vzpostavitvi domneve iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona, pri določeni pravni ali fizični osebi izpolnjeni pogoji iz prve in druge alineje tretjega odstavka 20. člena tega zakona, jo imenuje vlada na predlog agencije, za operaterja prenosnega sistema s sklepom.

(2) Vlada na predlog agencije, na podlagi dokončne odločbe o ugotovitvi neizpolnjevanja pogojev, razveljavi sklep o imenovanju operaterja prenosnega sistema, če operater prenosnega sistema ne izpolnjuje katerega od pogojev za izvajanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona, pa ni mogoče pričakovati, da bo ta pogoj v razumnem času izpolnjen.

(3) Sklep o imenovanju oziroma sklep o razveljavitvi imenovanja se objavi v Uradnem listu Evropske unije in Uradnem listu Republike Slovenije ter posreduje Evropski komisiji.

52. člen

(ukrepi v primeru prenehanja izvajanja dejavnosti operaterja prenosnega sistema)

(1) Če kateri od pogojev za izvajanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona ni izpolnjen, pa v razumnem času ni mogoče pričakovati izpolnitve pogoja ali če operater prenosnega sistema preneha izvajati dejavnosti operaterja prenosnega sistema in v razumnem času ni pričakovati nadaljevanja izvajanja dejavnosti, agencija z odločbo:

- določi certificiranega operaterja prenosnega sistema v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici EU, da začasno prevzame izvajanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema na prenosnem sistemu operaterja na katerega se nanaša razlog neizpolnjevanja pogojev ali prenehanje izvajanja dejavnosti operaterja prenosnega sistema;
- določi pogoje, pod katerimi je lastnik ali so solastniki dolžni dati v uporabo prenosni sistem operaterju prenosnega sistema, ki bo prevzel izvajanje dejavnosti po prejšnji alineji, ter rok, v katerem je lastnik ali so solastniki to dolžni storiti;
- odloči o drugih vprašanih razmerja med lastnikom ali solastniki prenosnega sistema in operaterjem iz prve alineje tega odstavka v zvezi z začasnim izvajanjem dejavnosti operaterja prenosnega sistema.

(2) Operater iz prve alineje prejšnjega odstavka opravlja dejavnosti operaterja prenosnega sistema do prevzema opravljanja dejavnosti s strani drugega operaterja prenosnega sistema, ki izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona.

(3) Če lastnik ali solastniki prenosnega sistema v enem letu od dokončnosti odločbe iz prvega odstavka tega člena ne zagotovijo, da začne dejavnost operaterja prenosnega sistema na njihovem prenosnem sistemu izvajati operater prenosnega sistema, ki izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona, pa je obratovanje tega prenosnega sistema nujno za varno in zanesljivo oskrbo s plinom v Republiki Sloveniji ali delu njenega ozemlja ali gre za povezovalni plinovod, predlaga agencija Republiki Sloveniji kot razlastitvenemu upravičencu, začetek postopka razlastitve ali omejitve lastninske pravice.

(4) Razlastitev ali omejitev lastninske pravice za namen iz prejšnjega odstavka je v javno korist.

3. oddelek: Operaterji skladiščnih sistemov in sistemov UZP

53. člen

(imenovanje operaterjev skladiščnih sistemov in sistemov za UZP)

(1) Lastnik oziroma lastniki skladiščnega sistema ali sistema za UZP so dolžni pred začetkom obratovanja imenovati najmanj enega operaterja skladiščnega sistema oziroma sistema za UZP.

(2) Obdobje za katerega se imenuje operater skladiščnega sistema oziroma sistema za UZP določi agencija na zahtevo lastnika ali lastnikov skladiščnega sistema ali sistema za UZP z odločbo, pri čemer upošteva oceno učinkovitosti in gospodarskega ravnotežja.

54. člen

(naloge operaterja skladiščnega sistema in sistema za UZP)

(1) Operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP mora obratovati z varnimi, zanesljivimi in učinkovitimi napravami za prenos, skladiščenje ali obrati za UZP, vzdrževati in razvijati naprave glede na gospodarske razmere in upoštevanje varovanja okolja ter zagotoviti ustrezne načine za izpolnitev obveznosti storitev.

(2) Operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP ne sme diskriminirati uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.

(3) Operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP mora posredovati operaterju prenosnega sistema, drugemu operaterju skladiščnega sistema, drugemu operaterju sistema za UZP ali operaterju distribucijskega sistema informacije za zagotovitev prenosa in skladiščenja plina, ki bo združljiv z varnim in učinkovitim obratovanjem povezanega sistema.

(4) Operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP mora uporabnikom sistema zagotoviti informacije, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema.

55. člen

(ločevanje operaterjev skladiščnih sistemov)

(1) Operater skladiščnega sistema, katerega objekti so tehnično ali gospodarsko potrebni za zagotavljanje učinkovitega dostopa do sistema zaradi oskrbe odjemalcev v skladu s tretjim odstavkom 86. člena tega zakona, ki je del vertikalno integriranega podjetja, mora biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, distribucijo in skladiščenjem zlasti glede pravne oblike, organizacije in sprejemanja odločitev.

(2) Za zagotovitev neodvisnosti operaterja skladiščnega sistema mora operater iz prejšnjega odstavka pri organizaciji in delovanju zagotoviti izvajanje najmanj naslednjih ukrepov:

- a) osebe, ki so odgovorne za vodenje operaterja skladiščnega sistema, ne smejo sodelovati v organih integriranega podjetja plinskega gospodarstva, ki so neposredno ali posredno odgovorni za vsakodnevno pridobivanje in dobavo plina;
- b) poklicni interesi oseb, odgovornih za vodenje operaterja skladiščnega sistema, morajo biti upoštevani na način, ki jim omogoča neodvisno delovanje;

c) operater skladiščnega sistema mora imeti neodvisno od integriranega podjetja plinskega gospodarstva pravico odločanja o sredstvih, ki so potrebna za upravljanje, vzdrževanje in razvoj objektov za skladiščenje.

(3) Za izpolnjevanje nalog iz c) točke prejšnjega odstavka so dovoljeni mehanizmi za zaščito pravice matičnega podjetja do ekonomskega nadzora in nadzora upravljanja v zvezi z donosom sredstev v hčerinskem podjetju. Matičnemu podjetju mora biti omogočena predvsem potrditev letnega finančnega načrta ali drugega enakovrednega instrumenta operaterja skladiščnega sistema in določitev splošnih omejitev stopnje zadolževanja njegovega hčerinskega podjetja, razen pravice dajanja navodil za vsakodnevno poslovanje ali za posamezne odločitve o gradnji ali nadgradnji objektov za skladiščenje, ki ne presegajo omejitev v potrjenem finančnem načrtu ali drugem enakovrednem instrumentu.

(4) Operater skladiščnega sistema mora oblikovati program za zagotovitev skladnosti, ki podrobneje določa ukrepe iz prejšnjega odstavka in ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja, ter mora zagotoviti ustrezen nadzor nad izvajanjem tega programa. Program za zagotavljanje skladnosti mora določiti posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev. Oseba ali organ, ki je v operaterju odgovoren za spremljanje izvajanja programa za zagotovitev skladnosti, pošlje agenciji letno poročilo o sprejetih ukrepih, katerega objavi tudi na njegovi spletni strani.

(5) Če Evropska komisija sprejme smernice za zagotovitev učinkovitega izpolnjevanja zahtev iz tega člena, je operater skladiščnega sistema dolžan ravnati v skladu s temi smernicami.

4. oddelek: Zaupnost podatkov za operaterje prenosnih sistemov, skladiščnih sistemov in sistemov za UZP in za lastnike prenosnih sistemov

56. člen (obveznost varovanja zaupnosti)

(1) Operater prenosnega sistema, operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP ter lastnik prenosnega sistema je dolžan varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, ne glede na to, ali so določeni kot poslovna skrivnost.

(2) Operater iz prejšnjega odstavka je dolžan preprečevati diskriminatorno razkrivanje poslovno koristnih podatkov o svojih dejavnostih, zlasti pa ne sme razkriti poslovno občutljivih podatkov drugim delom podjetja, ki niso povezani z opravljanjem dejavnosti operaterja prenosnega sistema, ali operaterja skladiščnega sistema ali operaterja sistema za UZP, razen če in kolikor je to nujno potrebno za izvedbo pravnega posla.

(3) Lastnik prenosnega sistema, operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP, in v primeru operaterja kombiniranega sistema tudi operater distribucijskega sistema, ter ostali deli podjetja, ki niso povezani z opravljanjem dejavnosti operaterja prenosnega sistema, ali operaterja skladiščnega sistema ali operaterja sistema za

UZP, ne smejo imeti skupnih služb, kot so skupne pravne službe, razen upravnih služb ali služb za informacijsko tehnologijo.

(4) Določbe tega člena ne posegajo v dolžnost razkritja podatkov agenciji, ministrstvu in pristojnim organom ter koncedentu v okviru izvajanja gospodarske javne službe na podlagi koncesije.

57. člen **(prepoved zlorabe podatkov in dolžnost objave)**

(1) Operater prenosnega sistema, operaterji skladiščnih sistemov ali operaterji sistemov za UZP pri prodaji ali nabavi plina prek povezanih podjetij ne smejo zlorabiti poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih oseb v okviru zagotavljanja dostopa do sistema ali pogajanja o njem.

(2) Operater prenosnega sistema, operaterji skladiščnih sistemov ali operaterji sistemov za UZP so dolžni objaviti podatke, potrebne za učinkovito konkurenco in uspešno delovanje trga, razen poslovno občutljivih podatkov iz prejšnjega odstavka.

IV. POGlavJE: DISTRIBUCIJA

1. oddelek: Gospodarska javna služba dejavnost operaterja distribucijskega sistema

58. člen **(gospodarska javna služba)**

(1) Dejavnost operaterja distribucijskega sistema je izbirna lokalna gospodarska javna služba.

(2) Gospodarska javna služba dejavnost operaterja distribucijskega sistema obsega:

- izvajanje distribucije;
- varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema v ekonomsko sprejemljivih pogojih, z obveznim upoštevanjem varovanja okolja in energetske učinkovitosti;
- razvoj distribucijskega sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema ter zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema;
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in dostop do njega;
- zagotavljanje zanesljivosti dobave in prevzema plina z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo omrežja;
- zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do sistema in njegovo uporabo;
- vzpostavitev in nadzor mehanizmov za upravljanje kvalitete plina v sistemu v primeru prevzema plina od proizvajalca v distribucijski sistem.

(3) Operater distribucijskega sistema ne sme diskriminirati uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.

(4) Izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja distribucijskega sistema lahko zagotovi lokalna skupnost na delu svojega območja ali na celotnem svojem območju na način, določen z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe, in zakonom, ki urejata javno-zasebno partnerstvo in podeljevanje koncesijskih pogodb.

(5) Če lokalna skupnost podeli za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja distribucijskega sistema koncesijo, se za podelitev koncesije uporabljajo tudi določbe zakona, ki ureja gospodarske javne službe in zakona, ki urejata javno-zasebno partnerstvo in podeljevanje koncesijskih pogodb.

59. člen **(povezan distribucijski sistem)**

(1) Distribucijski sistem je praviloma priključen na prenosni sistem najmanj z enim priključkom. Distribucijski sistem je lahko priključen na drug distribucijski sistem le na podlagi predhodnega soglasja agencije in v primeru istega operaterja distribucijskega sistema.

(2) Agencija pri izdaji soglasja iz prejšnjega odstavka upošteva desetletni razvojni načrt prenosnega plinovodnega omrežja in načrt nadaljnjega razvoja distribucijskega omrežja ter izda soglasje, če je:

- povezovanje distribucijskih sistemov stroškovno in razvojno smiselno in
- zagotovljena ustrezna varnost in zanesljivost obratovanja vseh zadevnih distribucijskih sistemov.

(3) Za tako povezane distribucijske sisteme operater distribucijskega sistema sprejme enoten akt o določitvi tarifnih postavk omrežnine za distribucijsko omrežje plina.

(4) Ne glede na določbe zakona, ki ureja gospodarske javne službe v zvezi s postopkom podelitve koncesije, lahko lokalna skupnost, v primeru pozitivnega soglasja agencije iz šestega odstavka tega člena, neposredno podeli koncesijo izvajanja gospodarske javne službe distribucije plina operaterju distribucijskega sistema, na katerega se novi sistem navezuje.

(5) Spremembe glede povezanih distribucijskih sistemov, zaradi ustanovitve novih lokalnih skupnosti ali njihovega preoblikovanja in spremembe koncesijskega razmerja v zadevnih lokalnih skupnostih po izdaji soglasja iz šestega odstavka tega člena, ne vplivajo na veljavnost soglasja, če te spremembe ne spreminjajo varnosti in zanesljivosti obratovanja zadevnih distribucijskih sistemov. Če povezani distribucijski sistemi ne izpolnjujejo katerega izmed pogojev iz drugega odstavka tega člena, agencija razveljavi izdano soglasje.

(6) Operater distribucijskega sistema plina posreduje drugim operaterjem distribucijskih sistemov, operaterju prenosnega sistema plina, operaterju sistema za UZP, dobaviteljem plina na vstopnih točkah v sistem, proizvajalcem in operaterju skladiščnega sistema dovolj informacij, s katerimi zagotovi prenos in skladiščenje

plina tako, da bo zagotovljeno tudi zanesljivo in učinkovito obratovanje povezanega sistema.

60. člen (financiranje gospodarske javne službe)

Dejavnost operaterja distribucijskega sistema se financira iz omrežnine in iz drugih prihodkov za izvajanje gospodarske javne službe.

61. člen (izključna pravica)

(1) Lokalna skupnost lahko skladno s predpisi o gospodarskih javnih službah na delu ali celotnem območju lokalne skupnosti podeli izključno pravico opravljati izbirno lokalno gospodarsko javno službo dejavnost operaterja distribucijskega sistema za največ 35 let.

(2) Če lokalna skupnost skladno s prejšnjim odstavkom podeli za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja distribucijskega sistema na določenem območju izključno pravico, sme na tem območju priključevati končne odjemalce plina na sistem le operater distribucijskega sistema, ki je imetnik te izključne pravice, razen v skladu z omejitvami in razlogi v 78. členu in v dvanajstem in trinajstem odstavku 92. člena tega zakona.

(3) Izključna pravica iz prvega odstavka tega člena se ne nanaša na območje zaprtega distribucijskega sistema.

62. člen (imenovanje operaterja distribucijskega sistema)

(1) Dejavnost operaterja distribucijskega sistema lahko izvaja pravna ali fizična oseba, ki:

- ima pravico izvajati to gospodarsko javno službo,
- ima v lasti ali najemu distribucijski sistem, ki sme obratovati skladno s predpisi ali ima pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo distribucijskega sistema, in
- je imenovana za operaterja distribucijskega sistema.

(2) Če operater distribucijskega sistema ni lastnik tega sistema ali njegovega dela, ki ima javni značaj, mora z lastnikom skleniti pogodbo, s katero uredi vsa vprašanja uporabe tega sistema za opravljanje nalog operaterja distribucijskega sistema po tem zakonu. V pogodbi se zlasti uredi obseg in namen uporabe sistema, pravice in obveznosti glede priključevanja novih odjemalcev in kritja nesorazmernih stroškov priključevanja, obveznosti glede bodočih razširitev omrežja, višino najemnine oziroma drugega plačila operaterja distribucijskega sistema, pogoje in način tekočega in investicijskega vzdrževanja omrežja in druga vprašanja, ki operaterju distribucijskega sistema omogočajo, da učinkovito opravlja svoje naloge po tem zakonu. Agencija nadzira vsebino pogodbe in način njenega izvrševanja v okviru nadzornih pooblastil po tem zakonu.

(3) Sistem ali del sistema ima javni značaj, če je potreben za napajanje več kot enega uporabnika sistema. Skupni deli, namenjeni napajanju posameznih uporabnikov sistema v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli, in priključni vod, ki je v skupnem lastništvu lastnikov takšne stavbe, nimajo javnega značaja.

(4) Osebo, ki izpolnjuje pogoja iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena, imenuje na zahtevo te osebe agencija za določeno obdobje za operaterja distribucijskega sistema z odločbo. Pri določitvi obdobja, za katero agencija imenuje operaterja distribucijskega sistema, upošteva agencija oceno učinkovitosti in gospodarskega ravnotežja, pri čemer je v primeru podelitve koncesije to obdobje enako trajanju koncesije. Najdaljše obdobje za katero agencija imenuje operaterja distribucijskega sistema je 35 let.

(5) Agencija razveljavi akt imenovanja operaterja distribucijskega sistema, če preneha kateri od pogojev za izvajanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena in ni mogoče pričakovati, da bo ta pogoj v razumnem času izpolnjen, ter če ravna v nasprotju z 58. in 64. do 68. členom tega zakona.

63. člen

(ukrepi v primeru prenehanja izvajanja dejavnosti operaterja distribucijskega sistema)

(1) Če kateri od pogojev za izvajanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema iz prvega odstavka 62. člena tega zakona ni izpolnjen, pa v razumnem času ni mogoče pričakovati izpolnitve pogoja ali če operater distribucijskega sistema preneha izvajati dejavnost operaterja distribucijskega sistema in v razumnem času ni pričakovati nadaljevanja izvajanja dejavnosti, agencija z odločbo:

- določi operaterja distribucijskega sistema v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije, da začasno prevzame izvajanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema na distribucijskem sistemu, operaterja na katerega se nanaša razlog neizpolnjevanja pogojev ali prenehanje izvajanja dejavnosti systemskega operaterja;
- določi pogoje, pod katerimi je lastnik dolžan ali so solastniki dolžni dati v uporabo distribucijski sistem operaterju distribucijskega sistema, ki bo prevzel izvajanje dejavnosti po prejšnji alineji, ter rok, v katerem so to dolžni storiti;
- odloči o drugih vprašanih razmerja med lastnikom ali solastniki distribucijskega sistema in operaterjem iz prve alineje tega odstavka v zvezi z začasnim izvajanjem dejavnosti operaterja distribucijskega sistema.

(2) Operater iz prejšnjega odstavka opravlja dejavnosti operaterja distribucijskega sistema do takrat, ko prevzame drug operater distribucijskega sistema, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 62. člena tega zakona.

(3) Če lastnik ali solastniki distribucijskega sistema v enem letu od dokončnosti odločbe iz prvega odstavka tega člena ne zagotovijo, da začne dejavnost operaterja distribucijskega sistema na njihovem distribucijskem sistemu izvajati operater distribucijskega sistema, ki izpolnjuje pogoje iz 62. člena tega

zakona, lahko lokalna skupnost kot razlastitveni upravičenec začne postopek razlastitve ali omejitev lastninske pravice.

(4) Razlastitev ali omejitev lastninske pravice za namen iz prejšnjega odstavka je v javno korist.

2. oddelek: ločevanje operaterjev distribucijskih sistemov

64. člen

(splošna določba in dejavnost operaterja kombiniranega sistema)

(1) Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, vsaj kar zadeva pravno obliko, organizacijo in sprejemanje odločitev.

(2) Ta zahteva ne predstavlja obveznosti po lastniškem ločevanju sredstev operaterja distribucijskega sistema od vertikalno integriranega podjetja.

(3) Prvi odstavek tega člena ne preprečuje delovanja operaterja kombiniranega sistema prenosa, UZP, skladiščenja in distribucije, če ta operater izpolnjuje zahteve lastniške ločitve dejavnosti operaterja prenosnega sistema iz 24. do 27. člena tega zakona ali zahteve za neodvisnega operaterja prenosnega sistema iz 32. do 44. člena tega zakona.

65. člen

(zahteve glede ločitve dejavnosti)

(1) Dejavnost operaterja distribucijskega sistema mora operater distribucijskega sistema izvajati v ločeni pravni osebi, ki ne opravlja druge dejavnosti.

(2) Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti poleg zahtev iz prejšnjega odstavka neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, tudi glede organizacije in sprejemanja odločitev. Zato mora zagotoviti izvajanje najmanj naslednjih ukrepov:

- a) osebe, ki so odgovorne za upravljanje operaterja distribucijskega sistema, ne smejo sodelovati v organih integriranega podjetja plinskega gospodarstva, ki so posredno ali neposredno odgovorni za tekoče operacije pridobivanja, prenosa in dobave plina;
- b) poklicni interesi oseb, pristojnih za upravljanje operaterja distribucijskega sistema, morajo biti upoštevani na način, ki jim omogoča neodvisno delovanje;
- c) operater distribucijskega sistema mora imeti neodvisno od integriranega podjetja plinskega gospodarstva dejanske pravice sprejemanja odločitev glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja.

(3) Za izpolnjevanje nalog iz c) točke prejšnjega odstavka mora imeti operater distribucijskega sistema na voljo potrebne človeške, tehnične, finančne in fizične vire. Matično podjetje potrjuje letni finančni načrt ali drug enakovreden dokument distribucijskega operaterja, določa splošne omejitve stopnje zadolževanja distribucijskega operaterja kot hčerinskega podjetja, ter ohranja ekonomski nadzor in

nadzor upravljanja v zvezi z donosom sredstev v hčerinskem podjetju. Matično podjetje ne sme dajati navodil v zvezi z vsakodnevnim poslovanjem ali s posameznimi odločitvami o gradnji ali nadgradnji distribucijskih vodov, ki ne presejajo omejitev v potrjenem finančnem načrtu ali v drugem enakovrednem instrumentu.

(4) Operater distribucijskega sistema mora oblikovati program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in zagotavlja ustrezen nadzor nad izvajanjem programa. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev tega cilja. K programu za doseganje skladnosti mora operater distribucijskega sistema pred začetkom njegove veljavnosti pridobiti soglasje agencije.

(5) Operater distribucijskega sistema mora imeti nadzornika za skladnost, ki mora biti popolnoma neodvisen od operaterja distribucijskega sistema in mora imeti dostop do vseh informacij operaterja distribucijskega sistema in morebitnih povezanih podjetij, ki jih potrebuje za izpolnjevanje svojih nalog. Ukrepi za zagotovitev neodvisnosti nadzornika za skladnost in učinkovitost njegovega nadzora morajo biti določeni v programu za doseganje skladnosti.

(6) Oseba ali organ, ki je odgovoren za nadzor nad programom za doseganje skladnosti pošlje agenciji letno poročilo o sprejetih ukrepih, ki se objavi.

66. člen **(preprečevanje izkrivljanja konkurence)**

(1) Če je operater distribucijskega sistema del vertikalno integriranega podjetja, agencija spremlja dejavnosti operaterja distribucijskega sistema, da svoje vertikalne integracije ne izrablja za izkrivljanje konkurence.

(2) Vertikalno integrirani operaterji distribucijskega sistema ne smejo z dejavnostmi na področju komuniciranja in trženja blagovne znamke ustvarjati zmede v zvezi z ločeno identiteto dela vertikalno integriranega podjetja, ki se ukvarja z dobavo.

67. člen **(izjema za pravno neodvisnost operaterja distribucijskega sistema)**

Določbe 64. do 66. člena tega zakona se ne uporabljajo za integrirana podjetja plinskega gospodarstva, ki imajo priključenih manj kot 100.000 končnih odjemalcev.

3. oddelek: Zaupnost podatkov za operaterje distribucijskih sistemov

68. člen **(zahteve glede zaupnosti podatkov)**

(1) Operater distribucijskega sistema je dolžan varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, in preprečiti, da bi se poslovno koristni podatki o njegovih dejavnostih razkrili tako, da bi povzročali diskriminacijo uporabnikov distribucijskega sistema oziroma odjemalcev.

(2) Operaterji distribucijskih sistemov v zvezi s prodajo ali nabavo plina prek povezanih podjetij ne smejo zlorabljati poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih oseb pri zagotavljanju dostopa do sistema ali pogajanjih o njem.

(3) Določbe tega člena ne posegajo v dolžnost razkritja podatkov agenciji, ministrstvu in drugim pristojnim organom ter koncedentu v zvezi z izvajanjem gospodarske javne službe v okviru koncesijskega razmerja.

4. oddelek: Zaprti distribucijski sistemi

69. člen (splošna določba)

Distribucija plina znotraj malih in zaprtih sistemov za distribucijo plina, ki so v skladu z Energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 60/19 - uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE in 175/20; v nadaljnjem besedilu: EZ-1) pridobili status zaprtega distribucijskega sistema, se ne opravlja kot gospodarska javna služba dejavnost operaterja distribucijskega sistema iz 58. člena tega zakona in se zanje uporabljajo določbe 77., 78., 80., 81., 101., 102. in 103. člena tega zakona.

70. člen (pogoji za ohranitev statusa zaprtega distribucijskega sistema)

(1) Sistem za distribucijo plina, ki je s skupnim odjemnim mestom priključen neposredno na prenosni sistem in je namenjen distribuciji plina na geografsko zaokroženem industrijskem ali poslovnem območju ali območju za skupne storitve in ki praviloma ne oskrbuje gospodinjskih odjemalcev, ohrani status zaprtega distribucijskega sistema z dovoljenjem agencije, če:

- so zaradi posebnih tehničnih ali varnostnih razlogov operacije ali proizvodni procesi končnih odjemalcev tega sistema integrirani ali
- omrežje distribuira plin predvsem lastniku sistema ali njegovim povezanim podjetjem. Ta pogoj je izpolnjen, če vsaj 80 % vsote letno porabljenega plina odpade na lastnika sistema in njegova povezana podjetja.

(2) Če sistem za distribucijo plina iz prejšnjega odstavka postransko uporablja majhno število gospodinjskih odjemalcev, ki so v zaposlitvenem ali drugačnem razmerju z lastnikom tega omrežja, to ne onemogoča pridobitev statusa zaprtega distribucijskega sistema.

71. člen (dovoljenje o podaljšanju statusa zaprtega distribucijskega sistema)

(1) Agencija izda dovoljenje o podaljšanju statusa zaprtega distribucijskega sistema na podlagi zahteve lastnika tega sistema ali druge osebe, ki bo upravljala zaprt distribucijski sistem (v nadaljnjem besedilu: operater zaprtega distribucijskega sistema).

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka se izda za deset let.

(3) Dovoljenje o podaljšanju statusa zaprtega distribucijskega sistema mora poleg sestavin, ki so z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, predpisane za pisne odločbe, v izreku vsebovati tudi opredelitev zaokroženega geografskega območja, ki je jasno ločeno od preostalega območja.

(4) V postopku izdaje dovoljenja o podaljšanju statusa statusa zaprtega distribucijskega sistema se lahko udeležuje postopka kot stranski udeleženec operater distribucijskega sistema, na območju katerega je zaprt distribucijski sistem, če mu je lokalna skupnost v skladu z 61. členom tega zakona za izvajanje dejavnosti operaterja distribucijskega sistema podelila izključno pravico, ki obsega tudi območje predvidenega zaprtega distribucijskega sistema.

(5) Agencija na zahtevo operaterja zaprtega distribucijskega sistema podaljša dovoljenje vsakokrat za deset let, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so ob izteku veljavnosti dovoljenja predpisani za pridobitev statusa zaprtega distribucijskega sistema.

72. člen **(posledice statusa zaprtega distribucijskega sistema)**

(1) Operater prenosnega sistema mora operaterju zaprtega distribucijskega sistema omogočiti dostop do prenosnega sistema skladno s tem zakonom.

(2) Operater zaprtega distribucijskega sistema ima enake pravice in obveznosti ter odgovornosti, kot jih ima po tem zakonu in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih aktih operater distribucijskega sistema, razen izjem, ki jih z odločbo odobri agencija skladno z 73. členom tega zakona.

(3) Status zaprtega distribucijskega sistema ni ovira, da se končnemu odjemalcu, ki je na zaokroženem območju, na njegovo zahtevo skladno s tem zakonom omogoči dostop do distribucijskega sistema oziroma do prenosnega sistema.

73. člen **(izvzem od obveznosti)**

(1) Če s tem soglašajo končni odjemalci zaprtega distribucijskega sistema, ki razpolagajo z več kot 90 % pogodbene prenosne zmogljivosti na izstopni točki prenosnega sistema v zaprti distribucijski sistem, agencija z odločbo izvzame operaterja zaprtega distribucijskega sistema obveznosti po 108. členu tega zakona, o pridobitvi soglasja agencije k omrežnini in k tarifi za njeno obračunavanje.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko končni odjemalec zaprtega distribucijskega sistema, ki ne soglaša z odobritvijo izjeme, zahteva od agencije, naj v postopku nadzora ugotovi, ali je omrežnina oziroma tarifa za njeno obračunavanje določena v skladu s splošnimi akti agencije, ki urejajo metodologijo za določitev in za obračunavanje omrežnine.

74. člen (prenos dovoljenja na drugo osebo)

(1) Operater zaprtega distribucijskega omrežja lahko prenese dovoljenje o pridobitvi alo o podaljšanju statusa zaprtega distribucijskega sistema na novega operaterja z dovoljenjem agencije.

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka se izda na zahtevo prenosnika ali prevzemnika dovoljenja, v kateri mora biti izkazano, da:

- prevzemnik izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti operaterja zaprtega distribucijskega sistema;
- sta prenosnik in prevzemnik uredila vsa razmerja z odjemalci v zvezi s prenosom dovoljenja.

75. člen (razlogi za odvzem statusa zaprtega distribucijskega sistema)

(1) Agencija z odločbo odvzame status zaprtega distribucijskega sistema na zahtevo operaterja zaprtega distribucijskega sistema, operaterja distribucijskega sistema v lokalni skupnosti, lokalne skupnosti ali po uradni dolžnosti, če niso več izpolnjeni pogoji iz 70. člena tega zakona.

(2) Operater zaprtega distribucijskega sistema mora vsako spremembo izpolnjevanja pogojev iz 70. člena tega zakona nemudoma sporočiti agenciji.

76. člen (posledice prenehanja statusa zaprtega distribucijskega sistema)

Po prenehanju dovoljenja o pridobitvi statusa zaprtega distribucijskega sistema, ki ni bilo podaljšano skladno s petim odstavkom 71. člena tega zakona ali je bila zahteva za podaljšanje pravnomočno zavrnjena, ali po pravnomočnosti odločbe o odvzemu statusa zaprtega distribucijskega sistema, se za ureditev razmerij med lastnikom zaprtega distribucijskega sistema in operaterjem distribucijskega sistema, na območju katerega je zaprt distribucijski sistem, uporabi drugi odstavek 62. člena tega zakona.

V. POGLAVJE: DOSTOP DO SISTEMA

1. oddelek: Organiziranje dostopa do sistema

1. pododdelek: Splošne določbe o dostopu do prenosnega in distribucijskega sistema

77. člen (načelo reguliranega dostopa do sistema)

(1) Oskrba s plinom se izvaja po načelu reguliranega dostopa tretje strani do sistema. Uporabniki sistema plačujejo stroške sistema na podlagi tarifnih postavk, predhodno objavljenih skladno z 111. členom tega zakona.

(2) Pravico dostopa do prenosnih sistemov drugih operaterjev imajo tudi operaterji prenosnih sistemov, če je to potrebno zaradi opravljanja njihovih dejavnosti, v zvezi s prenosom plina čez meje Republike Slovenije.

(3) Operater distribucijskega sistema ima pravico dostopa do izstopnih točk prenosnega sistema, na katerih je priključen distribucijski sistem, na katerem izvaja dejavnost operaterja distribucijskega sistema.

(4) Operater sistema mora objektivno in nediskriminatorno omogočati dostop do sistema uporabnikom sistema.

78. člen (zavrnitev dostopa)

(1) Operater sistema lahko zavrne dostop do sistema:

- zaradi pomanjkanja zmogljivosti,
- če dostop do sistema onemogoča izvajanje naloženih obveznosti javne službe iz 19. ali 58. člena tega zakona ali
- zaradi resnih ekonomskih ali finančnih težav podjetij plinskega gospodarstva v povezavi s pogodbami »vzemi ali plačaj«.

(2) Pri zavrnitvi dostopa do sistema zaradi ekonomskih ali finančnih težav s pogodbami »vzemi ali plačaj« mora operater sistema upoštevati merila in postopke iz 129. člena tega zakona.

(3) Razloge za zavrnitev dostopa do sistema mora operater sistema utemeljiti na podlagi objektivnih ter tehnično in ekonomsko upravičenih meril in jih nemudoma pisno sporočiti potencialnemu uporabniku sistema, ki zahteva dostop do sistema. Zavrjnjeni potencialnemu uporabniku sistema mora operater omogočiti tudi vpogled v vso dokumentacijo, ki je povezana z zavrnitvijo.

(4) O sporih v zvezi z zavrnitvijo dostopa do sistema odloča agencija po postopku, določenem v zakonu, ki ureja pristojnosti agencije in način njenega delovanja.

(5) Operater sistema, ki zavrne dostop do sistema zaradi pomanjkanja zmogljivosti ali pomanjkanja povezav, je dolžan na zahtevo potencialnega uporabnika sistema, ki ji je dostop zavrnil, izvesti potrebne razširitve sistema, če je to gospodarno ali če je zavrjnjen potencialni uporabnik sistema, lahko tudi skupaj z

drugimi potencialnimi uporabniki sistema, pripravljen plačati stroške razširitve sistema v obliki plačila nesorazmernih stroškov.

(6) Če po pogajanjih med operaterjem sistema in potencialnim uporabnikom sistema iz prejšnjega odstavka ne pride do sklenitve pogodbe o povečanju zmogljivosti sistema, o tem odloči na zahtevo tega potencialnega uporabnika sistema agencija. Agencija določi pogoje povečanja zmogljivosti sistema ali zavrne zahtevo.

79. člen **(prevzem plina v sistem od proizvajalca)**

(1) Operater sistema določi fizikalne in kemijske parametre plina, ki ga lahko prevzame v sistem, skladno s sistemskimi obratovalnih navodili.

(2) Prevzem plina v sistem se izvede preko ločenega merilnega mesta, ki zagotavlja meritve o prevzemu plina: prevzetih količin plina in potrebnih parametrov kakovosti plina, ki jih za prevzem v sistem zahteva operater sistema. Meritve se izvajajo najmanj na urnem nivoju. Proizvajalec omogoči operaterju sistema da sam ali preko pooblaščen osebe postavi in upravlja z merilnim mestom in komunikacijsko opremo za prenos podatkov.

(3) Podatke meritev o prevzemu plina zbira operater sistema in jih tekoče in brezplačno posreduje proizvajalcu in dobavitelju, ki ga proizvajalec pooblasti za prejem teh podatkov, ter operaterju prenosnega sistema. Stroški meritev skladno s tarifo operaterja sistema bremenijo proizvajalca.

(4) Operater sistema skladno z navodili operaterja prenosnega sistema in agencije poroča o proizvajalcih in prevzemu plina v sistem.

80. člen **(trg s plinom in pogodbe o dobavi)**

(1) V bilančno shemo se posamezna fizična ali pravna oseba vključi le z eno bilančno pogodbo ali eno pogodbo o izravnavi. Članstvo v bilančni shemi preneha s prenehanjem veljavnosti bilančne pogodbe ali pogodbe o izravnavi.

(2) Dobavitelj in uporabnik sistema skleneta pogodbo o dobavi plina.

(3) Z uporabnikom sistema lahko odprto pogodbo sklene samo dobavitelj, ki je član bilančne sheme.

(4) Uporabnik sistema mora imeti za posamezno odjemno in prevzemno mesto sklenjeno odprto pogodbo, ki določa bilančno pripadnost posameznega odjemnega in prevzemnega mesta. Za posamezno odjemno in prevzemno mesto na sistemu je istočasno lahko sklenjena samo ena odprta pogodba z enim dobaviteljem. Končni odjemalec in proizvajalec ne sklepata zaprtih pogodb o dobavi. Vsi odjemalci so upravičeni odjemalci.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek se za odjemno ali prevzemno mesto, na katerem se letno odjame iz sistema ali letno odda v sistem več kot 20 mio kWh plina, lahko nanaša več odprtih pogodb z več dobavitelji. V tem primeru mora uporabnik sistema sistemskemu operaterju in dobaviteljem za vsak obračunski interval vnaprej sporočiti razmerje med bilančnimi skupinami na odjemnem mestu, sicer sistemski operater upošteva zadnje sporočeno razmerje.

(6) Dejanska realizacija odjemnega in prevzemnega mesta se upošteva v bilanci bilančnih skupin, skladno s pripadnostjo odjemnega oziroma prevzemnega mesta.

(7) Proizvajalec mora imeti za posamezno prevzemno mesto sklenjeno odprto pogodbo z dobaviteljem za odjem plina, ki določa bilančno pripadnost posameznega prevzemnega mesta. V primeru, ko je proizvajalec registriran kot dobavitelj, operater sistema zavede bilančno pripadnost prevzemnega mesta dobavitelju v isti pravni ali fizični osebi.

(8) Podrobnejša pravila o izvajanju oziroma prijavljanju pogodb o dobavi plina določi operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

(9) Vlada z uredbo predpiše podrobna pravila o delovanju trga s plinom, obračunavanju odstopanj prevzema in predaje plina, zamenjavi dobavitelja ter ostale elemente delovanja trga s plinom.

2. pododdelek: Dostop do prenosnega sistema

81. člen (sistem vstopnih in izstopnih točk)

(1) Operater prenosnega sistema zagotovi dostop do prenosnega sistema s sklepanjem pogodb o prenosu na vstopnih in izstopnih točkah prenosnega sistema.

(2) Tehnične zmogljivosti posameznih vstopnih in izstopnih točk prenosnega sistema ter njihove omejitve določa in dnevno objavi operater prenosnega sistema na svoji spletni strani. Prenos plina med vstopnimi in izstopnimi točkami se izvaja v okviru tehnične zmogljivosti prenosnega sistema in v skladu z Uredbo (ES) št. 715/2009.

(3) Relevantne točke, ki jih operater prenosnega sistema določi in objavi v skladu z Uredbo (ES) št. 715/2009, potrdi agencija po predhodnem posvetovanju z uporabniki omrežja.

82. člen (pogodbe o prenosu)

(1) Uporabniki prenosnega sistema lahko sklenejo ločeno pogodbo o prenosu za eno ali več vstopnih točk oziroma ločeno pogodbo o prenosu za eno ali več izstopnih točk iz prenosnega sistema.

(2) Posamezne pogodbe, ki jih uporabniki sistema sklenejo za vstopne oziroma izstopne točke, so lahko sklenjene za različne prenosne zmogljivosti in za različna časovna obdobja.

(3) Pogodba o prenosu se lahko sklene, če to dopuščajo tehnična zmogljivost prenosnega sistema in omejitve tehnične zmogljivosti posamezne vstopne oziroma izstopne točke.

(4) Pogodbo o prenosu na izstopnih točkah prenosnega sistema v Republiki Sloveniji, na katere so neposredno priključeni končni odjemalci, sklepajo končni odjemalci, priključeni na prenosni sistem, oziroma dobavitelji plina v imenu in za račun končnega odjemalca.

(5) Pogodbo o prenosu na izstopnih točkah prenosnega sistema v Republiki Sloveniji, na katere je priključen distribucijski sistem, lahko sklene le operater tega distribucijskega sistema. Predmet pogodbe o prenosu je lahko skupna zmogljivost distribucijskega omrežja za več izstopnih točk.

(6) Operater prenosnega sistema mora predpisati postopke dodeljevanja zmogljivosti prenosnega sistema znotraj Republike Slovenije in na povezovalnih točkah, upravljanja prezasedenosti sistema in trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu skladno z Uredbo (ES) št. 715/2009 ter nanje pridobiti soglasje agencije. Pri tem mora predvideti ukrepe in aktivnosti za preprečevanje špekulativnih praks uporabnikov sistema.

83. člen (izravnava odstopanj)

(1) Uporabnik sistema si mora zagotoviti izravnavo količinskih odstopanj odjema in oddaje plina v okviru obračunskega intervala (v nadaljnjem besedilu: izravnava odstopanj) s sklenitvijo bilančne pogodbe ali vključitvijo odjemnega ali prevzemnega mesta v bilančno skupino s sklenitvijo odprte pogodbe.

(2) Dobavitelj plina, ki dobavlja plin v prenosni sistem v Republiki Sloveniji, mora skleniti bilančno pogodbo, s katero oblikuje bilančno skupino.

(3) Nosilec bilančne skupine sklene bilančno pogodbo ter izvaja napovedi odjema in oddaje plina v prenosni sistem za člane bilančne skupine za vsak obračunski interval, operater prenosnega sistema pa nosilcu bilančne skupine obračunava odstopanja med odjemom in oddajo plina za bilančno skupino.

(4) Nosilec bilančne skupine je dolžan operaterju prenosnega sistema napovedati količine plina za bilančno skupino na posamezni vstopni točki v prenosni sistem, in sicer ločeno za posamezno pogodbo o dobavi, skladno s sistemskimi obratovalnimi navodili. Za uporabnika sistema v bilančni skupini na izstopni točki iz prenosnega sistema je nosilec bilančne skupine dolžan operaterju prenosnega

sistema napovedati količine plina, skladno s sistemskimi obratovalnimi navodili in ločeno za posamezno pogodbo o dobavi v primeru, da:

- a) je izstopna točka povezana s prenosnim sistemom v sosednji državi,
- b) za posamezno izstopno točko v Republiki Sloveniji obstaja več kot ena pogodba o dobavi ali
- c) je pogodbeno zmogljivost za posamezno izstopno točko v Republiki Sloveniji, na katero je priključen končni odjemalec, pomembna za nemoteno delovanje prenosnega sistema.

(5) Operater prenosnega sistema je dolžan skladno s sistemskimi obratovalnimi navodili preveriti usklajenost napovedi fizičnih in navideznih tokov plina iz prejšnjega odstavka. Če operater prenosnega sistema ugotovi, da napovedi odjema in oddaje niso skladne, napovedi zavrne. Zavrnenih napovedi uporabniki sistema ne smejo izvesti.

(6) Nosilec bilančne skupine je dolžan vzpostaviti in voditi evidenco odjemnih in prevzemnih mest, ki neposredno ali posredno pripadajo njegovi bilančni skupini, in podatke redno pošiljati v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili operaterju sistema, na čigar omrežju so pripadajoča odjemna in prevzemna mesta. Evidenco in podatke iz prejšnjega stavka mora voditi in pošiljati nosilec bilančne skupine organizirane po strukturi bilančne skupine in bilančnih podskupin.

(7) Operaterji distribucijskih sistemov posredujejo operaterju prenosnega sistema in nosilcu bilančne skupine potrebne podatke za izvedbo obračuna odstopanj med odjemom in oddajo plina na prenosnem sistemu ločeno po bilančnih skupinah in podskupinah na distribucijskem sistemu. Pri tem so posebej po bilančnih skupinah navedeni podatki o prevzemu plina v distribucijski sistem preko prevzemnih mest na distribucijskem sistemu.

(8) Podrobnejša pravila o izravnavi odstopanj, ki so objektivna, pregledna in nediskriminatorna, določi operater prenosnega sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

84. člen **(transakcije s plinom)**

(1) Podjetja plinskega gospodarstva in končni odjemalci na prenosnem sistemu izvajajo transakcije s količinami plina v prenosnem sistemu v virtualni točki, ki jo upravlja operater prenosnega sistema. Vsaka sprememba lastništva plina v prenosnem sistemu se zavede s transakcijo na virtualni točki.

(2) Šteje se, da so vse transakcije količin plina v prenosnem sistemu med posameznimi udeleženci trga izvedene v virtualni točki in na ravni obračunskega intervala, ne glede na vstopno ali izstopno točko prenosnega sistema in ne glede na določbe posameznih pogodb o dobavi plina.

(3) Pri transakcijah s količinami plina v virtualni točki je dopustna tudi transakcija brez sklenjene pogodbe o prenosu plina, če je za obseg količin, ki so predmet transakcije, sklenjena pogodba o prenosu na vstopni točki in pogodba o

prenosu na izstopni točki za obračunsko obdobje ali obdobja, na katera se transakcija nanaša.

(4) Podjetja plinskega gospodarstva in končni odjemalci lahko izvedejo transakcijo s količinami plina v virtualni točki pod pogojem, da svojo udeležbo v virtualni točki registrirajo pri operaterju prenosnega sistema in prijavijo želeno transakcijo v skladu s pravili o delovanju virtualne točke, ki so določena v sistemskih obratovalnih navodilih.

(5) Operater prenosnega sistema je dolžan preizkusiti skladnost napovedane transakcije ali transakcij podjetij plinskega gospodarstva ali končnih odjemalcev skladno s pravili o delovanju virtualne točke. Če operater prenosnega sistema ugotovi, da se veriga transakcij podjetij plinskega gospodarstva ali končnih odjemalcev ne zaključi oziroma je ni mogoče uskladiti, zavrne vse prijavljene transakcije v taki verigi.

(6) Operater prenosnega sistema v virtualni točki sledi in beleži vse transakcije plina od vstopa v sistem do izstopa iz sistema, vključno s transakcijami na osnovi virtualnega toka plina v prenosni sistem iz virov na distribucijskih sistemih.

85. člen **(storitve virtualne točke)**

(1) Operater prenosnega sistema mora za transakcije na virtualni točki zagotoviti obravnavo vseh udeležencev na trgu pod transparentnimi in nediskriminatorskimi pogoji.

(2) Uporabniki virtualne točke morajo operaterju prenosnega sistema plačati stroške registracije udeležbe in stroške za posamezne transakcije. Plačilo za storitve virtualne točke določi operater prenosnega sistema po predhodnem soglasju agencije.

86. člen **(posebna določba za sisteme za UZP, pridobivalna plinovodna omrežja in skladišča)**

(1) Določba 78. člena tega zakona se uporablja tudi za dostop do sistema za UZP in do pridobivalnih plinovodnih omrežij, razen za dele omrežij in naprav, ki se uporabljajo za lokalno obratovanje na mestu, kjer se pridobiva plin.

(2) V čezmejnih sporih se uporabljajo postopki za reševanje sporov države članice EU, ki je pristojna za pridobivalno plinovodno omrežje, in zavrne dostop. Če je več držav članic EU pristojnih za pridobivalno plinovodno omrežje, se zadevne države članice med seboj posvetujejo. Če pridobivalno plinovodno omrežje izvira iz tretje države in je na ozemlju ali v teritorialnem morju Republike Slovenije prva vstopna točka v omrežje držav članic EU, se na podlagi posvetovanja med zadevnimi državami članicami, Republika Slovenija posvetuje z zadevno tretjo državo.

(3) Določba 78. člena tega zakona se uporablja tudi za dostop do skladišča plina ali skladiščne zmogljivosti plinovodov, kadar je zagotovitev učinkovitega

dostopa do tega sistema nujna zaradi oskrbe odjemalcev iz tehničnih ali ekonomskih razlogov, in za organiziranje dostopa do sistemskih storitev.

(4) Določbe tega člena ne veljajo za sistemske storitve in za prehodna skladišča, ki so povezana z obrati za UZP in se uporabljajo pri postopku ponovnega uplinjanja in pri kasnejšem dovajanju plina v prenosni sistem.

(5) Uporabnik skladiščnega sistema lahko sklene pogodbo o dobavi s konkurenčnim podjetjem plinskega gospodarstva, ki ni lastnik ali operater sistema ali z njim povezano podjetje.

3. pododdelek: Dostop do distribucijskega sistema plina

87. člen

(dostop na izstopnih točkah iz prenosnega sistema)

(1) Operater distribucijskega sistema vsem uporabnikom distribucijskega sistema zagotavlja dostop do prenosnega sistema na izstopnih točkah iz prenosnega sistema, na katerih je na prenosni sistem priključen distribucijski sistem, na katerem izvaja dejavnost operaterja distribucijskega sistema.

(2) Druga oseba ne more sama neposredno pridobiti dostopa iz prejšnjega odstavka.

88. člen

(dostop do distribucijskega sistema)

(1) Končni odjemalec ali proizvajalec ima s priključitvijo na distribucijski sistem omogočen dostop do sistema skladno s pogoji za priključitev, sistemskimi obratovalnimi navodili in pogodbo o dostopu. Končni odjemalec ali proizvajalec lahko sklene pogodbo o dostopu za manjšo zmožljivost kot je tehnična zmožljivost priključka.

(2) Končni odjemalec lahko za sklenitev pogodbe o dostopu do distribucijskega sistema z operaterjem distribucijskega sistema pooblasti dobavitelja, ki mu dobavlja plin, ki pogodbo sklene v imenu in za račun končnega odjemalca.

(3) Zavrnitev sklenitve pogodbe o dostopu za zahtevano zmožljivost pomeni zavrnitev dostopa po 78. členu tega zakona.

89. člen

(enotni račun)

(1) Obveznost plačevanja omrežnine za posamezno odjemno mesto lahko namesto ali poleg končnega odjemalca in v dogovoru z njim prevzame dobavitelj, tako da končnemu odjemalcu izstavi enotni račun za dobavljen plin in za uporabo

sistema. Operater distribucijskega sistema mora omogočiti izdajanje enotnega računa s strani dobavitelja za odjemna mesta, za katera je dobavitelj pridobil soglasje končnega odjemalca.

(2) Operater distribucijskega sistema in dobavitelj skleneta sporazum o izdajanju enotnega računa s strani dobavitelja po vzorcu, ki ga objavi agencija na svoji spletni strani, v roku enega meseca od prejema dobaviteljeve zahteve za sklenitev sporazuma.

(3) Operater distribucijskega sistema lahko zavrne sklenitev pogodbe ali odstopi od sporazuma o izdajanju enotnega računa, če dobavitelj ne zagotavlja ustreznega zavarovanja za obveznosti iz sporazuma. Agencija v vzorcu sporazuma iz prejšnjega odstavka določi merila za zagotavljanje ustreznega zavarovanja in vrste ustreznih oblik zavarovanja.

2. oddelek: Sistemska obratovalna navodila in tehnična varnost obratovanja

90. člen (sistemska obratovalna navodila)

(1) Sistemska obratovalna navodila, ki urejajo obratovanje in način vodenja prenosnih in distribucijskih sistemov morajo biti pregledna, objektivna in nediskriminatorna.

- (2) S sistemskimi obratovalnimi navodili se zlasti uredijo:
- tehnični in drugi pogoji za varno obratovanje sistemov z namenom zanesljive in kvalitetne oskrbe s plinom;
 - način izvajanja dostopa do sistema;
 - način zagotavljanja sistemskih storitev;
 - postopki za obratovanje sistemov v kriznih stanjih;
 - pogoji za priključitev na sistem in način priključitve na sistem;
 - splošni pogoji za dobavo in odjem plina;
 - tehnični pogoji za medsebojno priključitev in delovanje sistemov različnih operaterjev sistemov;
 - pogoji izpolnjevanja in vzdrževanja zahtevanih fizikalnih in kemijskih parametrov plina za prevzem v sistem, prenos in oddajo iz sistema;
 - pravila za izvajanje Uredbe (ES) št. 715/2009.

(3) V sistemskih obratovalnih navodilih morajo biti vloge in odgovornosti operaterjev sistemov, dobaviteljev, odjemalcev in po potrebi drugih udeležencev na trgu opredeljene glede na pogodbene dogovore, obveznosti do odjemalcev, izmenjavo podatkov ter pravil glede poravnave, lastništvo podatkov in odgovornost za merjenje porabe.

(4) Sistemska obratovalna navodila za posamezen prenosni ali distribucijski sistem izda po javnem pooblastilu operater sistema, ki na tem sistemu opravlja dejavnost operaterja sistema, in jih objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(5) Agencija s splošnim aktom podrobneje predpiše obvezno vsebino sistemskih obratovalnih navodil.

(6) Pred objavo sistemskih obratovalnih navodil mora operater sistema pridobiti soglasje agencije.

91. člen (tehnična varnost obratovanja)

(1) Tehnični predpisi, ki se nanašajo na področje plina, morajo zagotavljati tehnično varnost obratovanja, interoperabilnost sistemov ter morajo biti objektivni in nediskriminatorni.

(2) Operater sistema stalno, na osnovi meritev, najmanj na prevzemnih mestih in po potrebi s simulacijami, spremlja in nadzira kvaliteto plina v omrežju. Operater sistema je odgovoren za doseganje in vzdrževanje primernih parametrov kakovosti plina v omrežju in na odjemnih mestih znotraj vnaprej določenih toleranc. Le to dosega z izvajanjem različnih ukrepov, ki jih določi v sistemskih obratovalnih navodilih. Med ukrepi za doseganje in vzdrževanje kakovosti plina so tudi zmanjšanje ali prekinitev prevzema plina v sistem, ki ne dosega zahtevanih kriterijev.

3. oddelek: Priključevanje na sistem in možnost odklopa uporabnika sistema

92. člen (priključitev na sistem)

(1) Za priključitev na sistem ali njeno spremembo mora pravna ali fizična oseba, ki je lastnik objekta, ki se ga želi priključiti na sistem, pridobiti soglasje za priključitev. Operater sistema v soglasju za priključitev določi priključno mesto na omrežju. Podrobnejše pogoje za soglasje za priključitev določajo sistemska obratovalna navodila.

(2) Dokončno soglasje za priključitev velja dve leti. V tem času mora imetnik soglasja za priključitev objekta izpolniti vse pogoje, predpisane v soglasju za priključitev in operaterju naročiti izvedbo priključitve. Veljavnost soglasja za priključitev lahko operater sistema na zahtevo imetnika soglasja za priključitev podaljša največ dvakrat, vendar vsakič največ za eno leto. Zahtevo za podaljšanje mora imetnik soglasja za priključitev podati 30 dni pred iztekom veljavnosti soglasja za priključitev. V primeru zamud na strani operaterja sistema se soglasje avtomatično podaljša za čas teh zamud, kar je operater dolžan sporočiti imetniku soglasja, katerega objekt še ni priključen na sistem.

(3) O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča po javnem pooblastilu operater sistema z odločbo v upravnem postopku.

- (4) Uporabnik sistema nima pravice do priključitve, če:
- ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev,
 - bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v delovanju sistema ali
 - bi priključitev operaterju sistema povzročila nastanek nesorazmernih stroškov.

(5) V primeru iz tretje alineje prejšnjega odstavka ima uporabnik sistema pravico do priključitve v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili, če sam krije nesorazmerno visoke stroške, ki pomenijo nesorazmerni del stroškov gradnje priključka do točke v sistemu, kjer je priključitev možna, ali nesorazmerni del stroškov, ki so potrebni za povečanje zmogljivosti ali obsega obstoječega omrežja, ali kombinacijo obojega, pri čemer ni pričakovati, da bi v razumnem času prišlo do povečanja uporabe sistema na novem priključku oziroma obstoječem omrežju v tolikšnem obsegu, ki bi omogočal normalno amortizacijo naložbe.

(6) Pri določitvi nesorazmerno visokih stroškov mora operater sistema upoštevati predvsem:

- obseg potrebne investicije;
- predvidene dodatne prihodke operaterja sistema, glede na predvideni obseg uporabe priključka s strani uporabnika sistema;
- predvidene dodatne stroške operaterja sistema, kot na primer stroške za vzdrževanje in obratovanje novega priključka oziroma povečanja zmogljivosti sistema;
- predviden reguliran donos na sredstva operaterja sistema.

(7) Nesorazmerne stroške izračuna operater sistema tako, da so ob predvidenem obsegu uporabe priključka v ekonomski dobi uporabe priključka in ob pokritju nesorazmernih stroškov s strani uporabnika sistema pokriti vsi stroški operaterja sistema, vključno s predvidenim reguliranim donosom na sredstva. Izračun mora temeljiti na metodah, ki se uporabljajo za ocenjevanje investicij, in mora upoštevati časovno vrednost denarja. Če v času amortizacije dela sistema ali priključka, za katerega je uporabnik sistema plačal nesorazmerne stroške, pride do priključitve dodatnih uporabnikov, je operater sistema dolžan povrniti uporabniku ustrezen del nesorazmernih stroškov, ki jih kot nove nesorazmerne stroške zaračuna novim uporabnikom sistema na tem delu sistema ali priključka.

(8) Podrobnejši način in postopek določitve nesorazmernih stroškov predpiše operater sistema v sistemskih obratovalnih navodilih.

(9) O pritožbi zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča agencija.

(10) Po dokončnosti odločbe o soglasju za priključitev skleneta operater sistema in uporabnik sistema, v korist katerega je bilo izdano soglasje za priključitev (v nadaljnjem besedilu: imetnik soglasja za priključitev), pisno pogodbo o priključitvi, s katero pogodbeni stranki uredita medsebojna razmerja, ki se nanašajo na izvedbo priključka in priključitev, ter medsebojna razmerja v zvezi z lastnino in vzdrževanjem priključka ter naprav vgrajenih na odjemnem mestu.

(11) Uporabnik sistema mora zaprositi za novo soglasje za priključitev, če se spremenijo osnovni parametri priključka, za katerega je bilo izdano soglasje.

(12) Uporabnika sistema, ki se nahaja na območju posebne ali izključne pravice izvajanja gospodarske javne službe distribucije plina lahko priključi operater prenosnega sistema le v primeru, če:

- operater distribucijskega sistema plina zavrne priključitev tega uporabnika zaradi premajhne zmogljivosti distribucijskega sistema, ali

- gre za priključitev uporabnika, ki za delovanje svojih naprav na plin potrebuje tlak plina višji kot 16 bar.

(13) Za prevzemno mesto ne velja omejitev priključitve na prenosni sistem iz prejšnjega odstavka.

(14) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za priključitev na skladiščni sistem, sistem za UZP in pridobivalno plinovodno omrežje.

93. člen **(prenos soglasja za priključitev)**

(1) Če imetnik soglasja za priključitev umre (fizična oseba) ali preneha obstajati (pravna oseba), če gre za spremembo gradbenega dovoljenja zaradi spremembe investitorja ali zaradi pravnega prometa z objektom, se soglasje za priključitev lahko prenese na pravno ali fizično osebo, ki pridobi te objekte, naprave ali napeljave.

(2) Pravna ali fizična oseba, ki na podlagi sprememb iz prejšnjega odstavka pridobi objekte, naprave ali napeljave, mora najkasneje v 30 dneh po prejemu sodne oziroma upravne odločbe ali sklenitve pogodbe o nastali spremembi obvestiti operaterja sistema in o tem predložiti dokazila, sicer mora zaprositi za novo soglasje za priključitev.

94. člen **(tehnične zahteve za naprave uporabnika sistema)**

(1) Postroji, naprave in napeljave uporabnika sistema morajo izpolnjevati predpisane tehnične zahteve, s katerimi se zagotavljata njihovo nemoteno delovanje ter varnost ljudi in premoženja. Za izpolnjevanje tehničnih zahtev za objekt, napravo ali napeljavo ter njeno vgradnjo, obratovanje in vzdrževanje, vključno z dovodom zraka in odvodom dimnih plinov pri končnem odjemalcu je odgovoren lastnik.

(2) Uporabnik sistema mora vsako leto opraviti vizualni pregled ustreznosti notranje plinske napeljave. s pomočjo kontrolnega seznama, ki ga na svoji spletni strani objavi operater sistema. Lastnik objekta mora zagotoviti, da se pregled notranje plinske napeljave lahko izvede tudi na pobudo in v prisotnosti operaterja sistema, njegovega zastopnika ali energetskega inšpektorja.

(3) Operater sistema sme začasno odkloniti priključitev novih objektov, naprav in napeljav na svoj sistem oziroma sme odklopiti uporabnika sistema, če ugotovi, da

objekti, naprave ali omrežje uporabnika sistema ne izpolnjujejo predpisanih tehničnih zahtev, ali če ugotovi, da gre za nedovoljeno gradnjo po zakonu o graditvi objektov.

(4) Priklučitev na sistem ali nadaljevanje prenosa oziroma distribucije plina izvede operater sistema po odpravi pomanjkljivosti.

(5) Energetska inšpekcija nadzira skladnost postrojev, naprav in napeljav uporabnika sistema.

95. člen (začasni odklop)

(1) Operater sistema sme začasno odklopiti uporabnika sistema zaradi:

- rednega ali izrednega vzdrževanja,
- pregledov ali remontov,
- preizkusov ali kontrolnih meritev,
- razširitev omrežja.

(2) Za predvideni odklop mora operater sistema izbrati čas, ki čim manj prizadene uporabnika sistema.

(3) Operater sistema mora o predvidenem odklopu pravočasno obvestiti uporabnika sistema v pisni obliki ali na drug osebni način. V primeru večjega števila odjemalcev in v primeru, da osebno obveščanje ni stroškovno učinkovito, pa v sredstvih javnega obveščanja in na spletu vsaj 48 ur pred odklopom.

(4) Operater sistema ne odgovarja za škodo, ki uporabniku sistema nastane zaradi začasne omejitve ali prekinitve prenosa ali distribucije plina zaradi vzdrževalnih del na sistemu, če ravna v skladu s tem zakonom in sam ni odgovoren za nastanek razloga za vzdrževalna dela.

96. člen (odklop po predhodnem obvestilu)

(1) Operater sistema odklopi uporabnika sistema na posameznem odjemnem oziroma prevzemnem mestu po predhodnem obvestilu, če ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti, in sicer če uporabnik sistema:

- a) moti dobavo plina drugim uporabnikom sistema;
- b) odreče ali onemogoči osebam, ki imajo pooblastilo operaterja sistema, dostop do vseh delov priključka, do zaščitnih in merilnih naprav in do energetskih objektov, naprav ali napeljav, kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje;
- c) omogoči prek svojih energetskih naprav priključitev energetskih naprav drugih uporabnikov sistema;
- č) na opomin operaterja sistema ne zniža odjema oziroma oddaje količine plina na dogovorjeno vrednost v zahtevanem roku;
- d) na opomin operaterja sistema ne prilagodi oddaje plina v skladu z zahtevanimi parametri kvalitete plina;

- e) onemogoča pravilno registriranje obračunskih količin in ostalih parametrov plina
- f) uporablja oziroma oddaja plin brez zahtevanih oziroma dogovorjenih merilnih naprav ali mimo njih;
- g) ne plača odstopanj ali omrežnine za uporabo sistema v roku, določenem v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili;
- h) v roku, ki ga določi operater sistema oziroma pristojni inšpekcijski organ, ne odstrani oziroma ne zniža do dovoljene meje motenj, ki jih povzročajo njegovi objekti, naprave ali napeljave ali odjemalci, ali ne izpolni predpisanih tehničnih zahtev;
- i) nima veljavne pogodbe o dobavi plina na določenem odjemnem mestu ali dobavitelj pisno obvesti operaterja, da je dobavitelj ali končni odjemalec odstopil od pogodbe o dobavi plina na določenem odjemnem mestu uporabnika sistema;
- j) nima pogodbeno urejene odgovornosti za izravnavo odstopanj.

(2) Operater distribucijskega sistema ne sme odklopiti ranljivega odjemalca iz razloga iz f), h) ali i) točke prejšnjega odstavka, če so izpolnjeni pogoji za nujno oskrbo iz 18. člena tega zakona.

(3) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi, ali dobavitelj, kateremu je končni odjemalec sporočil, da odstopa od pogodbe o dobavi, je dolžan operaterja distribucijskega sistema obvestiti o odstopu najkasneje zadnji delovni dan tekom odpovednega roka.

(4) V primeru, ko dobavitelj odstopi od pogodbe o dobavi iz razlogov na strani končnega odjemalca, je zavezanec za plačilo vseh stroškov, ki iz tega naslova nastanejo operaterju distribucijskega sistema, končni odjemalec.

(5) V primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja ali uporabnika sistema, ki je končni odjemalec, operater distribucijskega sistema odjemno mesto, ki je predmet te pogodbe o dobavi, izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja z dnem odčitka zaključnega stanja merilne naprave, ne glede na to, ali je operater distribucijskega sistema dejansko izvedel odklop skladno s tem členom. Operater distribucijskega sistema je dolžan zaključni odčitek merilne naprave opraviti najkasneje v petih delovnih dneh pred ali po zadnjem dnevu v mesecu, ki sledi mesecu v katerem je bil distribucijski operater obveščen o odstopu, oziroma zadnjem dnevu dobave, če je že prej urejena zamenjava dobavitelja ali sklenjena nova pogodba o dobavi z obstoječim dobaviteljem.

(6) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi zaradi neplačila stroškov dobavljenega plina, lahko do izvedbe odčitka zaključnega stanja merilne naprave s strani operaterja distribucijskega sistema, z enostransko izjavo odstop prekliče.

(7) Distribucijski operater v sistemskih obratovalnih navodilih iz 90. člena tega zakona podrobneje določi obveznosti in postopek ravnanja operaterja distribucijskega sistema in dobavitelja v primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja ali končnega odjemalca, ter vrste stroškov iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Operater sistema mora gospodinjskega odjemalca o odklopu obvestiti vsaj 15 dni vnaprej, poslovnega odjemalca pa vsaj osem dni vnaprej.

97. člen
(odklop brez predhodnega obvestila)

Operater sistema odklopi uporabnika sistema brez predhodnega obvestila, če:

- uporabnik sistema z obratovanjem svojih energetskega objektov, naprav ali napeljav ogroža življenje ali zdravje ljudi ali ogroža premoženje;
- uporabnik sistema ob pomanjkanju plina ne upošteva ukrepov o omejevanju odjema plina iz sistema;
- uporabnik sistema brez soglasja operaterja sistema priključi na omrežje svoje energetske naprave ali napeljave.

98. člen
(ponovna priključitev)

(1) Operater sistema je dolžan uporabnika sistema, ki je bil odklopljen, na njegove stroške ponovno priključiti na sistem, po odpravi razlogov za odklop in ob izpolnjevanju pogojev iz tega oddelka tega zakona.

(2) Če uporabnik sistema v primeru odklopa iz 96. in 97. člena tega zakona v roku treh let ne odpravi razlogov za odklop, ga operater sistema trajno odklopi.

(3) Priključitev uporabnika sistema na priključku, kjer je bil izveden trajni odklop, je mogoča kot nova priključitev na sistem.

(4) Operater sistema, ki je uporabnika sistema neutemeljeno odklopil ali mu prekinil prenos ali distribucijo plina, mora v 24 urah od ugotovitve neutemeljenega odklopa ali prekinitve na svoje stroške znova priključiti objekte, naprave ali napeljave uporabnika sistema na svoj sistem in uporabniku sistema nemudoma povrniti stroške, ki so povezani z neutemeljenim odklopom.

(5) Operater sistema ima pravico do povračila škode, ki je nastala zaradi ravnanj uporabnika sistema, zaradi katerih ga je odklopil po predhodnem obvestilu oziroma brez predhodnega obvestila.

(6) Uporabnik sistema ima pravico do povračila škode, ki mu je bila povzročena zaradi neutemeljenega odklopa operaterja sistema.

(7) V primeru, da se uporabnik ponovno priključi na sistem v roku, ki je krajši od enega leta, mora ob priklopu plačati fiksne stroške omrežnine v času odklopa.

99. člen
(odklop na zahtevo uporabnika)

(1) Uporabnik sistema, ki je imetnik soglasja za priključitev na sistem, lahko zahteva od operaterja sistema, da njegovo odjemno mesto odklopi od omrežja.

(2) Operater sistema je dolžan uporabnika sistema na njegove stroške ponovno priklopiti na sistem, če izpolnjuje pogoje za priklop. Če traja odklop iz prejšnjega odstavka dlje kot tri leta, mora uporabnik sistema pred ponovnim priklopom pridobiti novo soglasje za priključitev na sistem iz 92. člena tega zakona in skleniti novo pogodbo o priključitvi.

(3) Operater sistema lahko uporabniku sistema, ki je zahteval odklop, zavrne ponovno priključitev na sistem ali izdajo novega soglasja za priključitev, dokler uporabnik sistema ne poravna vseh obveznosti iz pogodbe o prenosu oziroma dostopu in pogodbe o priključitvi na sistem, ki izvirajo iz časa pred odklopom.

(4) Operater sistema v sistemskih obratovalnih navodilih podrobneje uredi medsebojna razmerja in plačilo stroškov v primeru ponovnega priklopa, če je bil odklop izveden na zahtevo uporabnika sistema.

(5) V primeru, da se uporabnik ponovno priključi na sistem v roku, ki je krajši od enega leta, mora ob priklopu plačati fiksne stroške omrežnine v času odklopa.

VI. POGlavJE: LOčEVANJE IN PREGLEDNOST RAčUNOVODSKIH IZKAZOV

100. člen (revidiranje in objava letnih računovodskih izkazov)

(1) Podjetja plinskega gospodarstva morajo ne glede na lastništvo ali pravno obliko pripraviti, predložiti v revizijo in objaviti letne računovodske izkaze v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, razen, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Operater sistema, ne glede na velikost, pripravi, predloži v revizijo in javno objavi letne računovodske izkaze in letno poročilo na način, kot to zahteva zakon, ki ureja gospodarske družbe, za velike družbe.

(3) Operater sistema predloži agenciji revidirano letno poročilo in revizorjevo poročilo v roku osem dni od prejema revizorjevega poročila oziroma najkasneje v šestih mesecih po izteku koledarskega leta.

(4) Pri reviziji letnih računovodskih izkazov se zlasti preveri upoštevanje zahtev iz 101. in 102. člena tega zakona glede izogibanja diskriminaciji in navzkrižnemu subvencioniranju ter zahtev iz četrtega in petega odstavka 108. člena tega zakona glede izkazovanja ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira.

(5) Podjetja, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, niso zavezana objavljati svojih letnih računovodskih izkazov, morajo njihovo kopijo hraniti na svojem sedežu, tako da je na voljo javnosti.

101. člen (ločene dejavnosti)

(1) Podjetja plinskega gospodarstva morajo v svojem računovodstvu, skladno z računovodskimi standardi, voditi ločene računovodske evidence in v pojasnilih k računovodskim izkazom razkriti ločene računovodske izkaze za prenosne, distribucijske, UZP ali skladiščne dejavnosti, kot bi se to od njih zahtevalo, če bi te dejavnosti opravljala ločena podjetja.

(2) Podjetja plinskega gospodarstva morajo na način iz prejšnjega odstavka voditi ločene računovodske evidence in v pojasnilih k računovodskim izkazom razkriti ločene računovodske izkaze za druge plinske dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, distribucijo, UZP ali skladiščenjem.

(3) Podjetja plinskega gospodarstva morajo v pojasnilih k računovodskim izkazom navesti prihodke ali stroške iz naslova najemnine prenosnega ali distribucijskega sistema.

(4) Če opravljajo podjetja plinskega gospodarstva tudi druge dejavnosti, ki niso dejavnosti plinskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: neplinske dejavnosti), lahko vodijo zbirne računovodske evidence in v pojasnilih k računovodskim izkazom razkriti zbirne računovodske izkaze za neplinske dejavnosti.

(5) Za ločene računovodske izkaze iz prvega in drugega odstavka tega člena se štejejo bilanca stanja in izkaz poslovnega izida.

(6) Podjetja plinskega gospodarstva, na katera se nanaša zakon, ki ureja preglednost finančnih odnosov in ločeno evidentiranje dejavnosti, so dolžna voditi računovodske izkaze tudi po navedenem zakonu, če to ni v nasprotju s tem zakonom.

102. člen (sodila za razporejanje po dejavnostih in prikaz poslov s povezanimi družbami)

(1) Podjetja plinskega gospodarstva morajo skladno z računovodskimi standardi v notranjih aktih opredeliti sodila za razporejanje neposrednih in posrednih sredstev in obveznosti, stroškov, odhodkov in prihodkov, ki jih upoštevajo pri vodenju ločenih računovodskih evidenc in pri sestavi ločenih računovodskih izkazov iz prejšnjega člena.

(2) Ista sodila se uporabljajo dosledno vsako poslovno leto.

(3) Sodila iz prvega odstavka tega člena se lahko spremenijo samo izjemoma, pri čemer morajo biti razlogi za takšno spremembo utemeljeni.

(4) Če operater sistema spremeni sodila, mora pred spremembo sodil pridobiti soglasje agencije glede utemeljenosti razloga spremembe sodil v povezavi s preprečevanjem navzkrižnega subvencioniranja med dejavnostmi prenosa, distribucije, drugimi plinskimi dejavnostmi in neplinskimi dejavnostmi. V nasprotnem primeru se sodila ne smejo uporabljati za namen izvajanja določb tega zakona.

(5) V letnem poročilu morajo operaterji sistema razkriti utemeljen razlog spremembe sodil in finančno ovrednotiti učinke teh sprememb.

(6) Podjetja plinskega gospodarstva morajo v letnem poročilu razkriti vse posle, opravljene s povezanimi podjetji, katerih posamična vrednost presega 20.000 eurov.

(7) Podjetja plinskega gospodarstva morajo v letnem poročilu skupaj z ločenimi računovodskimi izkazi za energetske dejavnosti, za katere se zahteva ločeno razkrivanje, v celoti razkriti sodila za razporejanje po dejavnostih. Ustreznost sodil in pravilnost njihove uporabe mora letno revidirati revizor, ki mora o tem podati posebno poročilo.

(8) Agencija nadzira ustreznost sodil in pravilnost njihove uporabe skladno z določbami tega zakona o nadzoru.

103. člen **(pravica do vpogleda v računovodske izkaze)**

(1) Agencija ima pravico do vpogleda v računovodske izkaze podjetij plinskega gospodarstva in v ostalo dokumentacijo podjetij plinskega gospodarstva, vodene skladno z 100. in 101. členom tega zakona, kolikor je to potrebno za opravljanje njenih nalog.

(2) Če podjetje plinskega gospodarstva ne omogoči vpogleda v svoje računovodske izkaze, opravi agencija vpogled po določbah tega zakona o nadzoru agencije.

(3) Agencija je dolžna varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi z vpogledom v dokumentacijo podjetja plinskega gospodarstva. Ta določba ne preprečuje agenciji, da posreduje podatke pristojnemu državnemu organu, organu lokalne skupnosti ali nosilcu javnih pooblastil, če jih ta v skladu s predpisi potrebuje za izvrševanje svojih pristojnosti.

VII. POGLAVJE: OMREŽNINA ZA PRENOSNI IN DISTRIBUCIJSKI SISTEM

1. oddelek: Regulativni okvir

104. člen

(metodologija za določitev regulativnega okvira)

(1) Uporabnik sistema je dolžan za uporabo sistema plina plačati omrežnino za pokrivanje upravičenih stroškov operaterjev sistema. Upravičene stroške operaterjev sistema, omrežnino in druge vire za pokrivanje teh stroškov določi operater sistema v regulativnem okviru po predhodnem soglasju agencije.

(2) Agencija s splošnim aktom predpiše metodologijo za določitev regulativnega okvira na način, ki spodbuja učinkovitost operaterjev sistema in uporabe sistema.

(3) Na podlagi splošnega akta iz prejšnjega odstavka operaterji sistema pred pričetkom obdobja v postopku določanja regulativnega okvira določijo načrtovane elemente regulativnega okvira, po preteku posameznega leta regulativnega obdobja pa v postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira priznane elemente regulativnega okvira.

(4) Agencija s splošnim aktom iz drugega odstavka tega člena podrobneje predpiše:

- vrste, kriterije za določitev in način izračuna elementov regulativnega okvira,
- vrste upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, kriterije za njihovo ugotavljanje in način njihovega določanja,
- način vključitve stimulacije za pridobitev evropskih sredstev,
- trajanje regulativnega obdobja,
- vsebino zahteve operaterja sistema za izdajo soglasja k regulativnemu okviru,
- vrsto, format in način posredovanja podatkov, potrebnih za določitev regulativnega okvira,
- podrobnejša pravila in način ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira,
- parametre posameznih dimenzij kakovosti, njihove referenčne vrednosti ter načine in standarde njihovega izračunavanja,
- minimalne standarde kakovosti različnih storitev operaterja sistema,
- višino nadomestila ter način in roke za plačilo nadomestila iz tretjega odstavka 114. člena tega zakona.

(5) Agencija pri določitvi metodologije uporablja metodo reguliranega letnega prihodka in reguliranih omrežnin operaterja sistema, ki operaterju sistema zagotavlja pokritje vseh letnih upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, razen če ta zakon ne zagotavlja pokritja upravičenih stroškov v daljšem časovnem obdobju.

105. člen (upravičeni stroški operaterja sistema)

(1) Upravičeni stroški operaterja sistema, za izvajanje nalog v okviru dejavnosti operaterja sistema, se ugotavljajo in določajo za posamezno leto regulativnega obdobja. Kadar operater sistema poleg storitev dejavnosti operaterja sistema opravlja tudi druge dejavnosti, mora tem dejavnostim pripisati sorazmerni del stroškov.

(2) Stroški, ki jih agencija ne prizna kot upravičene, so:

- stroški iz naslova plačil za poslovno uspešnost in drugih nagrad,
- stroški regresa za letni dopust, obračunan nad najnižjo vrednostjo določeno v zakonu, ki ureja delovna razmerja,
- stroški dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- stroški reklam, sponzorstev in donacij,
- stroški, ki so nepriznani odhodki skladno s predpisi, ki urejajo davke,
- in drugi stroški, ki jih agencija ne prizna kot upravičene v splošnem aktu iz drugega odstavka 104. člena tega zakona.

(3) Upravičeni stroški obsegajo tudi reguliran donos operaterja sistema.

(4) Način ugotavljanja in določanja upravičenih stroškov mora spodbujati operaterja sistema k stroškovno učinkovitemu poslovanju in mu omogočati višji realiziran donos od priznanega v regulativnem okviru, če so prihranki pri upravičenih stroških rezultat njegovih prizadevanj za večjo stroškovno učinkovitost. Če operater sistema posluje s stroški, ki so višji kot upravičeni, razliko krije iz priznanega reguliranega donosa na sredstva.

(5) Pri določitvi upravičenih stroškov se upošteva, da mora operater sistema učinkovitost svojega poslovanja izboljšati za določen faktor (v nadaljnjem besedilu: faktor učinkovitosti). Agencija v splošnem aktu opredeli način določanja faktorja učinkovitosti ob upoštevanju načrtovane splošne produktivnosti gospodarstva. Pri tem lahko upošteva tudi učinkovitost operaterja sistema, ki izhaja iz primerjalnih analiz učinkovitosti po strokovnih metodah.

(6) Reguliran donos operaterja sistema in upravičeni strošek amortizacije se določita na način, da omogočata ekonomsko upravičenost vlaganja v razvoj sistema in sta odvisna od regulirane višine opredmetenih osnovnih sredstev v uporabi in neopredmetenih sredstev v uporabi brez dobrega imena, ki so neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti. Reguliran donos je odvisen tudi od narave in tveganosti dejavnosti operaterja sistema in regulirane strukture virov financiranja ter od učinkovitosti uporabe sistema. Reguliran donos na sredstva se ne prizna na sredstva ki niso energetska infrastruktura skladno z veljavnimi predpisi, ki določajo energetska infrastrukturo, na sredstva v gradnji in izdelavi, na sredstva oziroma del vrednosti sredstev v višini brezplačno prevzetih sredstev, na brezplačno prevzeta sredstva, druga nepovratna sredstva države, lokalnih skupnosti ter pravnih oseb javnega prava, sredstva oziroma del sredstev, pridobljenih s plačili nesorazmernih stroškov za priključitev na sistem, in na sredstva, ki niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti operaterja sistema. Za brezplačno prevzeta evropska sredstva se prizna operaterju sistema posebna stimulacija za pridobitev takih sredstev v deležu od njihove višine. Ta stimulacija se vključi v regulativni okvir enkrat, in sicer v letu, ko se sredstva, zgrajena iz teh virov, predajo v uporabo.

(7) Če zaradi primerjalne analize tarifnih postavk omrežnine učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja sistema za posamezno regulativno obdobje ni mogoče zagotoviti take spremembe tarifnih postavk, ki zagotavljajo pokritje celotnega upravičenega stroška amortizacije, se upravičeni strošek skladno z 109. členom tega zakona poračuna v naslednjih regulativnih obdobjih, vendar najkasneje v obdobju dobe uporabnosti sredstev.

106. člen
(naložbeni načrt operaterjev sistema)

(1) Zaradi določitve regulativnega okvira pripravi operater sistema naložbeni načrt, v katerem finančno ovrednoti naložbe iz desetletnega razvojnega načrta, ki jih bo izvedel v naslednjem regulativnem obdobju.

(2) V postopku določitve regulativnega okvira agencija preveri in oceni naložbeni načrt. Navedena ocena je podlaga za določitev načrtovanih upravičenih stroškov operaterja sistema v naslednjem regulativnem obdobju. Pri oceni naložbenih načrtov in določitvi upravičenih stroškov operaterja sistema agencija ni vezana na vrednosti naložb in dinamiko njihove izvedbe iz načrtov razvoja na področju energetike ali načrta razvoja operaterja sistema plina.

(3) Če agencija pri oceni naložbenih načrtov ugotovi, da ima upoštevanje vseh naložb iz naložbenega načrta v upravičenih stroških operaterja sistema prevelik vpliv na omrežnino, lahko naloži operaterju sistema, naj pri določitvi predloga regulativnega okvira upošteva le določene naložbe po prioriteten vrstnem redu, kot so opredeljene v naložbenem načrtu.

(4) Agencija s splošnim aktom določi metodologijo za pripravo in ocenitev naložbenih načrtov, v katerem določi:

- metodološke osnove za ocenjevanje in vrednotenje naložb;
- vrste in obvezno vsebino naložbenih načrtov;
- postopke za pripravo in ocenjevanje naložbene dokumentacije ter odločanje o naložbah;
- minimum meril za ugotavljanje učinkovitosti projektov;
- roke za pripravo naložbenega načrta in njegovo posredovanje agenciji v preveritev in oceno.

(5) Prvi in drugi odstavek tega člena se ne uporabljata za operaterja prenosnega sistema, ki pripravi desetletni razvojni načrt omrežja skladno z 47. členom tega zakona.

107. člen
(določitev regulativnega okvira)

(1) Operater sistema po predhodnem soglasju agencije pred pričetkom regulativnega obdobja določi regulativni okvir, v katerem vrednostno opredeli načrtovane upravičene stroške po posameznih letih regulativnega obdobja, načrtovane omrežnine, načrtovane druge prihodke iz izvajanja dejavnosti operaterja sistema, presežke ali primanjkljaje omrežnin iz preteklih let. Če je regulativno obdobje daljše od enega leta, regulativni okvir, z namenom preprečitve skokovitega spreminjanja tarifnih postavk omrežnine po posameznih letih regulativnega obdobja, lahko določa tudi izravnavo tarifnih postavk ali omrežnin za prenosni ali distribucijski sistem.

(2) Regulativni okvir, tarifne postavke omrežnine in tarifne postavke za ostale storitve določi operater sistema v skladu s splošnima aktoma iz 104. in 110. člena tega zakona s soglasjem agencije.

(3) Operater sistema določi regulativni okvir tako, da načrtovani prihodki iz omrežnin skupaj z drugimi načrtovanimi prihodki iz opravljanja dejavnosti operaterja sistema in upošteva ugotovljen kumulativni presežek oziroma primanjkljaj omrežnin iz preteklih let pokrije načrtovane upravičene stroške operaterja sistema in upošteva vse predvidene okoliščine stroškovno učinkovitega poslovanja operaterja sistema.

(4) Najkasneje do 30. aprila v letu pred začetkom regulativnega obdobja agencija z odločbo določi za posameznega operaterja prenosnega ali distribucijskega sistema faktor učinkovitosti, za katerega mora operater sistema v naslednjem regulativnem obdobju znižati upravičene stroške.

108. člen **(postopek za pridobitev soglasja agencije)**

(1) Zahtevo za izdajo soglasja k regulativnemu okviru in tarifnim postavkam omrežnine operater sistema vloži pri agenciji najkasneje do 15. julija v letu pred prvim letom regulativnega obdobja, na katero se nanaša. Če v tem roku operater sistema ne vloži zahteve za izdajo soglasja, mu agencija s sklepom naloži, naj jo predloži v roku, ki ni daljši od 30 dni.

(2) V zahtevi iz prejšnjega odstavka mora operater sistema predložiti agenciji tudi naložbeni načrt iz 106. člena tega zakona.

(3) Če operater sistema tudi po podaljšanem roku ne vloži zahteve za izdajo soglasja, določi regulativni okvir in tarifne postavke omrežnine agencija z odločbo o regulativnem okviru, ki jo izda najkasneje do 30. novembra v letu pred prvim letom regulativnega obdobja, na katero se nanaša, ob upoštevanju meril iz splošnega akta agencije izdanega na podlagi 104. in 107. člena tega zakona.

(4) Če na pravočasno zahtevo za izdajo soglasja agencija ne izda soglasja zaradi neuskkljenosti zahteve operaterja sistema z metodologijami, ki jih izda agencija na podlagi 104. in 110. člena tega zakona, agencija izda odločbo, s katero zavrne izdajo soglasja in določi regulativni okvir in tarifne postavke omrežnine.

109. člen **(odstopanja od regulativnega okvira)**

(1) Operater sistema je dolžan ugotavljati odstopanja od regulativnega okvira za posamezno leto, ki se odražajo v presežku ali primanjkljaju omrežnin, in ugotovljena odstopanja razkriti v pojasnilih k računovodskim izkazom.

(2) Presežek omrežnine je presežek reguliranega letnega prihodka nad priznanimi letnimi upravičenimi stroški operaterja sistema.

(3) Primanjkljaj omrežnin je primanjkljaj priznanega reguliranega letnega prihodka za pokrivanje priznanih upravičenih stroškov.

(4) Presežek ali primanjkljaj omrežnine se ugotovi kot razlika med priznanimi upravičenimi stroški in zaračunanimi omrežninami (zmanjšanimi za primanjkljaj omrežnine iz preteklih let ali povečanimi za presežek omrežnine iz preteklih let) ter priznanimi drugimi letnimi prihodki operaterja sistema.

(5) Presežek omrežnine je dolžan operater sistema uporabiti kot plačilo za storitve gospodarske javne službe dejavnost operaterja sistema naslednjega ali naslednjih let. Presežek omrežnine se izkaže kot preplačilo tistega leta regulativnega obdobja za katerega je presežek ugotovljen. Operater sistema znesek presežka omrežnine upošteva pri določitvi omrežnin v naslednjem regulativnem obdobju kot že zaračunano omrežnino v preteklih obdobjih.

(6) Primanjkljaj omrežnine ima operater sistema pravico prejeti v naslednjem letu oziroma zaradi preprečitve skokovitega spreminjanja tarifnih postavk omrežnin v naslednjih letih kot plačilo za storitve gospodarske javne službe dejavnost operaterja sistema tistega leta, za katero je primanjkljaj ugotovljen. Operater sistema primanjkljaj omrežnine izkaže kot terjatev tistega leta regulativnega obdobja, za katerega je primanjkljaj omrežnine ugotovljen, če zanesljivo pričakuje, da bo primanjkljaj omrežnine zaračunan in plačan v naslednjih obdobjih. Operater sistema znesek primanjkljaja omrežnine upošteva pri določitvi omrežnine v naslednjem regulativnem ali naslednjih regulativnih obdobjih.

(7) Operater sistema je dolžan agenciji posredovati izračun presežka oziroma primanjkljaja omrežnin posameznega leta regulativnega obdobja v 15 dneh od prejema revizorjevega poročila oziroma najkasneje v šestih mesecih po izteku koledarskega leta. Agencija v postopku ugotavljanja odstopanja izda odločbo o ugotovljenem odstopanju od regulativnega okvira, s katero v skladu z določbami drugega do četrtega odstavka tega člena ugotovi višino presežka oziroma primanjkljaja omrežnine.

(8) Če je odločba o ugotovljenem odstopanju od regulativnega okvira v upravnem sporu ali na podlagi izrednega pravnega sredstva odpravljena ali razveljavljena in agencija v ponovljenem postopku z odločbo ugotovi drugačno odstopanje od regulativnega okvira, se razlika poročuna v naslednjem regulativnem obdobju. Pri ponovljenem odločanju se uporabljajo predpisi in splošni akti agencije, veljavni v času izdaje odpravljene odločbe. Prvi stavek tega odstavka se uporablja tudi v primeru, da sodišče v upravnem sporu odločbo o ugotovljenem odstopanju od regulativnega okvira spremeni.

(9) Operater sistema lahko izjemoma med regulativnim obdobjem vloži zahtevo za izdajo soglasja k regulativnemu okviru, če je zaradi nepričakovanih sprememb v obsegu uporabe sistema ali drugih nepričakovanih okoliščin nastal tolikšen presežek ali primanjkljaj omrežnin, v primerjavi z načrtovanim primanjkljajem iz 105. člena tega zakona, da ga brez te spremembe ne bo mogoče izravnati pri določitvi regulativnega okvira v naslednjih regulativnih obdobjih.

(10) Določbe o poročunavanju presežka oziroma primanjkljaja omrežnin se uporabljajo tudi, če dejavnost operaterja sistema na zadevnem sistemu začne izvajati drug izvajalec. Dosedanji izvajalec je dolžan morebitni presežek plačati novemu izvajalcu, morebitni primanjkljaj pa lahko zahteva od novega izvajalca, oboje

najkasneje do konca regulativnega obdobja, v katerem bo novi drug izvajalec pri ugotavljanju odstopanj od regulativnega okvira ugotovil realizacijo teh postavk.

2. oddelek: Tarifa za uporabo sistema plina

110. člen (metodologija za obračunavanje omrežnine)

(1) Uporabniki sistema plačujejo omrežnino, ki predstavlja plačilo za storitve operaterja sistema, ki jih je ta dolžan izvajati skladno s tem zakonom.

(2) Agencija s splošnim aktom podrobneje predpiše metodologijo obračunavanja omrežnine, in sicer ločeno za:

- uporabo prenosnega sistema (ločeno za vstopne in izstopne točke),
- uporabo distribucijskega sistema za odjemna mesta,
- lastno rabo za zagotavljanje delovanja sistema,
- meritve,
- ostale storitve.

(3) Agencija predpiše metodologijo iz prejšnjega odstavka na način, ki spodbuja učinkovitost operaterjev sistema in uporabe sistema, ter priključevanje virov na sistem.

- (4) V splošnem aktu iz drugega odstavka tega člena agencija določi:
- tarife in tarifne elemente, ki predstavljajo kategorije uporabnikov sistema glede na značilnost njihove uporabe sistema v določenih največjih razponih teh značilnosti;
 - storitve, ki jih lahko operater sistema zaračunava v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja sistema uporabnikom sistema poleg omrežnine;
 - način izračuna omrežnin;
 - način zaračunavanja omrežnine in cene storitev iz druge alineje tega odstavka.

(5) Tarife in tarifne postavke omrežnine so objektivne, pregledne in nediskriminatorne ter morajo spodbujati uporabo plina iz obnovljivih virov. Za prevzemna mesta na distribucijskem sistemu se ne obračunava omrežnina za uporabo distribucijskega sistema.

111. člen (določitev tarifnih postavk)

(1) Tarifne postavke mora operater sistema določiti v skladu z metodologijo iz prejšnjega člena tako, da ob načrtovani uporabi sistema prihodki iz omrežnin dosežejo znesek reguliranega prihodka iz omrežnin v regulativnem obdobju, pri čemer ne sme diskriminirati oddaljenih območij.

(2) Tarifne postavke za ostale storitve, ki niso vsebovane v omrežnini in jih operater sistema zaračunava uporabnikom sistema, določi operater sistema v soglasju z agencijo tako, da upošteva dejanske stroške teh storitev.

(3) Tarifne postavke operater sistema objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije pa tudi na svoji spletni strani.

3. oddelek: Posebne določbe o zagotavljanju kakovosti na prenosnem in distribucijskem sistemu plina

112. člen (kakovost storitev operaterjev sistema)

(1) Kakovost storitev operaterja sistema se ugotavlja glede na posamezne dimenzije kakovosti izvajanja storitev operaterjev sistema, ki vplivajo na dostopnost uporabnikov do storitev in njihovo zadovoljstvo s storitvami, in sicer:

- trajanje in pogostost prekinitev delovanja sistema;
- čas, potreben za popravila sistema;
- čas za obravnavanje pritožb in posredovanje informacij;
- čas, potreben za priključitev na sistem;
- skladnost dobavljenega plina s predvidenimi parametri plina;
- druge dimenzije kakovosti storitev, določene v splošnem aktu agencije.

(2) Za posamezne dimenzije kakovosti agencija za vsakega operaterja sistema plina oziroma za območje sistema plina določi referenčne vrednosti kakovosti storitev, ki glede na stanje sistema, dosedanje izvajanje dejavnosti in poslovanje na sistemu predstavljajo realen cilj zagotavljanja kakovosti storitev.

(3) Operater sistema je odgovoren za kakovost oskrbe tudi v primeru, če sam ne opravlja vseh storitev, glede katerih se ugotavljajo dosežene vrednosti parametrov posameznih dimenzij kakovosti.

113. člen (monitoring kakovosti storitev in nadzor monitoringa)

(1) Operater sistema je dolžan izvajati meritve ugotavljanja parametrov dimenzij kakovosti storitev, izračunavati te parametre in jih sporočati agenciji na predpisan način in v predpisanih rokih.

(2) Operater sistema lahko za izvajanje monitoringa iz prejšnjega odstavka pooblasti drugo osebo, pri čemer je odgovoren za pravilno in pravočasno izvajanje monitoringa in pošiljanje podatkov agenciji.

(3) Agencija lahko opravi nadzor monitoringa kakovosti pri operaterju sistema plina ali pri osebi, ki opravlja monitoring.

(4) Postopek nadzora mora biti voden tako, da ne ovira poslovanja operaterja sistema plina in izvajanja dejavnosti operaterja sistema ter da ne nalaga operaterju sistema nesorazmernih bremen v zvezi s presojo monitoringa.

(5) Pooblaščenca oseba agencije po opravljenem nadzoru sestavi poročilo, v katerem oceni ustreznost monitoringa.

(6) Agencija s splošnim aktom predpiše pravila monitoringa kakovosti oskrbe, s katerim določi:

- postopke in načine monitoringa kakovosti;
- način in roke posredovanja podatkov agenciji in
- postopek in način presoje monitoringa kakovosti ter ukrepe za njegovo izboljšanje.

114. člen **(zajamčeni standardi kakovosti storitev)**

(1) Minimalni standardi kakovosti storitev operaterja sistema plina v obliki zajamčenih standardov, ki jih mora zagotavljati operater sistema, so določeni z minimalnimi vrednostmi parametrov kakovosti storitev, ki jih mora operater sistema zagotavljati za vsako prevzemno-predajno mesto.

(2) Če operater sistema plina posameznemu uporabniku sistema krši zajamčeni standard kakovosti, in je kršitev nastala iz razlogov na njegovi strani, je dolžan uporabniku sistema na njegovo pisno zahtevo plačati nadomestilo.

(3) Višino nadomestila ter način in roke plačila nadomestila za posamezno vrsto kršitve določi agencija s splošnim aktom tako, da odvrča operaterje sistema od ponavljanja kršitev.

(4) Če uporabniku sistema operater ne plača nadomestila v predpisanem roku po vložitvi pisne zahteve, odloči o pravici do nadomestila na zahtevo uporabnika sistema agencija. Postopka določitve nadomestila agencija ne more uvesti po uradni dolžnosti.

(5) Ne glede na plačilo nadomestila, lahko uporabnik sistema od operaterja sistema po splošnih predpisih o odškodninski odgovornosti zahteva povrnitev škode zaradi kršitve zajamčenega standarda kakovosti, če škoda presega plačano nadomestilo.

VIII. POGLAVJE: ZAGOTAVLJANJE ZANESLJIVOSTI OSKRBE S PLINOM

115. člen **(splošna določba o zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom)**

(1) Zanesljivost oskrbe s plinom se zagotavlja v skladu z Uredbo 2017/1938/EU.

(2) Za zagotovitev zanesljive oskrbe na trgu s plinom Republika Slovenija sodeluje z drugimi državami članicami EU zaradi spodbujanja regionalne in dvostranske solidarnosti.

(3) Sodelovanje vključuje dogovore o pomoči pri oskrbi solidarnostno zaščitene odjemalcev, obveščanje o razmerah, katerih kratkoročna posledica so ali verjetno bodo resne motnje v dobavi, ki prizadenejo Republiko Slovenijo, in sicer zlasti:

- a) usklajevanje ukrepov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom;
- b) določitev in po potrebi razvoj ali nadgradnjo povezav za oskrbo z električno energijo in plinom ter
- c) dogovore o pogojih in praktičnih podrobnostih za medsebojno solidarnostno pomoč.

(4) Ministrstvo o sodelovanju iz prejšnjega odstavka obvesti Evropsko komisijo in druge države članice EU.

(5) Če je v preteklem koledarskem letu dobavitelj zagotavljal dobavo plina za končne odjemalce v Republiki Sloveniji, mora v tekočem koledarskem letu zagotavljati dobavo plina po sklenjenih dobavnih pogodbah iz vsaj dveh različnih dobavnih virov, pri čemer največji dobavni vir ne presega 70 % letno dobavljenih količin tega dobavitelja za končne odjemalce v Republiki Sloveniji.

116. člen **(imenovanje pristojnega organa iz Uredbe 2017/1938/EU)**

(1) Pristojni organ je agencija.

(2) Agencija lahko posebne naloge iz drugega odstavka 3. člena Uredbe 2017/1938/EU prenese na druge organe.

117. člen **(zaščiteni odjemalci)**

(1) Zaščiteni odjemalci iz 5. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU so poleg gospodinskih odjemalcev, ki so priključeni na distribucijski sistem, tudi:

- distributerji toplote za daljinsko ogrevanje v napravah, ki ne morejo preiti na drugo gorivo oziroma vir toplote kot plin, v obsegu, kolikor dobavljajo toploto gospodinskim odjemalcem in osnovnim socialnim službam, razen izobraževalnim ali javnoupornim službam;
- osnovne socialne službe, ki so priključene na distribucijski ali prenosni sistem in niso izobraževalne ali javnoupornne službe.

(2) Osnovne socialne službe iz prejšnjega odstavka so izvajalci zdravstvene dejavnosti, dijaški in študentski domovi ter izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva, vsi s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev, ter zapori.

(3) Solidarnostno zaščiteni odjemalci iz 6. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU so zaščiteni odjemalci iz prvega odstavka tega člena.

(4) O sporih, ali je neka oseba zaščiteni odjemalec, odloča agencija po postopku, ki ga predpisuje zakon za odločanje agencije v sporih.

(5) Operater sistema vodi evidenco odjemnih mest in na podlagi svojih podatkov in podatkov končnih odjemalcev evidentira, katera odjemna mesta oskrbujejo zaščitene odjemalce in solidarnostno zaščitene odjemalce iz tega člena. Odjemalec mora o vsakokratni spremembi podatka o odjemnem mestu za zaščitene in solidarnostno zaščitene odjemalce to sporočiti operaterju sistema najkasneje v 30 dneh od spremembe na obrazcu, ki ga pripravi operater sistema in objavi na spletnih straneh.

(6) Odjemno mesto, prek katerega se oskrbuje s plinom zaščiteni odjemalec, je v evidenci odjemnih mest označeno z ločeno oznako »Z«. Operater sistema odjemalcem in njihovim dobaviteljem brezplačno zagotovi podatek o tem, ali je odjemalec zaščiteni odjemalec.

(7) Odjemalci, razen gospodinjskih odjemalcev, morajo operaterju sistema, na čigar sistem so priključeni, sporočiti podatke o svojih plinskih napravah zaradi izvedbe ukrepa neprostoovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema iz šestega odstavka 118. člena tega zakona. Če podatki niso sporočeni, operater sistema odloči na podlagi podatkov, ki jih ima na razpolago, in splošnih značilnostih plinskih naprav posamezne vrste odjemalca. Obrazce za sporočanje podatkov o plinskih napravah pripravijo operaterji sistema in jih objavijo na spletnih straneh.

118. člen

(nujni ukrepi za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe)

(1) Pristojni organ v skladu z Uredbo 2017/1938/EU za področje zagotavljanja zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom pripravi oceno tveganj in sprejme načrt preventivnih ukrepov in načrt za izredne razmere. Oba načrta pristojni organ objavi na svoji spletni strani. Normativna dela obeh načrtov, ki vsebujeta obveznosti podjetij plinskega gospodarstva in odjemalcev, sta splošna predpisa pristojnega organa za izvajanje javnih pooblastil in ju objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Če je zaradi obsega in trajanja motenj pri oskrbi s plinom ali drugih okoliščin ogrožena zanesljiva oskrba s plinom v Republiki Sloveniji, pristojni organ ukrepa v skladu z 11. členom Uredbe 2017/1938/EU in načrtom za izredne razmere iz 8. člena Uredbe 2017/1938/EU ter razglasi eno izmed opredeljenih stopenj krize.

(3) V primeru motenj pri oskrbi s plinom iz prejšnjega odstavka morajo operaterji sistema storiti vse, da ob varnem obratovanju sistema omogočajo prenos in distribucijo plina za dobavo odjemalcem, dokler je to mogoče. Dobavitelji plina v Slovenijo morajo aktivno sodelovati med seboj, s pristojnim organom in operaterji sistemov pri iskanju rešitev za zagotavljanje oskrbe s plinom odjemalcev v Sloveniji.

(4) Za zagotovitev cilja iz prejšnjega odstavka morajo operaterji sistema pripraviti načrt nujnih ukrepov, ki mora vsebovati okoliščine za uporabo nujnih ukrepov ter način, čas in obseg njihove izvedbe in biti usklajen z načrtom za izredne razmere, ki ga sprejme pristojni organ. Ukrepi morajo biti nediskriminatorni in

pregledni ter smejo prizadeti odjemalce le toliko, kolikor je potrebno, da se zagotovi zanesljiva oskrba. Načrt nujnih ukrepov mora operater sistema objaviti na svoji spletni strani in ga poslati pristojnemu organu. Operater sistema mora o vsakem primeru izvedbe nujnih ukrepov nemudoma obvestiti pristojni organ.

(5) Pristojni organ v skladu s 13. členom Uredbe 2017/1938/EU ter postopki in ukrepi iz načrta za izredne razmere določi ukrepe, ki jih morajo izpolniti podjetja plinskega gospodarstva, da bi se zagotovila oskrba odjemalcev plina, še posebej zaščitenih odjemalcev.

119. člen **(solidarnostni ukrepi pri zagotavljanju oskrbe s plinom)**

(1) V načrtu za izredne razmere se predvidi ukrep prostovoljnega in neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema za primer, ko zaradi obsega in trajanja motenj pri oskrbi s plinom podjetjem plinskega gospodarstva ne uspe zagotoviti oskrbe odjemalcev plina.

(2) V primeru neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema plina morajo nosilci bilančnih skupin in podjetja plinskega gospodarstva ne glede na svoje pogodbene obveznosti v razmerju do dobaviteljev, uporabnikov sistema in odjemalcev v skladu z načrtom za izredne razmere in navodili pristojnega organa iz 14. člena tega zakona zmanjšati ali prekiniti odjem plina na odjemnih mestih posameznih vrst odjemalcev oziroma njihovih plinskih naprav.

(3) Vrstni red zmanjšanja ali prekinitve odjema plina posameznim vrstam odjemalcev glede na njihove plinske naprave določi pristojni organ v načrtu za izredne razmere, pri čemer mora upoštevati način uporabe plina pri posamezni vrsti odjemalcev, nujnost odjema plina za zagotavljanje življenja in zdravja ljudi ter vrsto in obseg škode, ki jo pri posamezni vrsti odjemalcev povzroči zmanjšanje ali prekinitve odjema plina.

(4) Plin, ki se v sistemu sprosti ob zmanjšanju ali prekinitvi dobave plina skladno z ukrepi iz prvega odstavka tega člena, je namenjen oskrbi preostalih odjemalcev v skladu s tretjim odstavkom tega člena.

(5) Nosilec bilančne skupine, katerega plin je bil zaradi ukrepov iz prvega odstavka tega člena v okoliščinah, ki se ne štejejo kot višja sila, uporabljen za oskrbo odjemalcev druge bilančne skupine, je opravičen do poplačila za ta plin s strani nosilca druge bilančne skupine po ceni, ki je najmanj enaka zadnji ceni izravnalnega plina na trgovalni platformi operaterja prenosnega sistema. Pravila za določitev cene izravnalnega plina v tem primeru in izvedbo prenosa plina med bilančnimi skupinami in povezanih obveznosti v primeru neprostovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema določi operater prenosnega sistema v načrtu nujnih ukrepov.

(6) Končni odjemalec, ki mu je bila zmanjšana ali prekinjena dobava plina zaradi ukrepov iz drugega odstavka tega člena v okoliščinah, ki se ne štejejo kot višja sila, je v primeru nastale škode opravičen do povračila s strani prejemnika tako sproščene plina in sicer do višine nadomestila, ki se določi v skladu z metodologijo za izračun nadomestila ob neprostovoljnem zmanjšanju odjema.

(7) Metodologijo za izračun nadomestila ob neprostoovoljnem zmanjšanju odjema pripravi in s splošnim aktom sprejme agencija. Agencija pri pripravi metodologije upošteva različne skupine odjemalcev, potencialne stroške zaradi zmanjšanja ali prekinitve odjema plina, ter preverjanje nastalih dejanskih stroškov.

(8) Operater sistema, dobavitelj ali odjemalec plina v primeru višje sile krije svoje stroške izvedbe nujnih ukrepov oziroma ukrepov zmanjšanja ali prekinitve odjema iz šestega odstavka tega člena in nosi škodo, ki mu nastane zaradi tega. V primeru nastopa višje sile ne nosi odgovornosti za škodo, ki nastane tretjim osebam zaradi kršitve oziroma neizpolnjevanja pogodbe.

120. člen

(solidarnostni ukrepi za pomoč med državami članicami EU pri oskrbi s plinom)

(1) Solidarnostna pomoč med državami članicami EU pri oskrbi s plinom poteka v skladu s 13. členom Uredbe 2017/1938/EU in z bilateralnimi sporazumi, sklenjenimi v skladu z Uredbo 2017/1938/EU. Pristojni organ v načrtu za izredne razmere določi podrobnejši način izvajanja meddržavne solidarnostne pomoči med državami članicami EU in morebitne dodatne ukrepe, ki so potrebni za izvajanje te pomoči. O načinu izvajanja solidarnostne pomoči se lahko dogovori tudi s pristojnimi organi sosednjih držav, s katerimi ima Slovenija sklenjene z bilateralne sporazume iz tega odstavka.

(2) Nosilci bilančnih skupin se se v okviru postopkov solidarnostne pomoči na poziv pristojnega organa odzovejo z dodatno prostovoljno ponudbo plina za izvedbo predvidenih postopkov solidarnostne pomoči, v katero so vključeni vsi dejanski in potencialni stroški takšne ponudbe, vključno s potencialnimi nadomestili končnim odjemalcem za nastalo škodo zaradi omejevanja ali prekinitve dobave plina.

(3) Če je za zagotavljanje solidarnostne pomoči za oskrbo solidarnostno zaščitene odjemalcev v sosednji državi članici EU treba izvesti ukrep neprostoovoljnega zmanjšanja ali prekinitve odjema, se smiselno uporabljajo določbe 119. člena.

(4) Operater prenosnega sistema za namen izvedbe postopkov solidarnostne pomoči med državami članicami izvaja naloge iz načrta za izredne razmere in naloge na osnovi odločitev pristojnega organa, poleg tega pa:

- tekoče ocenjuje stanje in nivo oskrbe s plinom in tehnične možnosti varne oskrbe v povezavi s postopki solidarnostne pomoči,

- upravlja s sredstvi iz četrtega odstavka 121. člena in drugimi sredstvi na skrbniškem računu in izvaja potrebne transakcije s temi sredstvi v okviru postopkov solidarnostnih ukrepov iz tega in 119. člena,

- izvaja prevzem, predajo in izredno izravnavo plina na mejni točki s prenosnim plinovodnim sistemom sosednje države za namen solidarnostne pomoči,

- skladno z navodilom pristojnega organa samostojno ali preko imenovane entitete izvede nakup solidarnostnega plina na spletni platformi sosednje države

članice ali na mejni povezovalni točki s prenosnima sistemom sosednje države članice EU.

(5) V primeru razglasitve krize pri oskrbi s plinom na nivoju izrednih razmer v skladu z Uredbo (EU) 2017/1938, ministrstvo obvesti sekretariat Sveta za nacionalno varnost. Na osnovi zaprosila za solidarnostno pomoč, prejetih ponudb in predloga krizne skupine za plin, pristojni organ pripravi predlog za odločitev vlade glede sprejema solidarnostne pomoči. Vlada na predlog ministrstva v skladu z 20. členom Zakona o vladi (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) odloči o sprejetju ali zavrnitvi ponudbe za plin v okviru solidarnostne pomoči.

(6) Pristojni organ o kriznih razmerah in ukrepih ter solidarnostni pomoči obvešča ministrstvo, sekretariat Sveta za nacionalno varnost iz 20. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 - ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 - ZDU-1G, 65/14, 55/17), druge organe in javnost.

121. člen

(strošek nakupa plina preko solidarnostnega mehanizma)

(1) Strošek nakupa plina, katerega dobava se zagotavlja preko solidarnostnega mehanizma s strani sosednjih držav EU se krije:

- s plačilom stroška nakupa plina s strani nosilcev bilančnih skupin v obsegu usklajenega predloga sprejema ponudbe s strani pristojnega organa za oskrbo s plinom in pristojnega organa in v skladu z načrtom za izredne razmere.
- iz omrežnine za prenosni sistem, v obsegu morebitnih dodatnih stroška nakupa plina, ki presegajo obseg sprejete ponudbe. Ti stroški se štejejo kot upravičen strošek operaterja prenosnega sistema skladno z 105 členom tega zakona.

(2) Nosilci bilančnih skupin so v primeru nakupa plina v okviru postopkov solidarnostne pomoči med državami članicami dolžni zagotoviti oskrbo svojih zaščiteneh odjemalcev s plačilom sorazmernih stroškov za nakup plina glede na delež primanjkljaja plina bilančne skupine za oskrbo zaščiteneh odjemalcev, s smiselno uporabo pravil iz petega odstavka 119 člena.

(3) Operater prenosnega sistema finančno poravnava stroške nakupa za solidarnostni plin preko posebnega skrbniškega računa po tem, ko so sredstva za ta namen na skrbniškem računu na voljo.

(4) Vlada republike Slovenije za namen zmanjšanja finančne izpostavljenosti operaterja prenosnega sistema v okviru odločitve za sprejem solidarnostne ponudbe plina s strani sosednjih držav članic EU, določi začasno finančno podporo za nakup takega plina za namen vzdrževanja oskrbe s plinom zaščiteneh odjemalcev v Republiki Sloveniji najmanj v višini stroškov nakupa plina z nakazilom na namenski skrbniški račun. Začasna finančna podpora za nakup solidarnostnega plina se s poplačilom stroška nakupa s strani nosilcev bilančnih

skupin in povračilom iz omrežnine, takoj in sproti vrne v proračun Republike Slovenije.

IX. POGLAVJE: DRUGE DOLOČBE

1. oddelek: Izvzetje za novo infrastrukturo

122. člen (obseg in pogoji izvzetja)

(1) Nova infrastruktura večjega obsega, in sicer povezovalni plinovod, obrat za UZP in skladišče, se lahko za določeno obdobje na zahtevo izvzame iz obsega uporabe 24. do 28. člena, 77., 82., 86. ter 104. do 111. člena tega zakona.

(2) Izvzetje iz prejšnjega odstavka se lahko dovoli, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- a) z investicijo se povečuje konkurenca pri oskrbi s plinom in zanesljivost oskrbe;
- b) raven tveganja, povezana z investicijo, dopušča izvedbo investicije samo v primeru odobritve izvzetja;
- c) lastnik infrastrukture je pravna ali fizična oseba, ki je vsaj glede svoje pravne oblike ločena od operaterjev sistemov, v okviru katerih bo infrastruktura zgrajena;
- č) stroški se zaračunajo uporabnikom infrastrukture in
- b) izvzetje ne ovira konkurence na zadevnih trgih, na katere bodo investicije najverjetneje vplivale, učinkovitega delovanja notranjega trga s plinom, učinkovitega obratovanja plinovodnih sistemov, na katere je infrastruktura priključena, ali zanesljivosti oskrbe s plinom v Evropski uniji.

(3) Izvzetje iz prvega odstavka tega člena se lahko dovoli tudi za znatna povečanja zmogljivosti obstoječe infrastrukture in za spremembe infrastrukture, ki omogoča razvoj novih virov oskrbe s plinom.

123. člen (odločanje o izvzetju)

(1) O dovolitvi izvzetja iz 122. člena tega zakona odloči agencija na zahtevo lastnika infrastrukture ali investitorja. Agencija se pred sprejetjem odločitve o izvzetju posvetuje z nacionalnimi regulativnimi organi držav članic Evropske unije, na katerih trge bo nova infrastruktura verjetno vplivala. Če je nova infrastruktura povezana s plinovodnim sistemom Republike Slovenije in izvira iz ene ali več tretjih držav ali se tam konča, se agencija pred sprejetjem odločitve o izvzetju posvetuje tudi s pristojnimi organi tretjih držav. Če se organi iz prejšnjega stavka ne odzovejo na posvetovanje v roku, ki ga določi agencija, in ne presega treh mesecev od prejema poziva agencije k posvetovanju, lahko agencija sprejme odločitev.

(2) Izvzetje lahko zajema celotno zmogljivost, del zmogljivosti nove infrastrukture ali obstoječe infrastrukture z znatno povečano zmogljivostjo.

(3) Pri odločanju o odobritvi izvzetja se upošteva potreba po uvedbi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do infrastrukture. Pri tem agencija upošteva dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, časovni rok projekta in stanje na področju oskrbe s plinom v državi.

(4) Agencija določi pravila in mehanizme za upravljanje in dodeljevanje prenosnih zmogljivosti, s katerimi določi tudi postopek zbiranja interesa uporabe zmogljivosti vseh potencialnih uporabnikov infrastrukture, vključno z lastno rabo, še preden se zmogljivosti dodelijo.

(5) Agencija mora v splošnem aktu iz prejšnjega odstavka določiti obvezno ponudbo neuporabljene prenosne zmogljivosti nove infrastrukture na trgu, pravico uporabnikov te infrastrukture do trgovanja s pridobljenimi zmogljivostmi na sekundarnem trgu.

(6) Agencija pri ocenjevanju izpolnjevanja pogojev iz a), b) in d) točke drugega odstavka 122. člena tega zakona upošteva rezultate postopka dodeljevanja prenosnih zmogljivosti iz četrtega in petega odstavka tega člena.

(7) Agencija mora o zahtevi za izvzetje odločiti v šestih mesecih od prejema zahteve, razen v primeru odločanja o novi infrastrukturi v več državah članicah.

(8) Odločbo o izvzetju agencija objavi na svoji spletni strani najkasneje v enem mesecu po odobritvi s strani Evropske komisije.

124. člen **(ravnanje agencije po prejemu zahteve)**

(1) Agencija Evropski komisiji po prejemu zahteve za izvzetje iz 122. člena tega zakona posreduje kopije zahteve.

(2) Agencija Evropsko komisijo nemudoma seznaniti z odločbo iz prejšnjega člena in z informacijami, ki se nanašajo na:

- a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je agencija odobrila ali zavrnila izvzetje vključno s finančnimi informacijami, ki utemeljujejo potrebo po izvzetju;
- b) opravljene analize o vplivu odobritve izvzetja na konkurenco in na učinkovito delovanje notranjega trga s plinom;
- c) razloge za časovno obdobje in delež celotne zmogljivosti zadevne plinske infrastrukture, za katero se izvzetje odobri;
- č) rezultat posvetovanja z regulativnimi organi sosednjih držav v primeru izvzetja za povezovalne plinovode;
- d) prispevek infrastrukture k raznolikosti oskrbe s plinom.

(3) Agencija mora na zahtevo Evropske komisije dopolniti obvestilo iz prejšnjega odstavka. Če zahtevani podatki niso predloženi v roku, določenem v zahtevi Evropske komisije, se šteje, da je obvestilo preklicano, razen če se pred iztekom tega obdobja rok podaljša po privolitvi Evropske komisije ali če agencija Evropsko komisijo z utemeljeno izjavo obvesti, da je obvestilo popolno.

125. člen

(postopek agencije po odločitvi Evropske komisije)

(1) Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, agencija po uradni dolžnosti uvede obnovo postopka izdaje odločbe o dovolitvi izvzetja po prejemu zahteve Evropske komisije o spremembi ali odpravi odločbe o odobritvi izvzetja.

(2) V obnovljenem postopku agencija odloča brez posebnega ugotovitvenega postopka, mora pa omogočiti stranki, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev.

(3) Na podlagi podatkov, ki so bili zbrani v obnovljenem postopku, agencija razveljavi ali odpravi odločbo o dovolitvi izvzetja v skladu z odločitvijo Evropske komisije najkasneje v enem mesecu po prejemu zahteve Evropske komisije in o tem obvesti Evropsko komisijo.

(4) Odločba o dovolitvi izvzetja, ki jo je odobrila Evropska komisija, preneha veljati dve leti po sprejemu odločitve Evropske komisije o odobritvi odločbe, če se gradnja infrastrukture še ni začela, in pet let po njenem sprejetju, če infrastruktura še ni začela obratovati, razen če Evropska komisija odloči, da je do zaostanka prišlo zaradi ovir, na katere oseba, ki ji je bilo izvzetje odobreno, ni mogla vplivati.

126. člen

(nova infrastruktura v več državah članicah Evropske unije)

(1) Kadar se vsi regulativni organi držav članic Evropske unije, na ozemlju katerih je nova infrastruktura, ki je predmet izvzetja, strinjajo glede zahteve o izvzetju, o svoji odločitvi obvestijo ACER v šestih mesecih od dne, ko je zahtevo za izvzetje prejel zadnji med njimi.

(2) Kadar je infrastruktura iz prejšnjega odstavka prenosni plinovod med Republiko Slovenijo in tretjo državo, se lahko agencija pred sprejetjem odločitve o izvzetju posvetuje s pristojnim organom tretje države. Če se organ iz prejšnjega stavka ne odzove na posvetovanje v roku, ki ga določi agencija, in ne presega treh mesecev od prejema poziva agencije k posvetovanju, lahko agencija sprejme odločitev.

(3) Agencija ne izvaja nalog v zvezi z dovolitvijo izvzetja, kadar:

- a) se regulativni organi iz prejšnjega odstavka ne dogovorijo v šestih mesecih od dneva, ko zahtevo za izvzetje prejme zadnji od regulativnih organov, ali
- b) je podana skupna zahteva regulativnih organov iz prejšnjega odstavka za izvajanje nalog v zvezi z dovolitvijo izvzetja s strani ACER.

(4) Regulativni organi iz prvega odstavka tega člena lahko skupaj zahtevajo podaljšanje roka iz a) točke prejšnjega odstavka za največ tri mesece.

2. oddelek: Neposredni plinovodi

127. člen

(dopustnost neposrednega plinovoda)

Podjetja plinskega gospodarstva s sedežem na območju Republike Slovenije oskrbujejo odjemalce na območju Republike Slovenije po neposrednih plinovodih.

128. člen (dovoljenje za gradnjo neposrednega plinovoda)

(1) Neposreden plinovod zgradi podjetje plinskega gospodarstva, če pridobi dovoljenje agencije.

(2) Agencija izda dovoljenje za zgraditev neposrednega plinovoda, če je za oskrbo iz prejšnjega člena pravnomočno zavrnilen dostop do sistema po 78. členu tega zakona ali če potrebni sistem ne obstaja.

(3) Agencija izda dovoljenje iz prvega odstavka tega člena, če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka in če agencija ne odloči, da se povečajo zmogljivosti sistema po šestem odstavku 78. člena.

3. oddelek: Odstopanja v zvezi z obveznostmi »vzemi ali plačaj«

129. člen (možnost odstopanja od pogodb tipa »vzemi ali plačaj«)

(1) Agencija lahko podjetju plinskega gospodarstva dovoli začasno odstopanje od zahtev v zvezi z dostopom do sistema iz 77., 78. in 82. člena tega zakona, če se podjetje sooča ali meni, da se bo soočalo z resnimi gospodarskimi in finančnimi težavami zaradi svojih obveznosti tipa »vzemi ali plačaj«, sprejetih z eno ali več pogodbami o nakupu plina.

(2) Za odobritev odstopanja mora podjetje plinskega gospodarstva vložiti zahtevo pred zavrnitvijo dostopa do sistema ali po njej. Če podjetje plinskega gospodarstva zavrne dostop do sistema, mora zahtevo vložiti nemudoma.

(3) Zahtevi iz prejšnjega odstavka mora podjetje plinskega gospodarstva priložiti informacije o naravi in obsegu težav iz prvega odstavka tega člena in o prizadevanjih podjetja plinskega gospodarstva za rešitev.

(4) Pri odločanju o odstopanju iz prvega odstavka tega člena agencija upošteva zlasti naslednja merila:

- a) zagotovitev konkurenčnega trga s plinom;
- b) izpolnitev obveznosti javnih storitev in zagotovitev zanesljivosti oskrbe;
- c) položaj podjetja plinskega gospodarstva na trgu s plinom in stanje konkurence na tem trgu;
- č) resnost gospodarskih in finančnih težav, s katerimi se soočajo podjetja plinskega gospodarstva in podjetja za prenos ali upravičeni odjemalci;

- datume podpisov in pogoje takšne pogodbe ali pogodb, vključno z obsegom, v katerem ti pogoji omogočajo upoštevanje sprememb na trgu;
- prizadevanja pri iskanju rešitev problema;
- obseg resnih verjetnih težav, ki bi jih podjetje ob prevzemu obveznosti »vzemi ali plačaj«, ob upoštevanju določb te direktive, lahko razumno predvidelo;
- raven povezanosti sistema z drugimi sistemi in stopnjo usklajenosti obratovanja teh sistemov;
- učinke dovolitve odstopanja na nemoteno delovanje notranjega trga z zemeljskim plinom.

(5) Šteje se, da resne težave obstajajo, če se prodaja plina zniža pod raven minimalnih zajamčenih količin odjema, ki jih vsebujejo pogodbe za nakup plina, če se pogodba za nakup plina ne more prilagoditi novim količinam, ali če podjetje plinskega gospodarstva ne najde alternativne možnosti.

(6) Šteje se, da obstojijo ekonomsko upravičene alternativne možnosti, če gre za pogodbe, sklenjene pred 4. avgustom 2003.

(7) Podjetje plinskega gospodarstva, ki ni dobilo dovoljenja za odstopanje iz prvega odstavka tega člena, ne sme zavrni dostopa do sistema zaradi obveznosti »vzemi ali plačaj«, sprejetih s pogodbo za nakup plina.

130. člen

(obveščanje Evropske komisije v zvezi s pogodbo tipa »vzemi ali plačaj«)

(1) Agencija seznaní Evropsko komisijo o sprejemu odločbe o dovolitvi odstopanja iz prejšnjega člena tega zakona ter ji posreduje vse informacije glede odstopanja v zbirni obliki.

(2) Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, agencija po uradni dolžnosti uvede obnovo postopka izdaje odločbe o dovolitvi odstopanja po prejemu zahteve Evropske komisije o spremembi ali odpravi odločbe o dovolitvi odstopanja.

(3) V obnovljenem postopku odloča agencija brez posebnega ugotovitvenega postopka, mora pa omogočiti stranki, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev.

(4) Na podlagi podatkov, ki so bili zbrani v obnovljenem postopku, agencija razveljavi ali odpravi odločbo o dovolitvi odstopanja v skladu z odločitvijo Evropske komisije najkasneje v štirih tednih po prejemu zahteve Evropske komisije in o tem obvesti Evropsko komisijo.

(5) Če agencija ne izpolni zahteve Evropske komisije v štirih tednih, se dokončna odločitev sprejme hitro v skladu s postopkom iz drugega odstavka 51. člena Direktive 2009/73/ES.

4. oddelek: Evidence

131. člen
(hramba in posredovanje podatkov)

(1) Dobavitelji so dolžni najmanj pet let hraniti podatke v zvezi z pravnimi posli o oskrbi s plinom in v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje s plinom, ki so jih imeli s trgovci na debelo in operaterji prenosnih sistemov ter operaterji skladiščnih sistemov in sistemov za UZP, in omogočiti dostop do teh podatkov agenciji, državnim organom, organom, pristojnim za varstvo konkurence in Evropski komisiji, za opravljanje njihovih nalog.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka vključujejo podrobnosti o transakcijah, kot so trajanje, pravila za dobavo in poravnavo, količina, datum in ura izvedbe, cene transakcij in način identifikacije trgovca na debelo, pa tudi podrobnosti o neporavnanih pogodbah o dobavi plina in izvedenih finančnih instrumentih za trgovanje s plinom.

(3) Agencija s splošnim aktom za izvrševanje javnih pooblastil določi vrste informacij, ki se lahko posredujejo udeležencem na trgu pod pogojem, da se ne razkrijejo poslovno občutljivi podatki o posameznih akterjih na trgu ali posameznih transakcijah. Ta odstavek se ne uporablja za podatke o finančnih instrumentih, ki spadajo na področje uporabe zakona, ki ureja trg finančnih instrumentov.

132. člen
(izvedeni finančni instrumenti)

(1) Hramba in dostop do podatkov v zvezi s izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje s plinom iz prejšnjega člena se zagotovi po sprejemu smernice iz četrtega odstavka 44. člena Direktive 2009/73/ES.

(2) Določbi prejšnjega in tega člena subjektom, za katere se uporablja zakon, ki ureja trg finančnih instrumentov, ne nalagata dodatnih obveznosti do organov iz prvega odstavka 131. člena tega zakona.

(3) Če organi iz prvega odstavka 131. člena tega zakona potrebujejo dostop do podatkov, ki jih hranijo subjekti, za katere se uporablja zakon, ki ureja trg finančnih instrumentov, organ, pristojen za regulacijo trga finančnih instrumentov, organom iz prvega odstavka 131. člena tega zakona pošlje zahtevane podatke.

5. oddelek: Mednarodne pogodbe na področju plina

133. člen
(postopek odobritve mednarodne pogodbe o prenosnem plinovodu s tretjo državo)

(1) Mednarodne pogodbe na področju plina, na katere se nanaša ta člen, se sklepajo skladno z Zakonom o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD, 31/15 in 30/18 – ZKZaš, v nadaljnjem besedilu: ZZZ-1) in skladno s tem členom.

(2) Ministrstvo o nameri za začetek pogajanj s tretjo državo zaradi spremembe ali sklenitve mednarodne pogodbe o prenosnem plinovodu, obvesti Evropsko komisijo vsaj pet mesecev pred predvidenim začetkom pogajanj in jo prosi za odobritev, če se vsebina mednarodne pogodbe v celoti ali deloma nanaša na naslednja področja:

- skupna pravila za prenos, distribucijo, dobavo in skladiščenje plina,
- organizacijo in delovanje sektorja plina,
- dostop do trga ali
- merila in postopke, ki se uporabljajo pri izdaji dovoljenj za prenos, distribucijo, dobavo in skladiščenje plina in obratovanje sistemov.

(3) Obvestilo iz prejšnjega odstavka mora vključevati ustrezno dokumentacijo in navedbo vsebin, ki bodo obravnavane v pogajanjih ali o katerih se bo ponovno pogajalo, cilje pogajanj in vse druge ustrezne informacije.

(4) Po prejemu odločitve Evropske komisije o odobritvi začetka pogajanj iz drugega odstavka tega člena za del, ki lahko vpliva na skupna pravila EU, lahko ministrstvo, pristojno za energijo, vloži pobudo za začetek postopka za sklenitev mednarodne pogodbe skladno z zakonom, ki ureja zunanje zadeve.

(5) Ministrstvo upošteva smernice ali zahteve Evropske komisije o vključitvi določenih določb v načrtovano mednarodno pogodbo iz drugega odstavka tega člena.

(6) Ministrstvo obvešča Evropsko komisijo o napredku in vmesnih izidih pogajanj iz drugega odstavka tega člena v vseh fazah pogajanj. Ministrstvo vključi Evropsko komisijo v pogajanja med Republiko Slovenijo in tretjo državo v skladu s Sklepom (EU) 2017/684 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o vzpostavitvi mehanizma za izmenjavo informacij v zvezi z medvladnimi sporazumi in nezavezujočimi instrumenti med državami članicami in tretjimi državami na področju energije ter o razveljavitvi Sklepa št. 994/2012/EU (UL L št. 99 z dne 12. 4. 2017, str. 1).

(7) Ministrstvo Evropsko komisijo obvesti o končnem izidu pogajanj in ji pred podpisom mednarodne pogodbe s tretjo državo pošlje besedilo izpogajane mednarodne pogodbe v odobritev.

(8) Po prejemu odobritve Evropske komisije za podpis in sklenitev mednarodne pogodbe, Republika Slovenija nadaljuje postopek podpisa in ratifikacije mednarodne pogodbe s tretjo državo v skladu z zakonom, ki ureja zunanje zadeve.

(9) Ministrstvo obvesti Evropsko komisijo o ratifikaciji in začetku veljavnosti mednarodne pogodbe ter o vseh naknadnih spremembah statusa te mednarodne pogodbe.

X. POGlavJE: ODLOČANJE AGENCIJE V POSAMIČNIH ZADEVAH, SPLOŠNI AKTI AGENCIJE IN NADZOR AGENCIJE

134. člen
(odločanje v posamičnih zadevah, splošni akti in nazor agencije)

(1) Agencija nadzira izvajanje določb uredb EU s področja notranjega trga s plinom, določb tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov in izvaja monitoring delovanja trgov na področju reguliranih in tržnih dejavnosti plinskega gospodarstva, po postopku, določenem v zakonu, ki ureja pristojnosti agencije in način ter postopke njihovega izvrševanja.

(2) Agencija odloča v posamičnih zadevah iz tega zakona in izdaja splošne akte, za katere je pooblaščen na podlagi tega zakona ali uredbe EU, po postopku, določenem v zakonu, ki ureja pristojnosti agencije in način ter postopke njihovega izvrševanja.

XI. POGlavJE: INŠPEKCIJSKI NADZOR

135. člen
(inšpekcija)

(1) Inšpektorat, pristojen za energijo (v nadaljnjem besedilu: energetska inšpekcija) izvaja nadzor nad določbami tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil pri gradnji, vzdrževanju, obratovanju in uporabi objektov, naprav in omrežij plina, ki obsega zlasti:

- nadzor nad upoštevanjem tehničnih zahtev tega zakona, tehničnih in drugih predpisov ter obveznih standardov, ki veljajo za področje elektroenergetike;
- nadzor tehničnih zahtev pri gradnji, obratovanju in uporabi objektov, postrojev, vodov, naprav in napeljav, ki so namenjeni proizvodnji, prenosu, distribuciji, merjenju, zaščiti, vodenju, lastni porabi in porabi plina, in sicer:

1. pri napravah za proizvodnjo plina, pri napravah za prenos in distribucijo plina, kompresorskih postaj, centrov vodenja ter elektroenergetskih omrežij in napeljav v objektih,
2. pri izpolnjevanju tehničnih pogojev za dobavo plina, posebno glede prekinitev, omejitev v dobavi in kakovosti napetosti,
3. nad upoštevanjem določb obratovalnih navodil omrežij, objektov, postrojev ter posameznih sklopov in sistemskih obratovalnih navodil,
4. nad izvajanjem predpisov, ki urejajo omejevanje obtežb in porabo plina,
5. nad tehničnimi pogoji iz izdanih soglasij za priključitev objektov na sistem plina.

(2) Energetska inšpekcija opravlja tudi nadzor nad strokovnostjo in usposobljenostjo delavcev, ki upravljajo z energetskimi napravami plina, v okviru zagotovitve varnosti in zanesljivosti obratovanja.

(3) Organ, pristojen za javnopravne evidence in storitve, je pristojen za nadzor nad izvajanjem prvega in drugega odstavka 100. člena tega zakona.

136. člen
(izvajanje inšpekcijskega nadzora)

Inšpekcijski nadzor izvaja energetska inšpekcija skladno z določbami zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor in zakona, ki ureja energetska inšpekcijo.

XII. POGlavJE: KAZENsKE DOLOČBE

137. člen
(prekrški v zvezi s prepovedjo nadzora)

(1) Z globo do 10 % letnega prometa v predhodnem poslovnem letu se kaznuje za prekršek podjetje plinskega gospodarstva, ki je pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- ravna v nasprotju s 25. členom tega zakona;
- ne ravna v skladu s 30. členom tega zakona;
- ravna v nasprotju s 36. členom tega zakona;
- pri zagotavljanju dostopa do prenosnega sistema plina diskriminira v korist povezanega podjetja, v nasprotju s c) točko drugega odstavka 32. člena.

(2) Z globo od 5.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

138. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- sama ali preko posrednikov oziroma zastopnikov pri prodaji plina uporablja zavajajoče ali nepošteno poslovne prakse (enajsti odstavek 14. člena tega zakona);
- za opravljanje dejavnosti, ki je po tem zakonu gospodarska javna služba, ne pridobi pravice opravljanja te dejavnosti (19., 58. člen tega zakona);
- pri vodenju računovodskih izkazov ravna v nasprotju z 101. členom tega zakona;

- uporabnikom sistema ne zagotovi dostopa do prenosnega sistema plina pod objektivnimi in nediskriminatornimi pogoji (četrty odstavek 77. člena tega zakona).

(2) Z globo od 15.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz tretjega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

139. člen (prekrški)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- energetski objekti, naprave in napeljave pravne osebe ne izpolnjujejo predpisanih tehničnih normativov in standardov ter drugih pogojev, s katerimi se zagotavlja tehnična varnost obratovanja energetskih postrojev (91. člen tega zakona);

- končnim odjemalcem plina ne pošlje energetskega kontrolnega seznama v skladu s predpisom iz drugega odstavka 12. člena tega zakona;

- ne posreduje podatkov za delovanje skupne kontaktne točke v skladu s tretjim odstavkom 13. člena tega zakona;

- sprejme splošne pogodbene pogoje, katerih vsebina je v nasprotju s tretjim ali četrtyim odstavkom 14. člena tega zakona;

- na svoji spletni strani ne objavi splošnih pogodbenih pogojev in informacij o veljavnih cenah in tarifah za gospodinjске odjemalce in za male poslovne odjemalce plina v skladu s petim odstavkom 14. člena tega zakona;

- določi ali spremeni splošne pogodbene pogoje o dobavi plina gospodinjским odjemalcem oziroma malim poslovnim odjemalcem v nasprotju s petim oziroma šestim odstavkom 14. člena tega zakona;

- zaračunava pavšalne stroške poslovanja dobavitelja v nasprotju z desetim odstavkom 14. člena tega zakona;

- ne zagotovi sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja postopka izvensodnega reševanja sporov s potrošniki v zvezi z dobavo plina gospodinjским odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov, skladno z drugim, tretjim in četrtyim odstavkom 17. člena tega zakona;

- ne predloži letnega poročila zaradi javne objave na način, ki ga določa zakon, ki ureja gospodarske družbe (prvi in drugi odstavek 100. člena tega zakona);

- ne predloži agenciji letnega poročila v rokih iz tretjega odstavka 100. člena tega zakona;

- nima sprejetih in objavljenih aktov v skladu z 90. členom tega zakona;
- o začasnem odklopu ne obvesti odjemalca (tretji odstavek 95. člena tega zakona);
- ne omogoči izdaje enotnega računa v skladu s prvim odstavkom 89. člena tega zakona;
- brez soglasja operaterja na njegovo omrežje priključi svoje objekte, naprave in napeljave oziroma omogoči priključitev drugih objektov, naprav in napeljav (92. člen tega zakona);
- odjemnega mesta ne izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja (peti odstavek 96. člena tega zakona);
- ne priključi v roku 24 ur na svoje stroške odjemalca energije iz omrežja, kadar se ugotovi, da je bil neutemeljeno odklopljen (četrti odstavek 98. člena tega zakona);
- ravna v nasprotju s prvim odstavkom 131. člena tega zakona;
- drugim udeležencem na trgu s plinom skladno z drugim odstavkom 61. člena tega zakona ne da na razpolago podatkov v skladu s splošnim aktom agencije iz tretjega odstavka 131. člena tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz sedemnajste alineje prvega odstavka tega člena.

140. člen (lažji prekrški)

(1) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- ne omogoči končnemu odjemalcu plina, da zamenja dobavitelja v roku iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona;
- stroške za menjavo dobavitelja plina zaračuna v nasprotju s tretjim odstavkom 9. člena tega zakona;
- v roku ne pošlje zaključnega računa končnemu odjemalcu, ki je zamenjal dobavitelja (šesti odstavek 9. člena tega zakona);
- ne obvešča odjemalcev periodično o njihovi porabi (prvi odstavek 10. člena tega zakona);

- ne obvesti končnega odjemalca o njegovi porabi in o značilnostih te porabe, če je odjemalec to zahteval (prvi odstavek 10. člena tega zakona);
- končnemu odjemalcu plina ali drugi osebi, ki zahtevi za dostop do podatkov o porabi energije predloži soglasje tega odjemalca, ne omogoči dostopa do podatkov o porabi (drugi odstavek 10. člena tega zakona);
- stroške obvestila o porabi plina in o značilnostih te porabe zaračuna v nasprotju s tretjim odstavkom 10. člena tega zakona;
- pogodba o dobavi plina ne vsebuje vseh minimalnih sestavin iz drugega odstavka 14. člena tega zakona.

(2) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 100 do 500 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz desetega odstavka tega člena.

141. člen

(hujši prekrški za kršitve določb Uredbe (ES) št. 715/2009)

(1) Z globo od 30.000 do 100.000 eurov se kaznuje za prekršek operater prenosnega sistema, ki:

- ne uporablja tarif, ki jih je potrdila agencija v skladu s prvim odstavkom 13. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- ne nudi storitve vsem uporabnikom omrežja brez diskriminacije v skladu z a) točko prvega odstavka 14. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- ne upošteva tržne vrednosti storitve v pogodbah o prenosu v skladu z drugim odstavkom 14. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- zahteva jamstva, ki predstavljajo neupravičeno oviro za vstop na trg ali so diskriminatorna, nepregledna ali nesorazmerna v skladu s tretjim odstavkom 14. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- udeležencem na trgu ne zagotovi največje možne zmogljivosti v skladu s prvim odstavkom 16. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- ne objavi in ne izvaja nediskriminatornih in preglednih postopkov upravljanja prezasedenosti v skladu s tretjim odstavkom 16. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- ne uporabi nediskriminatornih in preglednih mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti v primeru fizične prezasedenosti v skladu s četrnim odstavkom 16. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;
- ne oblikuje pravil za izravnavo odstopanj na pošten, nediskriminatoren in pregleden način na podlagi objektivnih meril v skladu s prvim odstavkom 21. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne obračunava odstopanja v skladu s tretjim odstavkom 21. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne pripravi usklajene pogodbe o prenosu ter ne razvije postopkov na primernem trgu za spodbujanje sekundarnega trgovanja z zmogljivostmi ter ne prizna prenosa primarnih pravic do zmogljivosti v skladu z 22. členom Uredbe (ES) št. 715/2009.

(2) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba operaterja prenosnega sistema, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

142. člen **(prekrški za kršitve določb Uredbe (ES) št. 715/2009)**

(1) Z globo od 20.000 do 50.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka operater prenosnega sistema, če:

- določa tarife, ki ovirajo trgovanje (drugi odstavek 13. člena Uredbe (ES) št. 715/2009);

- ne nudi zagotovljene in prekinljive storitve dostopa do omrežja v skladu z b) točko prvega odstavka 14. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne nudi uporabnikom omrežja dolgoročne in kratkoročne storitve dostopa do omrežja v skladu s c) točko prvega odstavka 14. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne objavi ali ne izvaja nediskriminatornih in preglednih mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti v skladu z drugim odstavkom 16. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne objavi podrobnih informacij glede storitev in pogojev za pridobitev dejanskega dostopa do omrežja v skladu s prvim odstavkom 18. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne objavi primerne in podrobne informacije o oblikovanju in strukturi tarif v skladu z drugim odstavkom 18. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne objavi informacije o tehničnih, pogodbenih in razpoložljivih zmogljivostih za relevantne točke sistema v skladu s tretjim odstavkom 18. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne razkrije zahtevanih informacij na smiseln, količinsko jasen, dostopen in nediskriminatoren način v skladu s petim odstavkom 18. člena Uredbe (ES) št. 715/2009;

- ne objavi podrobnih predhodnih in naknadnih informacij o ponudbi in povpraševanju v skladu s šestim odstavkom 18. člena Uredbe (ES) št. 715/2009.

(2) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba operaterja prenosnega sistema oziroma systemskega operaterja, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

143. člen

(prekrški za kršitve določb Uredbe 2017/1938/EU)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek podjetje plinskega gospodarstva, ki je pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- v rokih ali po vsebini ne izvede ukrepov, ki jih nalaga veljavni načrt preventivnih ukrepov, ki ga v skladu z 9. členom Uredbe 2017/1938/EU sprejme pristojni organ;
- ne izpolni obveznosti iz četrtega odstavka 5. člena Uredbe 2017/1938/ES;
- ne zagotovi standarda oskrbe s plinom zaščitenim odjemalcem v skladu s prvim odstavkom 6. člena Uredbe 2017/1938/EU;
- v rokih ali po vsebini ne izvede ukrepov, ki jih nalaga veljavni načrt za izredne razmere, ki ga v skladu z 10. členom Uredbe 2017/1938/EU sprejme pristojni organ;
- ob razglasitvi ene izmed kriznih stopenj pristojnemu organu ne zagotavlja informacij v skladu s prvim in četrtem odstavkom 14. člena Uredbe 2017/1938/EU;
- pristojnemu organu ne prigrasijo podrobnosti glede pogodb o dobavi plina v skladu s šestim in sedmim odstavkom 14. člena Uredbe 2017/1938/EU.

(2) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

144. člen

(globa, izrečena v hitrem postopku)

Za prekrške iz tega zakona, kjer je globa določena v razponu, se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

XIII. **POGLAVJE: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE**

145. člen

(prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki v teku)

Prekrškovni, inšpekcijski in upravni postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

146. člen

(prvi načrti prilagoditve za prevzem in prenos zmesi plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora, vključno z vodikom)

(1) Operater prenosnega sistema pripravi prvi načrt prilagoditve za prevzem in prenos zmesi plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora, vključno z vodikom, iz 7. člena tega zakona v okviru razvojnega načrta ki bo prvi po šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Distribucijski operaterji morajo pripraviti prvi načrt prilagoditve za prevzem in prenos zmesi plinov obnovljivega ali nefosilnega izvora, vključno z vodikom, iz 7. člena tega zakona v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona.

147. člen

(nadaljevanje izvajanja dejavnosti operaterja prenosnega sistema)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona izvaja gospodarsko javno službo dejavnost operaterja prenosnega sistema, nadaljuje z izvajanjem te javne službe v skladu s tem zakonom na podlagi odločbe o podelitvi koncesije in koncesijske pogodbe, s katerima ji je bila podeljena ta koncesija. Ta koncesijska pogodba velja kot koncesijska pogodba, sklenjena za izvajanje gospodarske javne službe iz 19. člena tega zakona.

(2) Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 97/04, 8/05, 8/07 in 17/14 – EZ-1) se še naprej uporablja kot podzakonski predpis, izdan za izvrševanje petega odstavka 20. člena tega zakona.

(3) Uredba o koncesiji za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 109/04, 73/08, 111/08 in 17/14 – EZ-1) se še naprej uporablja kot podzakonski predpis, izdan za izvrševanje drugega odstavka 21. člena tega zakona.

(4) Certifikat operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, izdan na podlagi 204. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 - uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 - ZURE, 175/20; v nadaljnjem besedilu: EZ-1), ki velja ob uveljavitvi tega zakona, velja kot certifikat za opravljanje dejavnosti operaterja prenosnega sistema plina iz 46. člena tega zakona.

(5) Sklep o imenovanju operaterja prenosnega sistema (UL C 182 z dne 27.6.2013, str. 6) velja kot sklep o imenovanju operaterja prenosnega sistema iz 51. člena tega zakona.

148. člen

(nadaljevanje izvajanja dejavnosti operaterja distribucijskega sistema)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona izvaja gospodarsko javno službo dejavnost operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina, nadaljuje z izvajanjem te javne službe v skladu s tem zakonom na podlagi aktov in pogodb, na podlagi katerih izvaja to dejavnost ob uveljavitvi tega zakona.

(2) Akti in pogodbe iz prejšnjega odstavka veljajo kot akti in pogodbe iz četrtega ali petega odstavka 58. člena tega zakona.

149. člen

(nadaljevanje veljavnosti podzakonskih predpisov)

(1) Uredba o delovanju trga z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 61/16) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje osmega odstavka 80. člena tega zakona.

(2) Pravilnik o dostopu do podatkov o porabi zemeljskega plina gospodinjskega odjemalca (Uradni list RS, št. 10/17) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje tretjega odstavka 16. člena tega zakona.

150. člen

(splošni akti agencije)

(1) Naslednji splošni akti agencije za izvrševanje javnih pooblastil veljajo še naprej kot splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil za izvrševanje tega zakona:

- 1) Akt o načinu elektronskega posredovanja podatkov za primerjavo cenikov ponudnikov elektrike in zemeljskega plina za gospodinjske in male poslovne odjemalce (Uradni list RS, št. 69/14) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje četrtega odstavka 14. člena tega zakona;
- 2) Akt o metodologiji za pripravo in ocenitev naložbenega načrta operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 9/15 in 16/18) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje četrtega odstavka 14. člena tega zakona;
- 3) Akt o metodologiji za pripravo in ocenitev naložbenega načrta operaterja distribucijskega sistema zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 9/15) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje četrtega odstavka 14. člena tega zakona;

- 4) Akt o obvezni vsebini sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 17/15, 66/17) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje odstavka 90. člena tega zakona;
 - 5) Akt o pravilih monitoringa kakovosti oskrbe z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 28/15) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje šestega odstavka 113. člena tega zakona;
 - 6) Akt o obvezni vsebini sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 61/15) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje petega odstavka 90. člena tega zakona;
 - 7) Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 21/18 in 48/21) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje drugega odstavka 104. člena tega zakona;
 - 8) Akt o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 20/19, 8/20, 85/20 in 48/21) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje drugega odstavka 110. člena tega zakona;
 - 9) Akt o načrtu za izredne razmere pri oskrbi z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 97/20) še naprej velja kot akt, izdan za izvrševanje prvega odstavka 118. člena tega zakona.
- (2) Agencija izda splošni akt iz drugega in petega odstavka 118. člena tega zakona v 6 mesecih po njegovi uveljavitvi.

151. člen

(nadaljevanje veljavnosti splošnih aktov operaterjev sistemov)

- (1) Naslednji splošni akti operaterja prenosnega sistema veljajo kot splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil, izdani za izvrševanje tega zakona:
- 1) Sistemska obratovalna navodila za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 55/15, 80/17 in 152/20) veljajo še naprej kot splošni akt, izdan za izvrševanje drugega in četrtega odstavka 90. člena tega zakona;
 - 2) Akt o določitvi tarifnih postavk omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 38/19) velja še naprej kot splošni akt, izdan za izvrševanje prvega in tretjega odstavka 111. člena tega zakona;
 - 3) Pravila o postopku za dodeljevanje zmogljivosti prenosnega sistema za vstopne in izstopne točke znotraj Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 152/20) veljajo še naprej kot splošni akt, izdan za izvrševanje šestega odstavka 82. člena tega zakona;
 - 4) Pravila o pogojih in načinu razdelitve zmogljivosti na povezovalnih točkah prenosnega sistema z dražbo, upravljanja prezasedenosti prenosnega sistema in trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu (Uradni list RS, št. 152/20) veljajo še naprej kot splošni akt, izdan za izvrševanje šestega odstavka 82. člena tega zakona.

(2) Splošni akti operaterjev distribucijskega sistema o tarifnih postavkah omrežnine za posamezen distribucijski sistem veljajo še naprej kot splošni akti, izdani na podlagi prvega in tretjega odstavka 111. člena tega zakona.

(3) Sistemska obratovalna navodila operaterjev distribucijskega sistema za posamezen distribucijski sistem veljajo še naprej kot splošni akti, izdani na podlagi drugega in četrtega odstavka 90. člena tega zakona.

(4) Sistemska obratovalna navodila za zaprti distribucijski sistem zemeljskega plina operaterjev zaprtega distribucijskega sistema zemeljskega plina veljajo še naprej kot splošni akti, izdani na podlagi drugega odstavka 72. člena in drugega ter četrtega odstavka 90. člena tega zakona.

152. člen

(uporaba EZ-1)

(1) Določbe prvega dela (Splošne določbe), šestega dela (Agencija za energijo), osmega dela (Energetska infrastruktura) in devetega dela (Druge skupne določbe) EZ-1, veljajo in se uporabljajo za področje urejanja tega zakona, razen če ta zakon določenega vprašanja ne ureja drugače, ali če ta ali drug zakon določa, da so posamezne določbe prenehale veljati ali se ne uporabljajo za področje urejanja tega zakona.

(2) Do uveljavitve zakona, ki bo urejal agencijo, se vsi sklici na zakon, ki ureja agencijo oziroma na zakon, ki ureja postopke odločanja agencije v tem zakonu, štejejo kot sklici na EZ-1.

153. člen

(prenehanje veljavnosti nekaterih določb EZ-1)

Z dnem uveljavitve tega zakona se v EZ-1:

1. v 2. členu:

- v prvem odstavku črtata druga in deseta alineja,
- v drugem odstavku črtata druga in tretja alineja;

2. črta 30. člen;

3. črta tretji del: ZEMELJSKI PLIN z naslovi vseh poglavij, oddelkov in pododdelkov v njem;

4. črtajo 158. do 173. člena in 175. do 281. člen;

5. v 451. členu se črta četrti odstavek;

6. v 485a. členu se črta drugi odstavek;

6. črtajo 491., 499. in 500. člen.

154. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.